

Ozi-Ọma, Luku deru

¹ Onye-ukfu-l'ọha, bụ Tiyoфіlosu;

A duwa l'igwe wata ode akọ iphe ono, meeberu l'echilabu ayi ono l'ekwo. ² Ndu ono, deru iphe ono deleru iya phụ l'ẹge a kọru ayi mbụ ndu ophu gude ẹnya ẹphe phụa ya; megee bya aburu ndu, ezi ozi-ọma ono ezizi. ³ Ọ dukwa mu phụ mma; Onye-ukfu-l'ọha; ẹ mu kọoru ngu iphe meru nụ l'okpa iya l'okpa iya; keshinu mu tọru nwehu vọ iphemiphe ọbule ono, daru nụ ono shitakpo ẹ mbụ. ⁴ Iphe mu ede iya bụ t'ị maru ọkpobe okfu ono, bụ ọnu b'e gudehawa zia ngu iya ono.

Ozi kẹ l'aa-mụ Jọnu Baputizimu

⁵ Teke Hérođu shi buru eze, achi Judiya b'o nweru onye achijeru Nchileke ẹja, aza Zekaraya. Zekaraya shi l'ogbo ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ Abija pẹ. Ọ luru nwanyi l'ikfu Eronu, bukwapu ikfu ndu achijeru Nchileke ẹja. Epha nwanyi ono bụ Elizabethu. ⁶ Epehe ẹbo tuko buru ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke. Epehe tuko ekemu Nchileke l'ọ ha l'eme; l'etsokwapu nsọ Nchileke l'ọ ha. E tọ dudu ẹke aata ẹphe uta. ⁷ Ọ bụlephu l'ẹphe luru gbururu jeye ẹphe akashihu; to nwe nwa, ẹphe mutaru; okfu ẹ Elizabethu ta atsudu ime.

⁸ Tọ dọ iya bụ; Zekaráya ejelahaa ozi k'òchiru Nchileke ẹja l'ifu Nchileke; kẹ l'ò bụkwanu ndu ọgbo nk'iya b'o ruberu mbụ ozi k'òchiru Nchileke ẹja. ⁹ A turu ẹnwa, bụ nsọ, ẹphe emeje; yọ daaru iya mbụ ọbahu l'ime ọlo ẹke ẹnya eze-ọlo Nchileke nọ; oje ọkpo ínsensu ọku. ¹⁰ Mkporo-ọha ono akuru l'etezi; l'ekfu anụ Nchileke l'ọ gbaru teke eeyeje ọku l'ínsensu ono.

¹¹ Ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nnajiufu esee Zekaráya l'uzo ẹka-utara ẹnya-ngweja ẹke ono, aakpọje ínsensu ọku ono. ¹² Meji agbabuhu Zekaráya l'ọ phuru iya. Yọ tsulahaa egvu. Ojozi-imigwe ono asụ iya: ¹³ “Ba atsushi egvu Zekaráya; l'okfu, i kfuru nụ Nchileke b'ọ nụakwaru. Nta-a; bẹ Elízabetu, bụ nyee ngu a-mụtaru ngu nwata nwoke. Iphe ịi-gụ nwata ono bụ Jónu. ¹⁴ Nwata ono e-me t'ẹhu tsoo ngu ẹná; a dọ l'igwe tee ẹswa kẹ l'a mụru iya! ¹⁵ Iphe ọbu bụ lẹ ọo-buru onye nweru ẹnya l'ifu Nchileke. Ẹ tọo ngụkwa mẹ; too tsu ọnu l'iphe ọdo, bụ iphe aangụ angungu, eme l'ẹnya. Ume Nchileke bẹ e-shiru teke ọ nọ l'ẹpho nne iya buru iya eburu l'ẹhu. ¹⁶ Igweligwe unwu Ízurelu bẹ oo-me t'ẹphe lata azụ lakfuta Nnajiufu, bụ Nchileke ẹphe. ¹⁷ Ọo ya bụ onye e-gude Ume Nchileke; gude ike, dọ l'ọ bụ kẹ Eláyija, bụ onye nkfuchiru Nchileke; vuru iya ọzo jee. Ọo-gọ-zitaru unwegirima obu nna ẹphe. Ọo-gọta ndu bụ 'anumanuma phẹ; t'ẹphe kwaa ẹnya; tsoru ọzo ọphu ndu doberu ẹka ndoo etso; k'ọphu oo-shi iya mee tẹ ndu kẹ Nchileke l'ẹphe ha kwakọberu Nnajiufu.”

18 Zekaráya aji ojozi-imigwe ono: “?Nanu ẹge ya e-shi maru l'iphe-a, i kfushiru-wa bu ire-lanu; l'ẹke ya kahụwaru akahụ; nyee ya akahụkwaphu ẹge ono?”

19 Ojozi-imigwe ono asu iya: “?I marua l'oo yẹbedua bu Géburelu, anoje l'ifu Nchileke. O kwa Nchileke be ziru iya te ya bya ekfuru yeru ngu; zia ngu ozi-oma-wa; 20 ophu 'i kwetadu l'okfu, ya kfuru ngu. Lekwa; shita nta-a be onu a-buru ngu kpurumu: e to nwehedu l'i kfu okfu odo jeye mboku iphe-a l'o ha e-rekota. Okfu iya-a e-rekota l'oruberu iya.”

21 Mkporo oha ono adoru eche Zekaráya; epe ta ma iphe meru iphe onono anono l'ime eze-ulo Nchileke ono. 22 Yo lufuta; to duhe ike kfuru okfu yeru epe. Epe amaloruphu l'o phuru aphu l'ime eze-ulo Nchileke ono; too kfuhe okfu le phuu. Yo buwaru-a aka be oopheje gude l'ekfuru epe okfu.

23 Oge ozi iya l'ulo Nchileke agvulephu; yo tugbua lashia nk'iya. 24 A nonyaa; nyee ya; mbu Elizabethu abya atsuta ime; nokota l'ulo mkpurumkpuru onwa ise. 25 Yo su: “Nta-a be Nnajiufu lewaru iya enya; bya eshia ege-a nafu iya iphere l'ifu ndiphe.”

Ozi l'aa-mu Jisosu

26 Yo be l'onwa ke ishingu k'ophu Elizabethu tsutaru ime; Nchileke abyakwaphu bya ezia ojozi-imigwe, bu Géburelu t'o je Nazaretu l'ali Galili; 27 je ezia nwamgboko lanu ozi. Epha nwamgboko ono bu Meri. Nwamgboko ono be nwoke ta chikahubua okpa. Onye eje okfu iya

bụ nwoke, aza Józsefu, shi l'awa eze ndiche ono; mbụ Dévidi. ²⁸ Géburelu abyakfuta nwamgbọko ono bya asụ iya: “?Ị dụphu mma; nggube onye Nchileke kwabere oke ugwu! Nchileke swikwaru ngu eswiru.”

²⁹ Méri anulephu ekele ono; obu echia ya taa! Yọ rịa: “?Bụ egbe ekele ngunu dū ege-a?”

³⁰ Ojozi-imigwe ono asụ iya: “Ba atsushi egwu Méri; le Nchileke mewaru ngu eze-iphe-oma.

³¹ Lekwa; l'ii-tsuta ime; mụ nwata nwoke. Iphe ii-gu iya bụ Jisusu. ³² Oo-buru onye kfuibe oswa ha nshinu. Iphe ee-ku iya bụ Nwatibe Okaribe-Kakota-Nu. Nnajiufu, bụ Nchileke e-me iya eze l'ọ bụ onye iche iya ono; mbụ Dévidi. ³³ Oo-buru eze; chĩa ndu onu ulo Jékoju gbururu jeyewaru; ophu 'o-bubuhudu eze abubuhu gbururu jeye.”

³⁴ Méri asụ ojozi-imigwe ono: “?Nanụ ege ooshi dū ege ono l'ẹke nwoke ta chikahubua ya okpa?”

³⁵ Ojozi-imigwe ono asụ iya: “Ume Nchileke atsoyabe ngu; ike ke Okaribe-Kakota-Nu abya emee ngu ire l'ehu. Oo ya bụ le nwata ono, ii-mu ono be ee-ku Nwa, dū nsọ ke Nchileke. ³⁶ Odo bụ; lekwa: abubu ngu, bụ Elizabetu tsutaakwaru ime nwata nwoke; l'ẹke o kahwaru akahụ ege-a. Onwa owaa ekwe iya onwa ishingu; mbụ onye ono, e shi eku onye e-ta tsudu ime ono; ³⁷ ke le Nchileke te nwedu iphe kporu iya aka l'ememe.”

³⁸ Méri asụ: “Mgbẹ ya nowaa! ?O kwa le ya nowa l'eka Nchileke. T'ọ duru iya ege i kfulu.” Ojozi-imigwe ono atugbua lasha.

Méri eje kẹ Elízabetu phẹ

³⁹ E meebe; Méri ajíkobe; gude ọso; yọ buru iya oje mkpukpu lanu obu l'alì ugvu Judíya. ⁴⁰ Yọ bya abata l'ulo Zekaráya; bya ekele Elízabetu ekele. ⁴¹ Elízabetu anulephu ekele Méri ono; nwata ono emee ya ukporo l'ẹpho; Ume-dụ-Nsọ akparuta Elízabetu l'ẹhu. ⁴² Yọ raa ya tororo; sụ: "Onye Nchileke goru onu-oma nu b'ì bu l'unwanyi mgburumburu! Ẹge ono bẹ Nchileke gokwaruphu nwata ono, nọ ngu l'ẹpho ono onu-oma! ⁴³ ?Bụ ngunu meru iphe e kweru tẹ nggubedua, bụ nne kẹ Nnajiufu iya bya nk'iya? ⁴⁴ Lẹ teke ono, ya nuleruphu ekele ono, i keleru iya ono bẹ nwata ono, nọ iya l'ẹpho ono meru ukporo; l'ẹke ẹhu atsọ iya ẹna. ⁴⁵ Nggube nwanyi; tẹ ẹhu tsoo ngu ẹna; okfu l'i kweru l'okfu ono, shi l'ẹka Nnajiufu rua ngu nchì ono e-re!"

Egvu, Méri agụ gude aja Nchileke

⁴⁶ Méri asụ:

"Ya gude obu iya aja Nnajiufu ajaja.

⁴⁷ Ya ete ẹswa Onye Ndzọta iya,
bụ Nchileke.

⁴⁸ Nchileke guberu yẹbe nwanyi,
nọ iya l'ẹka iphe;
bụ iya bụ yẹbe nwanyi,
wozitaru onwiya alì.
Ogbo, nonu e-shi nta-a kulahaa ya:
onye a goru onu-oma nu;

⁴⁹ okfu lẹ Okaribe,
bụ Nchileke;
bẹ mewaru iya iphe ha nshinu.
Epha Nchileke dụ nsọ.

- 50 Ndu atsu Nchileke egwu;
 be Nchileke aphujeru imiko
 tsube l'ogbo; rua l'ogbo.
- 51 O gudewa eka iya koshi ike iya.
 O chikashiwaru ndu
 gude ekuku l'ari oriri l'obu epe.
 52 Ndu ike no l'eka b'o nafuje ike epe;
 bya apalishia ndu ophu
 onodu epe laru ali.
- 53 Ndu egu agu b'o gudeje
 iphe du mma nujishia epho;
 bya asu ndu nweru iphe
 t'epe gbaru eka laa.
- 54 O gbaru ndu nk'iya;
 mbu ndu Izurelu mkpu;
 ke l'o nyataru ke obu-imiko
 iya l'eke epe no,
- 55 bukwanu iphe o kfulu
 nna ayi oche phe, bu iya bu
 Ebirhamu yele awa iya l'epe ha!"
- 56 Meri ano-rua iphe ruru onwa eto le ke
 Elizabethu phe; yo buru iya alala.

Aamu Jonu Baputizimu

57 Yo rua Elizabethu l'ezeda; yo bya ezeda; mua
 nwata nwoke. 58 Ndu obutobu epe; me ndu
 abubu epe anua ege Nnajiufu phu-beru iya
 imiko; byatashia; epe l'iya l'etee eswa iya.

59 Nwata ono anolephu abali esaa; ke esato
 iya; epe abyatashia ya obu utsu. Epe emela-
 haa t'epe gua ya nna iya, bu iya bu Zekaraya.

60 Nne iya asu epe: "Wawa; l'e to budu iya;
 l'ipe aa-gu iya bu Jonu."

61 Ẹp̄he asụ iya: “?Ị phujeru abubu unu, aza egbe ẹpha onanu?” 62 Ẹp̄he abya egude ẹka kfuru nụ Zekaráya; jì iya iphe ọ dū iya t'a gụa nwata ono.

63 Zekaráya amaa ẹka t'a nụ iya ekwekwerekwe, eedeje iphe. Yọ bya edee: “L'ẹpha iya bụ Jonu.” Yọ dukota ẹp̄he biribiri. 64 Teke ono teke onophu; ire atushihuwa iya phụ. Yọ watawaphu okfu okfu; jalahaa Nchileke ajaja. 65 Ndu obutobu iya l'ẹp̄he ha atsulahaa egvu. Akọ iphe ono ejegbaru ẹke ono. Ndu ono, bu l'alì ugvu Judíya ono anukota iya. 66 Iphe, bụ ndu nuru iphe ono edobe l'iya phụ l'okpoma; l'ajigbaa: “?Bụ egbe ngunu bẹ nwata owaa emekochaa buru;” kẹ l'o doru ẹnya lẹ Nchileke turu iya ẹka t'ọ buru onye dū iche.

Zekaráya ekfuchiru Nchileke

67 Ume-dụ-Nsọ abya eji nna nwata ono; mbụ Zekaráya ẹhu; yọ wata okfuchiru Nchileke; sụ:

68 “T'a jaa Nnajiufu, bụ Nchileke

kẹ ndu Ízurelu ajaja;
kẹ l'ọ byakfutawaru ndu nk'iya;
bya agbata ẹp̄he.

69 O dufutaru ayi Onye Ndzọta,
nyiberu anyibẹ,
shi l'eri onye ono,
nọ iya l'ẹka ono;
mbụ Dévidi.

70 Bụ iya bụ iphe o shi l'ọnu ndu
nkfuchiru iya, duru iya iche kfua teke
ndiche:

71 L'aa-dzọta ayi l'ẹka ndu ọhogu ayi;

- mẹ l'ẹka ndu ono, ayi dụ ashị ono.
- 72 T'ọ phụaru ayi imiko ono,
 ọ sụru ndiche ayi phẹ lẹ ya a-phụ ono;
 nyata ụkwa ono, dụ nsọ, o kweru ono.
- 73 O rihakpowaruru onye iche ayi;
 mbụ nna ayi Ébirihamu angụ
- 74 lẹ ya a-nafuta ayi l'ẹka ndu ọhogu ayi;
 k'ọphu ayi e-jelahaaru iya ozi l'ọ bụ ndu
 ẹ-ta tsudu egvu;
- 75 buru ndu bụ ndu nk'iya;
 bya abụkwaruphu ndu doberu
 ẹka ndoo l'ifu iya jeye l'oge
 nka-ezekuna nk'ayi.
- 76 A bya lẹ nggube nwata ọwaa:
 Iphe ee-ku ngu bụ onye nkfuchiru
 Ọkaribe-Kakota-Nụ;
 kẹ l'ii-vuru Nnajiufu ụzo jee;
 k'ọphu ịi-bọ-oduru iya ụzo;
- 77 mee t'ẹphe maru lẹ Nchileke
 a-guru ẹphe nvu l'phe dụ eji, ẹphe meshiru;
 shi ẹge ono dzọta ẹphe.
- 78 Oo-gude ome-odoo ya
 phụaru ayi imiko.
 Oo-me tẹ ndzọta ọphu echi l'ọ bụ ẹnyanwu
 hafuta bya echiaru ayi;
- 79 k'ọphu ọo-buru iphoro;
 chiaru ndu ọphu nọ l'ọchi;
 mbụ ndu ọphu ọnwu nọdu swiru eswiru;
 mẹ t'ọ duru ayi bahụ l'ụzo ẹhu-agu.”
- 80 Nwata ono abya evua; kanwuru ẹhu; nweru
 egomunggo. Yọ nọ l'echi-ẹgu jeye mbọku ọ
 lụfutaru l'edzudzu ọha lẹ Ízurelu.

2

Aamu Jisosu (Mát 1:18-25)

¹ Yo b̄uru teke ono b̄e eze, b̄u Síza Oḡósutosu t̄uru ekemu; s̄u t'a ḡua iphe b̄u ndu bu l'alì-eze iya ógú; dekota ẹpha ẹphe l'ẹkwo. ² Ono b̄u ógú ọdungu, e vutsukpo ọzo ḡua. Teke a ḡuru ọgu ono b̄u teke Kwíríníyosu shi b̄uru ọv̄ano ndu Siríya. ³ Ya ndono; onyenọnu alashia ẹke a m̄uru iya; t'e dee ẹpha iya.

⁴ Tọ d̄u iya b̄u; Jóf̄efu eshi l̄e Názaretu l'alì Gálili; jeshia B̄étulehemu l'alì Judíya, b̄ukwanu ẹke a m̄uru eze ndiche; mb̄u Dévidi; k̄ele Jóf̄efu shikwanu l'eri ẹphe; bya ab̄ukwaruphu onye ufu ono ḡedegede. ⁵ Jóf̄efu ȳele nwanyi ono, e doberu iya k'al̄ulu ono; mb̄u Méri aȳíko t̄uḡbua jeshia t'e dee ẹpha ẹphe. Teke ono b̄e Méri d̄ukwanu ime. ⁶ Yọ b̄uru teke ono, ẹphe nọ l̄e B̄étulehemu ono b'ọ ḡbal̄eru iya ph̄u l'ezeda. ⁷ Yọ bya ezeda; m̄ua nwata nwoke, b̄u iya b̄u ọkpara iya. Yo woru mp̄ete ẹkwa phukpua ya; nyobe iya l'ikweswi; k̄e l'ẹ tọ d̄udu ẹke ẹphe a-nọdu l'ulo ndu-ije.

Ozi, eezi ndu eche aturu

⁸ O nweru ndu eche aturu, nọ l'ẹgbudu; l'eche igwe aturu ẹphe l'enyashi ono. ⁹ Ojosi-imigwe, shi l'ẹka Nchileke abyakfutashia ẹphe. Ocha-v̄ii k̄e Nnajiufu achaphee ẹke ono mgburumgburu. Egvu abya ẹphe l'ẹhu. ¹⁰ Ojosi-imigwe ono asu ẹphe: "Unu ba ats̄ushi egvu; unu ngabe nch̄i; l̄e ya byaru unu ozi ozi-oma, e-me t'ẹhu tsọ madz̄u kpoo-gbaa ẹna nshinu. ¹¹ Iphe ọbu b̄u

l'a m̄uru unu Onye Ndz̄ota n̄tan̄u l̄e Mkp̄uk̄pu Dévidi; Onye Ndz̄ota, b̄u iya b̄u Kuráyisutu, b̄u Nnajiufu! ¹² Ọwaa iphe unu e-gude maru nd̄o-ọ: unu a-ph̄u nwaswa, a phukpuru mpete ẹkwa; woru iya nyobe l'ikweswi.”

¹³ A bya ele ẹn̄ya; igweligwe un̄wu ojozi-imigwe awukfuta ojozi-imigwe ono, n̄ohawanu ono; ẹphe ajalaha a Nchileke ajaja asuje:

¹⁴ “T'ugvu b̄uru k̄e Nchileke, n̄o l'imigwe; ẹhu-agu ab̄uru k̄e ndiphe l̄e mgboko, b̄u ndu kweru l'o yeru ẹphe obu!”

¹⁵ Un̄wu ojozi-imigwe ono awufulephu l'ẹke ono w̄ba l'imigwe; ndu ono, eche at̄uru ono eklusaha: “T'ẹphe jeedukwa B̄etulehemu; je aph̄edu iphe-a, meru n̄u, Nnajiufu t̄uru ẹphe ọnu iya-a.”

¹⁶ Ẹphe egbeshiwaphu ẹgwegwa ono t̄ugbua; rua; bya aph̄a Méri ȳle Jósefu; ph̄ukwaaphu nwata ono, z̄e l'ikweswi ono. ¹⁷ Ẹphe aph̄ebe l'iya ph̄u; bya etsota iphe ono, e kfuru ẹphe l'ẹka nwata ono; k̄ooru ndu n̄o l'ẹke ono. ¹⁸ Ȳo ɗa ndu ono, n̄uru iya n̄u ono biribiri; mb̄u iphe ono, ndu ono, eche at̄uru k̄oru ẹphe ono. ¹⁹ Méri eworu iphe ono l'ọ ha suchia l'obu; r̄ilaha ya ar̄iri. ²⁰ Ndu ono, eche at̄uru ono emeebe; lasha az̄u; l'etushi Nchileke ẹpha; aja iya ajaja k̄e iphe ono l'ọ ha, ẹphe n̄ukotaru l̄e nchi; bya aph̄a ya l'ẹn̄ya ono. Ȳo ɗkotalephu ẹge ono, ojozi-imigwe ono kfuru iya ẹphe ono.

Eebu Jis̄osu útsù

²¹ Idzu eswelephu; e woru útsù bua nwata ono; gù ya Jisòsu, bù iya bù ẹpha phù, ojozi-imigwe gùha-oduru iya; b'a tsùtaderu ime iya phù.

Ekufu Jisòsu eze-ùlo Nchileke

²² Yo rua teke ẹphe e-me nsò, ẹphe emeje, bù iya bù t'a safu nwata ono yẹle nne iya mmerushi ẹge ekemu, shi l'ẹka Mòsisu sùru t'e meje iya; ẹphe ekuru nwata ono jeshia Jerúsalemu t'e ye iya l'ẹka Nnajiufu, ²³ bù iya bù iphe e deru l'ekemu Nnajiufu; sù: "L'iphe bù nwa ọdungu lẹ nwoke bẹ ee-dobejeru Nnajiufu iche." ²⁴ Ẹphe jekwaruphu je anù ngweja t'a chọaru Nchileke; bù iya bù ẹge e kfuru iya l'ekemu Nnajiufu. Ngweja ono bù: a -phùdu kparakobe labù; e gude ndo labù.

²⁵ Tọ dù iya bù; yo nweru nwoke lanù, bu lẹ Jerúsalemu, ẹpha iya bù Símiyọnu. Símiyọnu bù nwoke, doberu ẹka ndoo, Nchileke dùru lẹ nsò; shihakpowa ele ẹnya teke ọbu, Nchileke a-dzọfuta ndu Ízurelù ọbu. Ọ bù onye Ume Nchileke nọ l'ẹhu. ²⁶ Ume Nchileke ono mehawaru t'ọ maru l'ẹ to nwedu l'ọ nwùhu jeye teke ọo-phù-odu Kuráýisutu ọbu, shi Nnajiufu l'ẹka ọbu. ²⁷ Ume Nchileke ono eduru iya bahù l'eze-ùlo Nchileke. Yo be teke ndu mọru Jisòsu ku iya bata t'ẹphe meeru iya iphe ekemu kfuru; ²⁸ Símiyọnu abya ekuta iya heru; jalahaa Nchileke; sù:

²⁹ "Nnajiufu; hawaru nta-a tẹ yẹbe onye ono, nọ ngu l'ẹka ono laa l'ẹhu-agu; bù iya bù iphe i kfuru.

³⁰ Lẹ ya gudewa ẹnya iya phù Onye Ndzọta,

³¹ ị fọtaru t'iphe bụ mbakeshi phụgbaru.

³² Iphoro, bụ iya bẹ ee-gude mee tẹ
 ndu ọhodo maru ngu;
 mę iphoro, a-buru ugvu ndu nke ngu,
 bụ Ízurẹlu.”

³³ Nna nwata ono; mę nne iya eghechaaphu ọnu nwandoo l'iphe ono, Símiyọnu kfuru l'ẹka nwata ono; l'ẹke ọ dụ ẹphe biribiri. ³⁴ Símiyọnu abya agooru ẹphe ọnu; sụ Méri, bụ nne nwata ono: “Nwata-wa bẹ Nchileke fọtaakwaru t'ọ buru: e -vukota a daa; bụkwaruphu a -kụbe ẹka e gbeshi; nọduru igweligwe madzụ lẹ Ízurẹlu. Ọ bụkwaphu onye aa-dụ l'igwe jịka; ³⁵ e shi ẹge ono maru egbe iphe ẹphe ari l'obu ẹphe. Nngụbedua bẹ aphụ a-nọdu agbajashi obu l'ọ bụ mma b'e gude sụwaa ngu ọkpoma; mbụ l'okfu ẹhu iya.”

³⁶ O nwekwaruphu nwanyi, aza Ana, bụ onye nkfuchiru Nchileke. Ana bụ nwatibe Fánuwẹlu, shi l'ikfu Ásha phẹ. Ọ bụ ọgbodo nwanyi ọgurennya, nji iya kuru akuku; lua ya afa ẹsaa.

³⁷ Nji iya ono anwuhu; yo buru eburu gbururu jeye yọ gbaa ukporo afa iche iche ugbo ẹno l'afa ẹno tọ habụa eze-ulo Nchileke ahaha. Ọonoduje abaru Nchileke ẹja; aswịkwaphu aswịswi; ekfu anụ Nchileke: eswe l'enyashi mkpụrumkpuru.

³⁸ Ana abyakwaphu teke ono bya ekele Nchileke ekele; bya ekfuaru ndu nọkota l'ẹke ono kẹ nwata ono. Ndu ono, o kfuru iphe ono bụ ndu shi ele ẹnya tẹ Nchileke gbata Jerúsalemu.

Aalaphu azụ lẹ Názaretu

³⁹ Tọ dọ iya bụ; ndu ono, muru nwata ono emeebe iphe ono l'ọ ha; bụ iya bụkwanu ẹge ekemu Nnajiufu kfuru; yọ bụru ẹphe ọla nk'ẹphe lẹ Názaretu l'alì Gálili. ⁴⁰ Nwata ono abya evua; shihu ike; kwaa ẹnya; Nchileke l'emuru iya eze-
iphe-oma.

*Nwata ono; nọ l'eze-ulo
Nchileke*

⁴¹ Afa l'afa bẹ ndu muru Jisọsu ejeje Jerúsalemu; ọgba Aji Esweta. ⁴² Jisọsu anọlephu afa iri l'ẹbo; ẹphe atuko jeshikwaa Jerúsalemu ẹge ẹphe ejegehawa. ⁴³ Ẹphe agbaẹbelephu aji ono; yọ bụru ẹphe alala. Nwata ono; mbụ Jisọsu akwaa lẹ Jerúsalemu; ndu muru iya nọ ta ma. ⁴⁴ Ẹphe atugbua alala; tubesu l'o tso ẹphe. Ẹphe egbe jewa ije ujiku ophu bẹ ẹphe wataderu iya achọcho; chọkashilaha ya l'ẹke ndu abubu ẹphe; mẹ ndu ẹphe maru nọ. ⁴⁵ Ẹphe achọ ya chọ chọ; ẹphe ta phụ iya. Ẹphe achọru iya lashia azụ lẹ Jerúsalemu ọdo. ⁴⁶ Ẹphe achọ ya abalì ẹbo; ga lẹ k'eto ya bẹ ẹphe je aphua ya l'eze-ulo Nchileke; ẹke yele ndu Ju, ezije iphe nọ; yo gebe nchị l'iphe ẹphe ekfu; l'ajikwaphu ẹphe aji. ⁴⁷ Iphe ookfu adukota ndu nuru iya nọ biribiri; mbụ ẹge iphe dokwanuru iya ẹnya; mẹ ẹge o gude asa aji ọhuma. ⁴⁸ Ẹphe aphụ l'iya phụ mbụ ndu muru iya nọ; yọ kpọọ ẹphe okfu. Nne iya asụ iya: “Nwa iya; ?nanụ ẹge ọ dọ b'i meru ẹphe egbe iya ọwaa. ?Ị marua lẹ yele nna ngu bẹ shi keshinu ono chiru obu l'eka l'ẹke ẹphe achọ ngu.”

49 Yò sù ẹ̀pẹ̀: “?Nanu ẹ̀ge ọ̀ dọ̀ bẹ̀ unu achoro iya? ?Unu ta mahaada l’o gbaru iya ono l’ulo Nna iya to?” 50 Iphe ono, o kfuru ono te do ẹ̀pẹ̀ ẹ̀nya.

51 Yo tsoru ẹ̀pẹ̀ lashia azu le Nazaretu; l’anuru ẹ̀pẹ̀ okfu. Nne iya atuko iphe ono l’o ha suchia l’okpoma. 52 Jisosu l’evu; l’aka okwa ẹ̀nya eje. Yò kafaru ono Nchileke l’obu; nodukwa iya phu madzu.

3

Ozi, Jonu Baputizimu ezi

(Mát 3:1-12; Mak 1:1-8; Jon 1:19-28)

1 Yo be l’afa, kwe Tayibiriyosu Síza afa iri l’ise; k’opu ọ̀ dọ̀beru ọ̀chi ndu Rómu. Ọ̀ bu teke ono bẹ̀ Pónchosu Páyileti shi buru gọ̀vano ndu Judíya; Hérodu aburu ọ̀-chi-ọ̀ha ndu Gálili. Nwanna Hérodu kẹ̀ nwoke, eeku Fílipu aburu ọ̀-chi-ọ̀ha ndu Ituríya; mẹ̀ ndu Tirakonáyitisu. Layséniyasu aburu ọ̀-chi-ọ̀ha ndu Ábilini. 2 Teke ono kwaphu bẹ̀ Ánasu mẹ̀ Káyafasu shi buru eze ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja. Ọ̀ bu teke ono bẹ̀ Jonu Zekaráya shi buru l’echi-ẹ̀gu; Nchileke abya ekua ya; zia ya ozi. 3 Ya ndono; Jonu etsoru iphe bu ọ̀hamoha, buru Ẹ̀nyimu Jódanu mgburumgburu jegbaru; l’ara iya arara; asuje: “Unu taa onwunu ọ̀ta; sefu ẹ̀ka l’iphe dọ̀ ẹ̀ji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke; t’e mee unu baputizimu; k’opu Nchileke a-guru unu nvu l’iphe dọ̀ ẹ̀ji, unu meshiru.” 4 Bu iya bu ẹ̀ge e deru iya l’ekwo Azáya, bu onye nkfuchiru Nchileke; su:

“O nweru onye l'echi mkpu l'echi-egu; sụ:
T'e meeru Nnajiufu ụzo iya;
T'a chikwaaru iya oje ono t'o vudo ntumu!

⁵ Ẹke, sudaru asuda be ee-nwuchi enwuchi.
Ugvu k'eze iya; me ugvu
ke nshii;
be ee-gbuzitakota.
Iphe, bu eke ụzo gwọ-jiru agwọ-ji
be ee-me t'ọ kfulu ntumu.
Ẹke o du nkwoğodo nkwoğodo
be ee-me t'ọ yiko ayiko; kwọ akpehu.

⁶ Madzu kpoo gba a-phu ege
Nchileke e-shi dzota ndu nk'iya.”

⁷ Ya ndono; Jonu asu ikpetuma ndu wufutaru t'e mee epe baputizimu: “Unube ndu-a, ikputu mushiru-wa! ?Bu onye suru unu t'unu gbalaaru oke ehu-eghughu ono, Nchileke a-zube unu mboku ono, o-nma mgboko ikpe ono? ⁸ Unu mia amimi l'ọ bu oshi-omi. Nebyi, unu a-mi bu umere, e-koshi l'unu tawaru onwunu uta iphe du eji, unu meshiru; ghaawa umere lakfuta-wa Nchileke. Unu ba arikuwa le keshinu Ebirhamu buwa nna unu oche; b'e to nwedu iphe e-me unu. Unu ta amakwa l'o be ke t'e b'ọ du; be Nchileke e-meshikwa mkpuma-wa, wushiru ege-a: yo buru unwu Ebirhamu! ⁹ Mbu le nta-a b'e byibekwaru ogbu-nku l'iphe bu ukfu oshi, nonu. Ophu e-ta midu nebyi, du mma; e gbutsua ya; chee l'oku.”

¹⁰ Ikpetuma ndu ono aja ya; su: “?Bu ngunu be epe e-me nta-a?”

¹¹ Yo su epe: “T'onye nweru uwe ugwehu-labu; nu onye e-te nwedunu nanu. T'onye

nweru nri mekwaa ya phụ ẹge onye ọphu meru.”

¹² Ndu akirikọ byakwaruphu t'o mee ẹphe baputizimu. Ẹphe asụ iya: “O-zi-iphe! ?Bụ ngunu bẹ ẹphebedua e-me?”

¹³ Yọ sụ ẹphe: “Unu ba anaghatajeshi iphe a sụru t'unu natajẹ l'akirikọ.”

¹⁴ Ndu soja abyakwaphu; bya aji iya: “? Ẹphebedua eghee; ẹphe e-mekwanu iya imagha?”

Yọ sụ ẹphe: “Unu be egudejehe ọkpehu ana madzụ iphe. Unu te eboje madzụ ibo iphe ẹ to medu ẹge ee-shi t'unu naa ya iphe iya. Ọdo bụ t'ugwo, a kfulu unu dzujeeru unu.”

¹⁵ Ndu ono atubata onwẹphe. Ẹphe atuko rilahaa l'obu ẹphe; sụ: “Ọo-bukwaru-a nwoke-wa bụ Kuráyisutu ọbu.” ¹⁶ Jọnu asụ ẹphe: “Lẹ yẹbedua kwa mini bẹ ya egudeje eme unu baputizimu. Obenu lẹ nwoke ọphu abya nụ bẹ kakwa iya l'ishi; ka iya l'okpa; mbụ lẹ ya te dzukupkwaanu kẹ tẹ ya toshia ya eri akpokpa iya. Onye ono, abyanu ono bụ Ume-dụ-Nsọ; mẹ ọku bẹ oo-gude mee unu baputizimu nk'ia. ¹⁷ O gudekwa ajakpa, oogudeje aphushi ẹsua witu; vuta ọphu bụ nebyi iya vuba l'ulo; kpota ọphu bụ mbeku iya je enwuru ye l'oku, ẹ-ta anyihudu anyihu.”

¹⁸ Jọnu ezia ẹphe ozi-oma; gude ẹge ono kasaa ẹphe ẹnu-nchi l'uzo, dụ igweligwe. ¹⁹ Obenu lẹ Jọnu kfulu ọ-chi-ọha, bụ Hérọdu ẹjo iphe o meru ye iya l'eka; bụ iya bụ kẹ Heródiyasu, bụ nyee nwanna kẹ yẹbe Hérọdu; mẹwaru kẹ ẹjo iphe

odo, Hérođu meeberu. ²⁰ Hérođu emefua ophu ka njò tsobe ono; kpùta Jõnu je echee lẹ mkpõro.

Jõnu eme Jisõsu baputizimu

(Mát 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Tõ dù iya bụ; ndu ono abya; Jõnu emekota ẹphe baputizimu. Jisõsu abyakwaphu; yo mee ya. Jisõsu anõdukwadua ekfu anụ Nchileke; igwe ekpuhaa gheru õnu. ²² Ume-dụ-Nsõ adulephu l'õ bụ ndo; phezita; bya anõdu iya l'ehu. A nụa olu, shi l'imigwe ono; sụ: "Ị bụ Nwata iya, ya yeru obu; iimeje: ẹhu atso iya ẹna."

Eri Jisõsu

(Mát 1:1-17)

²³ A mụru Jisõsu; yõ nọlephu ụkporo afa l'afa iri; dube oje ozi iya. A suru l'õ bụ nwatibe Jõsefu, bụ nwatibe Heli; ²⁴ Heli bụ nwatibe Mátatu. Mátatu aburu nwatibe Lívayi. Lívayi bụ nwatibe Méliki; Méliki aburu nwatibe Jánayi. Jánayi bụ nwatibe Jõsefu; ²⁵ Jõsefu aburu nwatibe Matatáyasu. Matatáyasu bụ nwatibe Émõsu; Émõsu aburu nwatibe Náhumu. Náhumu bụ nwatibe Hésuli; Hésuli aburu nwatibe Nágayi. ²⁶ Nágayi bụ nwatibe Máatu; Máatu aburu nwatibe Matatáyasu. Matatáyasu bụ nwatibe Sémeyinu; Sémeyinu aburu nwatibe Jõseku. Jõseku bụ nwatibe Joda; ²⁷ Joda aburu nwatibe Jowánanu. Jowánanu bụ nwatibe Risa; Risa aburu nwatibe Zerúbabelu. Zerúbabelu bụ nwatibe Shiyálutiyẹlu; Shiyálutiyẹlu aburu nwatibe Neri. ²⁸ Neri bụ nwatibe Méliki; Méliki aburu nwatibe Adi. Adi bụ nwatibe

Kósamu; Kósamu aburu nwatibe Elumádamu. Elumádamu bu nwatibe Eru; ²⁹ Eru aburu nwatibe Jóshuwa. Jóshuwa bu nwatibe Eliyéza; Eliyéza aburu nwatibe Jórimu. Jórimu bu nwatibe Mátatu; Mátatu aburu nwatibe Lívayi; ³⁰ Lívayi bu nwatibe Símiyonu; Símiyonu aburu nwatibe Júda. Júda bu nwatibe Jósefu; Jósefu aburu nwatibe Jónamu. Jónamu bu nwatibe Eláyekimu; ³¹ Eláyekimu aburu nwatibe Meliya. Meliya bu nwatibe Mena; Mena aburu nwatibe Matáta. Matáta bu nwatibe Nétanu; Nétanu aburu nwatibe Dévidi. ³² Dévidi bu nwatibe Jesi; Jesi aburu nwatibe Óbedu. Óbedu bu nwatibe Bówazu; Bówazu aburu nwatibe Sálumonu. Sálumonu bu nwatibe Náshonu; ³³ Náshonu aburu nwatibe Amínadabu. Amínadabu bu nwatibe Áduminu; Áduminu aburu nwatibe Aní. Aní bu nwatibe Hézuronu; Hézuronu aburu nwatibe Pérezu. Pérezu bu nwatibe Júda; ³⁴ Júda aburu nwatibe Jékopu. Jékopu bu nwatibe Áyizaku; Áyizaku aburu nwatibe Ébirihamu. Ébirihamu bu nwatibe Téra; Téra aburu nwatibe Nehọ. ³⁵ Nehọ bu nwatibe Sérugu; Sérugu aburu nwatibe Reyu. Reyu bu nwatibe Pélegu; Pélegu aburu nwatibe Iba. Iba bu nwatibe Shéla; ³⁶ Shéla aburu nwatibe Káyinanu. Káyinanu bu nwatibe Afákusadu; Afákusadu aburu nwatibe Shemu. Shemu bu nwatibe Nówa; Nówa aburu nwatibe Lémeku. ³⁷ Lémeku bu nwatibe Metúsela; Metúsela aburu nwatibe Ínoku. Ínoku bu nwatibe Járedu; Járedu aburu nwatibe Mahálalilu. Mahálalilu bu nwatibe Káyinanu;

38 Káyinanu abụru nwatibe Ínọsu. Ínọsu bụ nwatibe Setu; Setu abụru nwatibe Ádamu; Ádamu abụru nwatibe Nchileke.

4

Sétanu adata Jisọsu (Mát 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Ume-du-Nsọ abya eji Jisọsu ẹhu; yo shi ị Jọdanu latashia. Ume-du-Nsọ eduta iya; ² yo je anọ ụkporo abalị ẹbo l'echi-ẹgu; Obutuswe adatakọta iya. L'ime ụkporo abalị ẹbo ono b'ẹ to nwedu nri, shiru iya ọnu. Yọ nọ-dzulephu ụkporo abalị ẹbo ono; ẹgu agulaha ya.

³ Obutuswe asụ iya: “Ọ -bụru l'ị bụ Nwatibe Nchileke; kfunuru mkpuma-wa t'ọ ghọo nri!”

⁴ Jisọsu asụ iya: “E dekwaru iya edede l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: ‘L'ẹ tọ bụdu nri nwenkinyi iya bẹ madzụ egudeje nọdu ndzụ.’ ”

⁵ Obutuswe ono eduru iya lashia l'ephekerephe; t'a kwaa jịa ẹnya ugbo lanụ b'o koshikotawaru iya alị-eze ndiphe mgburumgburu; ⁶ bya asụ iya: “L'ọo nggu bẹ ya e-me t'ị bụru onye a-nọdu achikota iphemiphe ọbule-a l'ọ ha; mẹ iphe, bụ iphe dụ mma, nọ iya nụ; kẹ l'ọ bụ yẹbe Obutuswe b'e yeru iya l'ẹka; yọ bụru onye dụ iya mma l'ọkpoma bẹ ya a-nụ iya. Ọo ya bụ ị: ⁷ ị -bakpọwaru iya eja; ya ahaaru ngu iya l'ọ ha.”

⁸ Jisọsu asụ iya: “E dekwaru iya edede l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: ‘L'ọo Nnajiufu, bụ Nchileke ngu bụ onye ịi-baru eja; bụru iya nkinyi iya bụ onye ịi-nọdu l'ẹka.’ ”

⁹ Obutuswe ono abya eduru iya jeshia Jerúsalemu; je eworu iya dobe l'ónungonu ẹke, katsua l'eli l'eze-ulo Nchileke; sụ iya: “Ọ -bụru l'ị bụ Nwatibe Nchileke; shinu l'eli ẹke-a kfuḍa l'alị; ¹⁰ l'e dekwaru iya l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: ‘Lẹ Nchileke e-kfuru unwu ojozi-imigwe iya t'ephe leta ngu ẹnya; chee ngu nche. ¹¹ Ẹphe e-gbobe ẹka; wota ngu tẹ ukfu ba dụ ngu l'okpa!’ ”

¹² Jisọsu asukwa iya phụ: “E dekwaru iya edede l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: ‘Ba adatakwa Nnajiufu, bụ Nchileke ngu adata.’ ”

¹³ Obutuswe ono adatagelephu Jisọsu; paru iya haa kẹ nwa teke ono.

Jisọsu awata ozi iya lẹ Gálili

(Mát 4:12-17; Mak 1:14-15)

¹⁴ Jisọsu anọdu l'ike Ume-dụ-Nsọ ono latashia Gálili. E kfudzuru okfu iya l'iphe bụ ndu bupheru Gálili mgburumburu. ¹⁵ Yoo zi iphe l'ime ụlo-ndzuko ndu Ju; onyenọnu aja iya mma.

Aajika Jisọsu lẹ Názaretu

(Mát 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ Tọ dụ iya bụ; yọ bya abahụ lẹ Názaretu, bụ iya bụ ẹke a nọdu hefuta iya. Yo be mbọku ọtu-ume; yọ bya abahụ l'ụlo-ndzuko ẹge ọobahujehawa. Yo rua; bya egbeshi tẹ ya gua iphe. ¹⁷ A bya eworu ẹkwo, Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke deru; nụ iya. Yọ bya aphushia ẹkwo ono; chọ-vu ẹke ọbu, e deru sụ:

¹⁸ “Ume Nnajiufu nọ mu l'ẹhu;

kẹ l'ọ fọtawaru mu tẹ mu je ezia
ndu ukpa ozi-oma.

O ziru mu tẹ mu je ezia

ndu a kpuru lẹ ndzụ l'aa-ha ẹphe;
 mẹ tẹ mu je emee ndu ìshì
 t'ẹphe wata ọphu ọzo;
 mẹ tẹ mu je emee ndu aakpa ẹhu
 t'ẹphe nweru onwẹphe;

19 mẹ tẹ mu araa ya arara:
 l'afa, Nnajiufu a-dzọta
 ndu nk'iya ruakwaru.”

20 Yo woru ẹkwo ono gwọo; woru iya nū-
 phu onye ejeru ndzuko ozi azụ; bya adugaru
 anọdu. Iphe bụ ndu nọ l'ulo-ndzuko ono achiru
 ẹnya dzeeru iya. 21 Yo kfulahaaru ẹphe: “L'ọo
 ntanụ bẹ iphe-a, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke,
 unu nuru-wa reru ẹge e deru iya.”

22 Ẹphe azukota mgbede. Okfu ọma, shi iya
 l'onu adukota ẹphe biribiri. Ẹphe asu: “?Tọ
 budunua nwatibe Jófẹfu ndọ-ọ?”

23 Yọ sụ ẹphe: “O doru iya ẹnya l'unu a-
 nmaru iya ẹtu: ‘T'ọphu eme ọgvu; metanu
 onwiya l'iphe eme iya nū. L'unu nūwaru iphe
 ya meeberu lẹ Kapániyomu; tẹ ya menua ya l'alì
 iya l'ẹke-a.’ ” 24 Yọ sụ ẹphe: “Kamenu; tẹ ya
 karu unu: l'iphe onye nkfuchiru Nchileke ekfu
 b'ẹ te ekwejekwa nata ọhuma l'alì iya.

25 “Unu nyatakwa l'unwanyi, maa tufutsuaru
 dukwa-a l'igwe lẹ Ízurelu l'oge kẹ Eláyija; bụ
 iya bụ teke ono, igwe buchiru mini afa ẹto
 l'onwa ishingu; ẹjo-ẹgu abya l'alì ono gbaa
 mgburumgburu ono. 26 Ẹ tọ dukwa unwanyi
 ono m'ọo nanụ, Nchileke ziru Eláyija t'o yeru
 ẹka; gbahalephu nwanyi ọbu, nji iya ta nọhedu,
 bu lẹ Zárefatu, nọ l'alì Sayidónu b'e ziru iya t'o

jee nk'ia. ²⁷ Ndu ẹhu-labụ hakwaphu l'igwe lẹ Ízurelụ teke Eláyisha, bụ onye nkfuchiru Nchileke shi nọdu. Ophu 'ọ dudu m'oo onye lanụ, o meru t'ọ kọrohu l'ẹhu-labụ iya; gba-halẹphu Némanu, bụ onye Siríya."

²⁸ Ẹphe anụlephu onanu; ẹhu awata oghu iphe bụ ndu nọ l'ụlo-ndzuko ono eghughu l'ẹphe ha. Ẹphe aswo-lihu; ²⁹ chifu iya lẹ Názaretu. Ẹphe eduta iya je enyihu onungonu eli ugvu, bụ iya bụ ẹke mkpukpu ẹphe tukoru; melahaa t'ẹphe shi l'ẹke ono nwufu iya t'ọ bya asua ishi l'alị. ³⁰ Yo gbeshilee; je anyijahu igweligwe ndu ono; yọ bụru iya alufu.

Nwoke, ogvu bu l'ẹhu
(Mak 1:21-28)

³¹ Tọ dụ iya bụ; Jisọsu atugbua; bahushia lẹ Kapániyomu l'alị Gálili. Yo be mbọku ọtu-ume; yo je anọdu l'ezi ẹphe iphe. ³² Ndu ono akpọo-beru l'ẹge o gude ezi iphe; kẹ l'okfu iya adalẹphu kpaa kpaa. ³³ Yo nweru nwoke lanụ, ogvu bu l'ẹhu, nọ l'ụlo-ndzuko ono. Nwoke ogvu ono echia mkpu; sụ: ³⁴ "Taa! ?Bụ ngunu bẹ nggu l'ẹphe gba; nggube Jisọsu ophu Názaretu. ?Ị byawaru ẹphe emebyishi. Ya makwaru-a onye ị bụ: ị bụ onye dụ nsọ kẹ Nchileke."

³⁵ Jisọsu abaaru ogvu ono m̀bà t'ọ nọdu nwan-doo; shi nwoke ono l'ẹhu lufuta. Ogvu ono atutsua nwoke ono l'alị l'edzudzu oha ono; shi iya l'ẹhu lufuta; tọ dụ ẹke o mekaru nwoke ono iphe.

³⁶ Yọ dụ ẹphe biribiri; ẹphe ekfulahaa; sụ: " ? Bụ egbe okfu ngunu dụ ẹge-a? Nwoke ọwaa

egudeje agburu-ẹhu mẹ ike; sù tẹ ọgvu shi madzù l'ẹhu wùshia; yo kwe wùshia.” ³⁷ E kfugbaru okfu Jisọsu l'ẹkemeke ọbule l'iphe bụ mkpụkpụ, nọ-pheru ẹke ono mgburumgburu.

Jisọsu agwo ndu iphe eme
(Mát 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸ Jisọsu eshi l'ulo-ndzuko ono lufuta; bya abahushia lẹ kẹ Sáyimonu. Yo rua; ẹhoku l'enwu nne nyee Sáyimonu. Ẹphe ekfuaru Jisọsu t'ọ gbaaru iya mkpu. ³⁹ Jisọsu abya evudonyabe iya; baaru ẹhoku ono mba. Ẹhoku ono aparu nwanyi ono haa. Nwanyi ono ekwolihu; watawaruphu ẹphe ọkwaru ẹbyee.

⁴⁰ Ẹnyanwu aribadelephu; iphe bụ onye nweru onye iphe-ememe, dutsua iche iche eme; edutaru iya Jisọsu. Jisọsu ebyikota ẹphe ẹka; mee; ẹphe akorohu. ⁴¹ Ọgvu eshitsua igweligwe ndu o bu l'ẹhu awushi; l'aratsua: “Ọo nggubedua bụ Nwatibe Nchileke.”

Obenu lẹ Jisọsu abajeru ẹphe mba; jika t'ẹphe be ekfufuta okfu; kẹ l'ẹphe makotawaru l'ọo ya bụ Kuráyisutu ọbu.

Jisọsu ekfu okfu Nchileke
lẹ Judíya

(Mak 1:35-39)

⁴² Nchi abọhulephu; Jisọsu atugbua jeshia ẹke ọ nọdu nwẹnkinyi iya. A dụ l'igwe wata iya achokashi; chonyaa ya bya achọ-vu iya; melahaa t'ẹphe sedo iya t'ẹ b'ọ hahẹ ẹphe. ⁴³ Yọ sù ẹphe: “Lẹ ya zifutajekwaphu ndu mkpụkpụ ọdo ozi-oma kẹ ẹke Nchileke bụ eze ono; okfu l'ọ bụ iphe ono b'e ziru iya tẹ ya bya.”

44 Yo tsoru ụlo-ndzuko ndu Ju ị ụ Judiya l'ara okfu Nchileke arara.

5

Ndu mbu, tsolahaaru Jisosu

(Mát 4:18-22; Mak 1:16-20)

¹ Yo be ujiku lanụ ị Jisosu nọ l'iku Eze Ẽnyimu Genésaretu; a dụ l'igwe zeta gidigidi zekfuta iya t'ẹphe nụ okfu Nchileke. ² Yọ phụa ụgbo labụ, nọ l'ọnu-ẹka ono. Ndu egbu ẹma, shi nọdu l'ụgbo ono alụfutawa je anọdu l'asa ntofu ẹphe asasa. ³ Jisosu abya abahụ l'ụgbo ono nanụ: l'ọphu bụ kẹ Sáyimonu; bya asụ Sáyimonu t'ọ nwuribe ụgbo ono nwanshị ị mini. Yọ bya adugaru anọdu l'ụgbo ono; zilahaa ndu ono iphe.

⁴ Yo kfugetsulephu iphe, ookfu; sụ Sáyimonu: "T'ọ kporibefua ụgbo ono l'ẹke, mini ka ogvu; k'ọphu ẹphe a-ghaa ntofu ẹphe; nmata ẹma."

⁵ Sáyimonu asụ iya: "Nnajiufu; mę ẹphe tükokwa ẹnyashi ophu sekota ẹge ẹphe e-me gbuta iya; yọ buru kẹ mmanu. Olobu; k'ọphu i kfuwaru ẹge-a bẹ ya a-chikwaru-a ntofu ọbu ghaa ị mini ọbu." ⁶ Ẽphe emee ya ẹge ono, o kfuru ono; gbua ẹma, jiru ntofu ono; k'ọphu o gbe eme t'ọ lakaa ntofu ọbu alaka. ⁷ Ẽphe epheeru ibe ẹphe ndu ọphu, nọ l'ụgbo ọphu ẹka t'ẹphe bya eyeru ẹphe ẹka. Ẽphe abya egbujia ẹma l'ụgbo labụ ono; k'ọphu ụgbo ọbu wataru emimi.

⁸ Sáyimonu Pyita aphụ l'iya phụ; buru Jisosu pẹ l'ifu; sụ iya: "Nnajiufu; byiko gbeshi l'ẹke ya nọ; ị ya kwa onye emeje iphe dụ ẹji." ⁹ Biribiri

ema, ephe gburu egude Pyita; me ndu yele iya yi. ¹⁰ Ege ono b'ọ dukwaphu unwu Zébedi, bu iya bu Jémusu; me Jónu; ephe le Sáyimonu tukurú shi egbu ema ono.

Ya ndono; Jisòsu asu Sáyimonu: “Ba atsushi egvu; tsube ntanu be ii-nodu eruko madzu l'ọ bu onye eruko ema.”

¹¹ Ephe akpufutatsua ugbo ono l'onu-eka; hakota iphemiphe obule; tsolahaa Jisòsu.

Jisòsu agwo onye ehu-labu
(Mát 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Yo be ujiku lanu le Jisòsu no le mkpukpu lanu; nwoke obu, ehu-labu dzuru ehu abyatashia. Yo phulephu Jisòsu; daa; buaru iya ifu l'ali; rolahaa ya; su iya: “Nnajiufu; o -buru uche-obu ngu be ii-menu iya-a te ya du mma.”

¹³ Jisòsu amachiwaphu eka; byia ya; su iya: “O bu uche-obu iya. Ngwaa; t'ehu du ngu mma.” Teke onophu; ehu-labu ono agvuwaphu nwoke ono l'ehu. ¹⁴ Jisòsu akaru iya t'e b'ọ dukwa onye oo-kfuru iya; wo iya: “Tugbulekwaphu je eworu onwongu koshi onye achijeru Nchileke eja t'o lee ngu enya; nggu egworu ngweja, onye e metaru l'iphe eme iya nu anuje; nu iya t'ọ chiaru ngu ege Mòsisu turu l'ekemu iya; k'ophu oha a-makota l'ehu dawa ngu mma.”

¹⁵ Obenu l'o gbe kalẹ okfukashi ke Jisòsu; k'ophu igweligwe madzu dzukoru t'ephe nua le nchi; me t'e mee ephe t'ephe dukota mma l'iphe-ememe, emetsua ephe. ¹⁶ Obenu le Jisòsu atsulajelee azu je anodu l'echi-egu; kfuru nu Nchileke.

*Nwoke, iphe lõnwuru
ibe-ẹhu lanu*

(Mát 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ Yo be ujiku lanu le Jisosu no l'ezi iphe; ndu Fárisii; me ndu ezije ekemu adugaru l'ẹke ono. Ẹphe shitsua le mkpukpu le mkpukpu, no le Gálili; me Judiya; mewaru Jerúsalemu bya. Ike Nnajiufu, bu Nchileke anodu Jisosu l'ẹhu; mee ya t'ọ du ike omeshi ndu iphe eme t'ẹhu dukota ẹphe mma. ¹⁸ Yo nweru nwoke lanu, iphe lõnwuru ibe-ẹhu lanu, e gude oshi-azẹe paru bya. Ẹphe achonyaa ẹge ẹphe e-me vubata iya bya edobe Jisosu l'ifu; ¹⁹ to du; kele madzu do-jiru ẹke ono ado-ji. Ẹphe aparu iya nyihu ulo ono; je eworu ọzo bufua l'eli iya; shi iya pyofu oshi-azẹe ono, nwoke ono ze ono; patsuta iya l'ifu ẹke Jisosu no. ²⁰ Jisosu aphua ẹge ẹphe kwetaberu le ya a-du ike mee te nwoke ono jee ije; yo su iya: "Nwoke ibe mu; a gwaru ngu nvu l'iphe, du eji, i mekotaru l'ọ ha."

²¹ Ndu ezije ekemu; me ndu Fárisii awata iya ariri; su: "?Bu egbe madzu ngunu du ẹge-a, ekfurushi ẹpha Nchileke ẹga-wa? Mbu; ?bu onye a-du ike gwaru madzu nvu l'iphe du eji, o meru; gbahaa Nchileke nwenkinyi iya."

²² Jisosu amawaruphu iphe ẹphe ekfu; su ẹphe: "?Bu ngunu meru iphe unu ari egbe oriri owaa? ²³ ?Bu ole ka ntse l'a suru: 'A gwaru ngu nvu l'iphe du eji, i meshiru;' to bu t'a suchia: 'Gbeshi; jelahaa ije'? ²⁴ Ole ya e-koshi unu le Abubu-Ndiphe b'e ziru t'ọ gujeeru madzu nvu l'iphe du eji, onye ono meru le mgboko-a." Yo su nwoke ono, iphe lõnwuru ibe-ẹhu lanu ono: "Oo

nggu bẹ ya ekfuru. Gbeshi; pata oshi-azẹe ngu lashia.”

²⁵ Nwoke ono ezilihu l'edzudzu oha ono; pata ugbooshi iya; yọ buru iya alala; l'aja Nchileke ajaja. ²⁶ Ndu ono eghechawaa onu nwandoo; l'ẹke biribiri iya gudekotaru ẹphe. Ẹphe ajalahaa Nchileke ajaja; su: “L'ẹphe akabẹkwa phua iphe kporu ẹphe okfu ntanu.”

Jisọsu eku Lívayi

(Mát 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷ E metsua; Jisọsu atugbua je aphua onye ana akiriko lanu, aza Lívayi; l'ẹke ọ dugaru l'ulo okpoga akiriko. Jisọsu asu iya: “Lívayi; tsoru iya.” ²⁸ Yọ haa iphemiphe obule ono; gbeshi tsoru iya.

²⁹ Lívayi abya akwaaru iya eze ebyee le ke yebedua, bu Lívayi. Ndu akiriko azaa l'igwe; ẹphe le ndu odo bya anodu; ẹphe l'ẹphe atuko l'eri nri ono. ³⁰ Ndu Fárisii; me ndu ezije ekemu atsolahaa gbudagbuda; su ndu etsoje uzo iya: “? Bu ngunu meru iphe unu le ndu akiriko; me ndu odo, emeje iphe du eji eri l'anguko ege owaa?”

³¹ Jisọsu asu ẹphe: “Ndu ẹhu du mma be mkpa onye eme ogvu ta dukwaru. O bu ndu ẹhu du eji be mkpa onye eme ogvu duru. ³² Ya ta byakwa oku ndu doberu aka ndoo; o kwa ndu eme iphe du eji be ya byaru t'ẹphe taa onwẹphe uta iphe du eji, ẹphe meru; ghaa umere lakfuta Nchileke.”

Aji le k'oswi aswiswi

(Mát 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ Ndu Fárisii ono asụ iya: “Ndu etsoje ụzo Jónu aswije aswịswi tekenteke; l'ekfu anụ Nchileke; ẹge ono bẹ ndu etso ayi aswije; ọbu lẹ ndu etsoje nggụbedua erilee; l'angụ ẹge dụ ẹphe mma.”

³⁴ Jisọsu aji ẹphe: “?Unu emeje tẹ ndu byaru ome ẹswa-nwanyi ọphungu swịa aswịswi; l'ẹke onye kuru ẹphe nọkwaa? ³⁵ Obenu lẹ mbọku ọbu, aa-nata ẹphe onye ono, alụ nwanyi, kuru ẹphe l'eswe-iphe ono nọphu abya; mbọku ono bẹ ẹphe a-kabẹ swịa aswịswi.”

³⁶ Yọ bya anmaaru ẹphe ẹtu; sụ: “Ẹ ta alakatajẹkwa uwe ọphungu; gude gbaa akahụ uwe. Onye turu iya ama; onye ono alakaa kẹ ọphungu ono; ọphu iphe o byikataru lẹ kẹ ọphungu ono yẹle akahụ iya ono ta adagbadu nanu. ³⁷ To nwe onye wotajeru akuru-akụ ọphungu, atụ vavava je ọgha l'akahụ otumu. Ọ -tụkwaa ya phụ ama; mẹe ono agbajashia otumu ọbu; mẹe ọbu yẹle otumu ọbu alakota l'iyi. ³⁸ Ọ bụ akuru-akụ ọphungu bẹ eeyeje l'otumu ọphungu, karu akaka. ³⁹ Ẹ to nwedu onye ngụ-gejeeru akahụ mẹe, k'ọphungu gụjekwaduru ọdo; ẹke ọosuje l'akahụ iya ono kakwa mma.”

6

Aji lẹ kẹ mbọku ọtu-ume (Mát 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Yo be mbọku ọtu-ume; Jisọsu eswewaa l'ẹgu ẹke, a kọru akpe. Ndu etsoje ụzo iya awata okwo akpe ono; wata iya aswashi; l'ata. ² Ndu Fárisii aharu sụ ẹphe: “?Bụ ngunu meru iphe unu kabẹ

eme egbe iya ọwaa, ẹ tee mejedu mbọku ọtu-ume-wa?”

³ Jisọsu asu ẹphe: “?Unu ta agu-vubua l'ekwo okfu Nchileke iphe Dévidi mejeru l'ẹke ẹgu agu yele ndu ẹphe l'iya yi? ⁴ L'ọ bahuru l'ulo Nchileke je ewota buredi, e gude achiru Nchileke ẹja woru taa; mbu buredi, onye ọdo ẹ-ta ahadu ke t'o wota taa; gbahaa ndu achijeru Nchileke ẹja nwenkinyi ẹphe. Yọ tatsua ya; bya ahakwaru iya phu hee ndu ẹphe l'iya yi; ẹphe ataa.”

⁵ Jisọsu asu ẹphe: “L'ọ kwa yẹbedua, bu Abubu-Ndiphe bu Nnajiufu ke mbọku ọtu-ume.”

*Nwoke, iphe lonwuru ẹka lanu
(Mát 12:9-14; Mak 3:1-6)*

⁶ Yo be mbọku ọtu-ume ọdo; Jisọsu abya abahu l'ulo-ndzuko; je ezilahaa iphe. Yo nweru nwoke, no l'ẹke ono, iphe lonwuru ẹka-utara iya. ⁷ Ndu ezije ekemu; me ndu Fárisii egelaha Jisọsu; t'ẹphe maru: ?oo-mekwaphu t'ehu du madzu mma mbọku ọtu-ume; k'ophu ẹphe a-chokwanu ophu ẹphe a-su l'o meru. ⁸ Obenu le Jisọsu maru iphe ẹphe ari; bya asu nwoke ono: “Gbeshi bya evudo edzudzu oha-wa l'ifu.” Nwoke ono egbeshi je evudo edzudzu oha ono l'ifu. ⁹ Jisọsu asu ẹphe: “Te ya jiedukwa unu: ?O bu omebyi ekemu mbọku ọtu-ume t'e mee iphe-oma; to t'e mee ejo iphe? ?Bu t'a dzoje ndu; to t'a laje ndu l'iyi?” ¹⁰ Yọ bya enyoo; lephekota ẹphe enya l'ẹphe ha; bya asu nwoke ono: “Ngwaa; machia ẹka ngu amachi.” Yọ machia ya. Ẹka ono abya eteta; duwa iya phu mma.

¹¹ Ẹphe aswo-lihu; wata ochi idzu iphe ẹphe e-me Jisosu.

Ndu ishi-ozì iri ẹbo ono
(Mát 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Yo be ujiku lanu; Jisosu ejeshia ẹke, ugvu ha l'igwe; t'o nodu kfuru nu Nchileke. Yo nodu l'ẹke ono kfukota nu Nchileke ẹnyashi phuu. ¹³ Nchi abya aboḥu; yo kua ndu etsoje uzo iya; bya afota ẹphe umadzu iri l'ẹbo; gua ẹphe ndu ishi-ozì iya. ¹⁴ Ndu ono bu: Sáyimonu, o guru Pyita; owaa Ánduru, bu nwunne iya; me Jémusu; me Jonu; me Filipu; me Batólomiyu; ¹⁵ me Mátiyu; me Tómosu; owaa Jémusu, bu iya bu Jémusu Álufiyosu; me Sáyimonu, onye yi l'ogbo, adzo t'ali ndu Ju noduru ndu Ju; ¹⁶ me Júdasu, bu nwatibe Jémusu; me Júdasu Isukáriyotu, bu iya mekocharu deru Jisosu ye.

Jisosu ezi iphe; l'eme ndu ẹhu du ẹji; t'ẹphe ka mma
(Mát 4:23-25)

¹⁷ Jisosu abya enyizita l'ugvu ono; ẹphe l'iya abya anodu le mgbazita iya; ẹphe l'ikpetuma ndu odo, etso iya nu; me igweligwe ndu shigbaa le Judíya phuu; me Jerúsalemu; me ndu iku ẹnyimu Táya me Sayidónu. Ndu ono bukota ndu byaru t'ẹphe nu iphe oozi; me t'o mee te iphe, emegbaa ẹphe du ẹphe mma. ¹⁸ Iphe bu ndu ogvu akpa ẹhu be ẹhu dukota mma. ¹⁹ Ikpetuma ndu ono atuko eme t'ẹphe byigbaa ya ẹka; okfu l'ike, shi iya l'ẹhu emeje t'ẹhu dukota ẹphe mma l'ẹphe ha.

Ọnu-ọma; me aphu
(Mát 5:1-12)

²⁰ Jisosu atangobe ẹnya; lee ndu etsoje ọzo iya; sù ẹphe:

“Ọnu-ọma bụ k'unube ndu ụkpa;
okfu l'ẹke Nchileke bụ eze bụ nk'unu.

²¹ Ọnu-ọma bụ k'unube ndu ẹgu agụ nta-a;
okfu l'ẹpho e-ji unu.

Ọnu-ọma bụ k'unube ndu ara ẹkwa nta-a;
okfu l'unu a-chia ọchi.

²² Ọnu-ọma bụ nk'unu teke
aakpọ unu ashị; l'akpọfu unu akpọfu;
l'akọ unu ọnu; l'eku unu ẹjo madzụ;
okfu l'unu kweru kẹ Abubu-Ndiphe.

²³ “T'ẹhu tsọo unu ẹna mbọku ono; t'unu
kfu-lihu tee ẹswa; kẹ l'obunggo unu ha nshinu
l'imigwe; okfu l'ọ bụ ẹge ono bẹ nna ẹphe oche
shi mee ndu nkfuchiru Nchileke.

²⁴ “Ọlobu; nshọo unube ndu nweru iphe;
okfu l'unu natagewaru iphe ruberu unu.

²⁵ Nshọo unube ndu ẹpho jiru nta-a;
okfu l'ẹgu a-gua unu.
Nshọo unube ndu achị ọchi nta-a;
okfu l'unu a-raa ẹkwa; gua aphu.

²⁶ “Nshọo unu teke onyemonye ọbule a-nọdu
ekfu l'unu eme ọhuma; okfu l'ọ kwaphu ẹge ono
bẹ nna ẹphe oche phẹ shi kfuaru ndu gude ọgho
ekfuchiru Nchileke.”

Oyeru ndu ọhogu obu
(Mát 5:38-48; 7:12a)

²⁷ “Obenu l'iphe ya ekfuru unube ndu anụ iya
nụ bụ: Unu yeru ọhogu unu obu; mejeru onye
unu dụ ashị ọhuma; ²⁸ gojeru ọnu-ọma nụ onye

turu unu onu; kfujeru nū Nchileke k'onye kōru unu onu. ²⁹ Madzū -chia ngu ẹka l'ishi-nchị; dobefuaru iya ishi-nchị ọphu. Ọ -būru lẹ madzū yetaru ngu uwe ugwehu ngu; haa ya t'o yetafua ngu uwe ime ẹhu ngu. ³⁰ Madzū -bya ngu ọrota iphe i nweru; nukwa iya ẹya. Ọ -būru lẹ madzū wotaru iphe ngu; ba jìhekwa iya aji iya. ³¹ Unu mejeru ndu ọdo ẹge ọ dū unu tẹ ndu ọdo meeru unu.

³² “Ọ -buleruphu l'ọo ndu yeru unu obu bẹ unu eyejeru obu nwenkinyi; ?bū egbe uru ngunu bẹ unu ritaru iya; kele ndu eme iphe dū ẹji kwaphu ndu yeru ẹphe obu; bẹ ẹphe eyejeru obu. ³³ Ọ -buleruphu l'ọo ndu emeru unu ọhuma bẹ unu emejeru ọhuma; ?bū egbe uru ngunu bẹ unu ritaru iya; ẹle ndu eme iphe dū ẹji emejekwaa ẹge ono. ³⁴ Ọ -buleruphu l'ọo ndu unu ele ẹnya l'unu a-phū iphe l'ẹka nata bẹ unu ejeje ugwo; ?bū egbe uru ngunu bẹ unu ritaru iya. Ndu eme iphe dū ẹji ejejekwaa ndu eme iphe dū ẹji ibe ẹphe ugwo; t'ẹphe nata iphe ha l'ọ bụ ọphu ẹphe jeru ugwo iya. ³⁵ Iphe unu e-mejehia bụ t'unu yeru ọhogu unu obu; mejeeru ẹphe ọhuma. Unu jeje madzū ugwo; haa ole ẹnya t'a kfua ya unu; k'ọphu obunggo unu a-ha nshinu. Ọo ya bụ; unu aburu unwu ke Ọkaribe-Kakota-Nū, bụ Nchileke. Lẹ ndu ẹ-ta madu iphe-oma; mẹ ndu bụ ẹjo madzū bẹ Nchileke emejekewaru-a obu-oma. ³⁶ Unu būru ndu obu-imiko ẹge Nna unu bụ onye obu-imiko.”

*K'ọnma ndu ọdo ikpe
(Mát 7:1-5)*

³⁷ “Unu ba t̄urushijekwa ndu ọdo; k'ọphu Nchileke e-te ekpedu unu ikpe. Unu ta anma madz̄u ikpe l'ime obu unu; k'ọphu Nchileke ẹ-ta anmadu unubẹdua ikpe. Unu gujeeru ndu ọdo nv̄u; k'ọphu Nchileke a-gujekwaruphu unu nv̄u. ³⁸ Unu nuje madz̄u iphe; k'ọphu Nchileke a-nujekwaphu unu. Iphe Nchileke a-paru d̄ee unu l'ẹka b̄u iphe e yejiru eyeji; nmawoo ya anmawo; bya ats̄ua ya ats̄utsu; yo ji godogodo; aw̄shihu aw̄shihu. K̄e l'ọ b̄u iphe unu gude t̄uru iphe yeru madz̄u b̄e Nchileke e-gudekwaphu t̄uru iphe yeru unu.”

³⁹ Yọ bya anmaaru ẹphe ẹtu; s̄u: “Onye ish̄i; ?ooduje onye ish̄i ibe iya. ?Epe ta at̄ukodu nwulahu l'ime ns̄u t̄o. ⁴⁰ Onye am̄u iphe l'ẹka madz̄u ta akajekwa onye ezi iya iphe onweru ẹnya. Onye ono, am̄u iphe ono kwa: ọ m̄ta-gee iphe eezi iya; yọ bya aha l'ọ b̄u onye ono, ezi iya ẹya ono.

⁴¹ “?B̄u nḡunu kparu iphe ị ph̄uru nwiphe, laru nwanna ngu l'ẹnya; ọbu l'ẹ t̄i ph̄ukwanu ọphu ha l'ọ b̄u osweru, gbaru ngu l'ẹnya nke ngu? ⁴² Ọdo b̄u: ?nanu ẹge i gbe s̄u nwanna ngu: ‘T'ọ ngabe t'i wofu iya nwiphe, t̄uru iya k̄pongu l'ẹnya;’ l'ẹke ẹ t̄i ph̄ukwa ọphu ha l'ọ b̄u osweru, gbaru ngu l'ẹnya nke ngu? Ngḡube o-kfuru-iche-eme-iche ono; vuru ọzo t̄ufuodu iphe ọphu ha l'ọ b̄u osweru, gbaru ngu l'ẹnya nke ngu; t̄emanu nggu ad̄u ike ph̄ufu ọzo; t̄ufu nwiphe ọphu nọ nwanna ngu l'ẹnya.”

*Oshi-omi; m̄e akpuru iya
(Mát 7:15-20; 12:33-35)*

⁴³ “È tọ nwedu oshi, ẹhu dụ mma, mijeru ẹjo akpuru; ọphu l'ọ dukwa ẹjo oshi, mijeru akpuru ọma. ⁴⁴ Eegudeje akpuru, oshi mīru; maru egbe oshi ọ bụ. È ta awọtajekwa uchokoro l'oshi ágà; ọphu 'aawọtajekwa akpuru-ẹra lẹ eri-ẹgbara. ⁴⁵ Ọkpobe madzụ eshije l'ọkpuberu iphe nọ iya l'obu; wofuta ọkpobe iphe. Ẹjo madzụ eshijekwaphu l'ẹjo iphe nọ iya l'obu; wofuta ẹjo iphe; kẹ l'ọ bụ iphe jiru iya obu l'enwushihu enwushihu bẹ ọonoduje ekfu l'ọnu.”

K'umadzu ẹbo, akpu ọlo

(Mát 7:24-27)

⁴⁶ “?Bụ ngunu kparu iphe unu anọduje eku iya: ‘Nnajiufu; Nnajiufu;’ l'unu ẹ-be emeje iphe ya sūru t'unu mee? ⁴⁷ Iphe bụ onye byakfutaru iya nū; bya anụa okfu iya; mee ya ememe bẹ ya e-koshi unu onye ọ dụ l'ọ bụ iya. ⁴⁸ Ọ dụ l'ọ bụ nwoke, akpu ọlo; bya awamia alị awami; tūa ọkpa iya l'eli mkpuma. Yo be teke utso gbaru; mini abya ekpua ọlo ono; tọ ngakpọduanu m'ọo anganga; okfu l'ọ wamiru ọkpa iya awami; kpua ya ọhuma. ⁴⁹ Obenu l'onye anụ okfu iya; too me iya ememe; dụ l'ọ bụ onye kpuru ọlo l'eli alị mmakanu; tọ wa ọswa; k'ọphu ọ tūru ọkpa iya. Yo be teke utso byaru; yọ phufuru l'ẹkaphu gwọo; daa; zee yọgiri-yogiri.”

7

Ekweta onye ishi soja

(Mát 8:5-13)

¹ Jisọsu ekfuebe iphe ookfuru ndu jiru ẹke ono; bahushia Kapániyomu. ² Yo nweru onye ishi soja

ndu Rómu, iphe eme nwozi iya; l'emeshikpoo ya ike; k'òphu ọobyawa anwùhu. Nwozi iya ono b'o yeru obu nshinu. ³ Onye ishi soja ono anùlephu kẹ Jisọsu; bya ezia ndu bụ ọgurennya ndu Ju t'ẹphe je arọo Jisọsu t'ọ bya emee t'ẹhu dụ nwozi iya ono mma. ⁴ Ẹphe abyakfutashia Jisọsu; bya arọshikpoo ya ike: "T'ọ makwaru iphe oo-me; lẹ nwoke ono kwa onye gbaru kẹ t'o yeru iya ẹka; ⁵ kẹ l'o yeru ndu alị ẹphe obu; bụru iya kpuru ẹphe ụlo-ndzuko ẹphe-a."

⁶ Jisọsu etsoru ẹphe jeshia. Ufu nwoke ono adùlephu ntse; onye ishi soja ono ezia ndu ọnyà iya t'ẹphe byakfuta Jisọsu bya asụ iya: "Nnajiufu; ba anyịshi onwongu ije; lẹ ya ta gbakwa kẹ t'ị bataru iya l'ufu. ⁷ Ẹge ono bẹ ya ta gbakwaphu kẹ tẹ ya byakfuta ngu ntse l'onwiya. Ọ bụa t'ị kfua okfu l'ọnu; nwozi iya a-dụa mma. ⁸ Lẹ yẹbedua bụ onye nọ madzụ l'ẹka. Yo nwekwaruphu ndu soja, nọ iya l'ẹka. Ya -sụ onye ọwaa t'o jee ọwaa; yo jee ya. Ya -sụ onye ọphu t'ọ bya; yọ bya. Ya -sụ nwozi iya t'o mee ọwaa; yo mee ya."

⁹ Jisọsu anùlephu iphe ono; yọ dụ iya biribiri. Yọ ghachi; bya asụ mkporo-ọha ono, etso iya nù ono: "L'alị Ízurelu kpọonu; bẹ ya ta phụkwaa onye kwetaberu ẹge-a."

¹⁰ Tẹ ndu ono kwaa rua ufu bẹ nwozi ono gbe kawanụ mma.

*Jisọsu eme nwatibe nwanyi,
mma tufuru; t'o teta*

¹¹ Ẹ ta nọdu ọphu baru nwishi; yọ tugbua jeshia Nenu. Ndu etsoje ụzo iya; mẹ igweligwe

ndu ọdo awuru tsoru iya. ¹² Yo rutadelephu ọnu-uzo, e shi abahu mkpukpu ono; a pawaru odzu nwoke obu, bu iya bu nne iya nwa lanu eje elili. Nne iya ono bu owaa, nji iya e-ta nohedu-a. Ndu mkpukpu ono adu l'igwe wufuta bya eswiru nwanyi ono. ¹³ Ya ndono; Nnajiufu aphulephu nwanyi ono; imiko iya egude iya. Yo su nwanyi ono: "T'o gberuma; t'e b'o rahe ekwa." ¹⁴ Jisusu abya ebyia aka l'ekpakpara ono, odzu ono ze ono. Ndu ono, pa iya nu ono evudo. Yo su odzu ono: "Nwokorobya; ya suru ngu t'i gbeshi." ¹⁵ Onye ono, nwuhuru anwuhu ono egbeshi; wata okfu okfu. Jisusu eduru iya nu nne iya.

¹⁶ Egvu eria ephe ehu l'ephe ha; ephe ajalaha Nchileke ajaja; su: "Eze onye nkfuchiru Nchileke alufutaru ephe-o! Nchileke kpakfutawaru ndu nk'iya-o!"

¹⁷ E kfugbaru okfu Jisusu l'ali Judiya mgburumburu me le ndu bupheru Judiya mgburumburu.

Ndu ozi Jonu Baputizimu (Mat 11:1-19)

¹⁸ Ndu etsoje uzo Jonu akokotaru Jonu iphe ono l'o ha. ¹⁹ Jonu abya ekua ndu etsoje uzo iya umadzu ebo; bya ezi ephe t'ephe je aja Nnajiufu: "'Bu iya bu onye obu, a-byanu obu; to t'ephe lee enya onye odo?"

²⁰ Ndu ono erua bya asu Jisusu: "Le Jonu Baputizimu zikwaru t'ephe bya aja: "'Bu nggu bu onye obu, abyanu obu; to t'ephe lee enya onye odo?" "

²¹ Teke ono bẹ Jisọsu meshileruphu igweligwe ndu ẹhu dọ ẹji; ẹphe akọrohu. Ndu ẹjo iphe-ememe eme; mẹ ndu oḡvu bu l'ẹhu; b'o mekotaru; ẹphe aka mma. Igweligwe ndu oḡhu atsọ ishì b'o mekwaruphu; ẹphe aphulaha ọzo.

²² Yọ sọ ndu ono, Jọnu ziru ono: "Unu je akọoru Jọnu iphe unu gude ẹnya unu phua; mẹ iphe unu gude nchị unu nua. Unu sọ iya lẹ ndu ishì b'e mewaru; ẹphe aphu ọzo. Ndu ngvuru ejewa ije. Ndu ẹhu-labọ b'e mewaru; ẹphe akakọta mma. Ndu nkichi anuwa iphe lẹ nchị. Ndu nwuhuru anwuhu b'e mewaru; ẹphe eteta; nọdu ndzọ. Ndu ukpa b'e ziwaru ozi-oma. ²³ Onu-oma bu k'onye ya ẹ-ta budu ukfu nọduru!"

²⁴ Ndu ono, Jọnu ziru ono atugbulephu; Jisọsu awata okfuru ikpetuma ndu ono kẹ Jọnu; sọ ẹphe: "Bọ ngunu bẹ unu jeru aphuphu l'echi-egu? Bọ aswara, pherephere apanga apanga? ²⁵ Bọ ngunu bẹ unu jehunuru aphuphu? Unu jeru oḡhu nwoke, yeru uwe, ama mma? Unu ta amadu lẹ ndu kwaru ngwa oke amadu; bya eburu l'eri ova ova bu ndu bu l'ufu ndu eze? ²⁶ Bọ ngunu odo bẹ unu jefuaru aphuphu? Bọ onye nkfuchiru Nchileke to? Ya sọru unu: Iyee; o bu iya ndono. Onye unu phuru bukwa onye gbe ka onye nkfuchiru Nchileke okpobe akaka. ²⁷ O bu iya bu onye ono, Nchileke kfuru okfu ẹhu iya l'ekwo okfu Nchileke; sọ: 'Owaa bu nwozi iya. Ya e-zi iya t'o vuru ngu ọzo je je abo-oduru ngu ọzo.' ²⁸ Tẹ ya karu unu: ẹ to dukwa onye ka Jọnu l'iphe bu iphe madzọ muru lẹ mgbokoa. Obenu l'onye bu iya bẹ onodu iya katsukpo ọla alì l'ẹke Nchileke bu eze gbe kakwa Jọnu

nshinu.”

²⁹ Ndu ono l'ephe ha jeye me ndu akiriko anua iphe Jisosu kfuru; su le Nchileke bu onye doberu aka ndoo; le Jonu metsuaru ephe baputizimu.

³⁰ Obenu le ndu Farisii; me ndu ezije ekemu jikaru uche-obu Nchileke l'onwephe; bya aburu ndu Jonu e-te mehedu baputizimu.

³¹ Jisosu asu: “?Bunua ngunu be ya a-turu ogbo nta-a yeru? ?Bukpo ngunu be ephe du l'o bu iya? ³² Ephe dulephu l'o bu egirima, no l'edukfu; l'eku ibe ephe oku; su: 'Ephe phuru unu opu; unu te kwe ote egvu. Ephe agua egvu anwuhu; unu ta ra ekwa.’ ³³ Kele Jonu Baputizimu be byaru nu; to nwe iphe o kweru eriri; to ngu mee. Unu asu l'ogvu bu iya l'ehu.

³⁴ Yebe Abubu-Ndiphe abyaakwanua bya anodu eri; l'angu; unu asu t'e nenu: le ya bu o-ri-nri; buru o-ngu-mee; buru onya ndu akiriko; me ndu eme iphe du eji. ³⁵ Obenu le ndu kwetaru mmamiphe Nchileke; ekoshi le mmamiphe iya bu okpobe mmamiphe.”

*Jisosu no le ke Sáyimonu,
onye Farisii*

³⁶ To du iya bu; onye Farisii lanu abya ezia Jisosu t'o bya t'ephe ria nri. Yo rua ke nwoke ono; bya anodu ke nri obu. ³⁷ Nwanyi obu, bu nwanyi okpara le mkpukpu ono anulephu l'o no l'ulo onye Farisii l'eri nri; wota akpamu manu senti obu, l'ere ntumatu; byatashia. ³⁸ Yo bya evudo Jisosu l'iku okpa; wata ora ekwa. Yo kwashilaha Jisosu enya-mini l'okpa; gude egbushi, no iya l'ishi efucha iya eya; etsuta iya

onu l'okpa ono; bya eworu manụ senti ono wua ya l'okpa ono phẹ ẹbo. ³⁹ Onye Fárisii ono, kuru iya oku nri ono aphụle iya phụ; rịa: “Lẹ ndẹge nwoke-wa bụ onye nkfuchiru Nchileke l'oswiya; ọ gẹga maru onye nwanyi-a, ebyi iya ẹka ẹge-a bụ; kele nwanyi ono megburu onwiya l'ejo iphe.”

⁴⁰ Jisọsu asụ iya: “Sáyimonu; o nweru iphe ya e-kfuru ngu.”

Sáyimonu asụ iya: “O-zi-iphe! ?Bụkwa ole?”

⁴¹ Jisọsu asụ iya: “Nwoke lanụ bẹ nweru umadzu ẹbo, o jeru ugwo. Onye lanụ ji iya ugwo ukporo pongu labụ lẹ pongu iri. Onye ophu ejiru iya ugwo pongu ise kpụ. ⁴² A nonyaa; ẹphe ta dū ike kfuā ya ugwo ono. Yọ pakotaru ẹphe haa; ẹphe ẹbo; sụ t'ẹphe riwa iya ru. ?Bụ onye ole bẹ a-ka iya oyeru obu l'ẹphe ẹbo ono?”

⁴³ Sáyimonu asụ iya: “Lẹ ya arikwa l'ọ bụ onye onanu, ọ haru okpoga ophu ka nshinu ono.”

Jisọsu asụ iya: “I kfutaru iya.” ⁴⁴ Yọ bya aghaa ẹnya l'ẹke nwanyi ono nọ; sụ Sáyimonu: “?Ị phuru nwanyi-a? Ya bataru l'ulo ngu; t'ị nụ iya mini tẹ ya kwọo okpa. Ole o gude ẹnya-mini kwọo ya okpa; bya egude ẹgbushi, nọ iya l'ishi fuchaa ya ẹya. ⁴⁵ Ẹ ti tsutadu iya onu k'ekele. Obenu lẹ keshinu ya bataru b'ẹ tọ hadu iya otsuta onu l'okpa. ⁴⁶ Ẹ ti wụkwa iya manụ l'ishi; gude kwaarū iya ẹbyee. Ole nwanyi-a gude manụ senti, eshi mkpọ; l'ere ire nshinu wụkota iya l'okpa. ⁴⁷ Ọo ya bẹ ya eme tẹ ya karu ngu: A gụwaru nwanyi-a nvụ l'iphe, bụ iphe, dū ẹji, o meshiru. Ọo ya kparu iphe o yeru iya

obu nshinu. Obenu l'onye a gụru nvụ l'iphe, ha nwanshị eyeje obu nwanshị.”

⁴⁸ Yọ sụ nwanyi ono: “A gụwaru ngu nvụ l'iphe dū ẹji ngu l'ọ ha.”

⁴⁹ Ndu ono, ẹphe l'iya eri nri ono awata iya ekfukfu; sụ: “?Bụ onye ndọ-ọ; mbụ onye ọphu agụjefuaru madzụ nvụ l'iphe dū ẹji, onye ọbu meru?”

⁵⁰ Jisọsu asụ nwanyi ono: “Ekwekwe ngu dzọwaru ngu. Lashia l'ẹhu-agu.”

8

Ụnwanyi, etso Jisọsu

¹ Lẹ ntso-l'ọhu ono; Jisọsu atụko obodo; mẹ mkpụkpu lẹ mkpụkpu ejephe; l'ara ozi-oma k'ẹke Nchileke bụ eze arara. Ụmadzu iri l'ẹbo ono etsokwaru iya phụ; ² mẹwaru ụnwanyi, Jisọsu haru mee t'ẹhu dū ẹphe mma. Mbụ ndu ọ chifutsuaru ọgvu, bu ẹphe l'ẹhu; mẹ l'iphe-ememe mmanu ọdo. Ụnwanyi ono bụ: Méri ọphu eekuje Mágudala; mbụ onye Jisọsu chifuru ọgvu ẹsaa l'ẹhu; ³ mẹ Jowána; nyee Kúza, bụ onye ishi ndu eletaru Hérodu ẹnya l'ẹkù iya; mẹ Suzána; mẹwaru igweligwe ndu ọdo. L'ẹphe ha gude iphe ẹphe nweru eyeru Jisọsu phẹ ẹka l'ozi ẹphe.

*Ẹtu, eegude onye
agha nebyi iphe anma*

(Mát 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Ya ndono; ndiphe abya azaa; dzua l'ẹke ọ nọ. Ndu ono bụ ndu shitsua lẹ mkpụkpu, dū iche l'iche. Yo gude ẹtu; sụ ẹphe:

⁵ “Lẹ nwoke lanu jeru ogha nebyi iphe iya. L’ogha nebyi iphe ono b’o nweru ndu ophu daru lẹ mkpoworo ụzo. E gude okpa dzopyashia ya; unwenu abya atutua ya. ⁶ Ndu aharu daa l’ali mkpuma. Efufu, oofushikwadia; yo kunwushihuwaphu; kele mini ta nodu lẹ mkpuma ono. ⁷ Yo nweru ndu ophu daru l’ali ogvu. Yele ogvu ono atuko fushia; l’evu; jeye ogvu ono akpagbushia ya. ⁸ Yo nwekwaruphu ndu ophu daru l’ali-otsu. Yo bya efushia; vuta; mja; mitatsua ukporo ise ise.”

Jisosu ekfutsua ege ono; bya araa ya arara; su: “T’onye nweru enu-nchi; nukwaa ya.”

Iphe, kparu iphe Jisosu egudeje etu ezi iphe

(Mat 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Ndu etsoje ụzo iya aja ya iphe etu ono bu. ¹⁰ Yo su ephe: “O bu unubedua b’e meru t’unu maru iphe ono, e shi domigbaa edomi ono bu, bu iya bu k’eke Nchileke bu eze. Obenu lẹ ndu odo b’a tukoru iphemiphe obule ono anmaru l’etu etu; k’ophu bu l’ephe e-le enya nta; lee imo; to du iphe ephe aphu. Ephe anua nta nua imo; to du iphe aga ephe enu-nchi.”

Iphe etu onye agha nebyi iphe ono bu

(Mat 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ “Owaa iphe etu ono bu ndo-o: Nebyi iphe ono be bu okfu Nchileke. ¹² Ndu ophu daru l’eswara ụzo; du l’o bu ndu ophu nutsuleruphu okfu ono; Obutuswe abya anafu ephe okfu ono, e kfuru, no ephe l’ime obu ono; t’ephe be kweta t’a

dzofuta ephe. ¹³ Ndu ophu daru l'ali mkpuma; du l'o bu ndu ophu bu teke ephe nuru okfu ono be ephe natakpooru iya l'ehu-otso-ena. Obenu le to gbadu ephe ogvu l'obu. Ephe ekweta kpo o ukfu nwanshi; iphe-adata abyatashia; ephe agwobe iya; dashikota. ¹⁴ Ndu ophu daru l'ali ogvu; bu ndu ophu nutsuleruphu okfu ono; jenia; oke mgbamuche; eku; me iphe-otso-ena, no le ndzu ephe akpanuka ephe eh; ozi-oma ono te rehe ephe ire l'ehu. ¹⁵ Ndu ophu daru l'ali-otsu; bu ndu ophu nuru okfu ono; bya egude ogbodo obu-oma gudeshia ya ike; taa nshi; kfukashia okfu Nchileke ono jeye teke ndu odo kwetaru."

*E te eyejedu oku l'uroku;
kpuchia ya iphe
(Mak 4:21-25)*

¹⁶ "E to nwekwa onye yejeru oku l'uroku; gbe woru iphe kpuchia ya; m'o kwanu gbe wota iya nwua le mkpuli oshi-azee. O bu l'eli agomu be aatukobeje iya; k'ophu onyemonye obule, bataru nu a-phu iphoro iya.

¹⁷ "Ke le to nwekwa iphe e domiru edomi, e te emekochadua wofuta l'iphoro; to nwe iphe eeme le mpya, e te emekochadua mee t'a maru l'iphoro.

¹⁸ "Unu kwabekwa enya l'iphe unu anu le nchi; l'onye nweru nu be Nchileke a-nufukwaa odo. Onye e-te nwe du nu be nwiya ophu o tubesu le ya nweru be oo-gbe natafukwaa ya nu."

*Nne Jisusu; me unwunne iya
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)*

19 E meebe; nne Jisọsu; mę unwunne iya abyakfutashia ya. Obenu l'ẹphe ta dudu ike phu iya; kele madzu ha l'igwe l'ẹke ono. ²⁰ Yo nweru onye jeru je asu iya: "Le nne iya; mę unwunne iya nokwa l'etezi; eme t'ẹphe l'iya phu."

²¹ Yo su: "Le to nwekwa ndu odo, bu nne iya; mę unwunne iya odo; gbahaa ndu nuru okfu Nchileke; l'eme iya ememe."

Oke pherephere anuru iya okfu

(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Yo be ujiku lanu; Jisọsu yele ndu etsoje uzo iya abahu l'ugbo. Yo su ẹphe t'ẹphe l'iya dafu azu eze enyimu ono azu iya ophu. ẹphe akporu ugbo ono tugbua; ²³ jenyaa; mgbenya atsu Jisọsu. Oke pherephere egude eyii-mini byakfutashia ẹphe l'echi mini ono. Mini awujilaha ugbo ono; ẹphe awalaha awawa. ²⁴ ẹphe eje etee Jisọsu; su iya: "Nnajiufu; Nnajiufu; ugbo abyaakwa ẹphe ekpukpu."

Yo gbeshi je abaaruu oke pherephere ono; mę eyii-mini ono mba. Yo buru kengu; ẹke ono adakota shikongu. ²⁵ Yo su ẹphe: "?Nanuhunu ekwekwe unu obu?"

ẹphe atsulaha egvu; gude ẹhu-anmanma jilaha onwephe: "?Bu egbe onye ngunu du ẹge owaa, pherephere yele eyii-mini anuru okfu?"

Nwoke, ogvu bu l'ehu

(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Jisọsu phe abya erua l'ali ndu Gerasa, no cheeru Galili ifu. ²⁷ O kwada alufuta, olofuta l'ugbo; nwoke obu, ogvu jiru ẹhu, shi le mkpukpu ono agbakfutashia ya. Nwoke ono

b'o tewaru ɛnya; k'ophu o yeberu uwe l'ehu; k'ophu o buru k'obu l'ulo. Yo buru l'ikirikpoo b'o bu. ²⁸ Yo phulephu Jisosu; chia mkpu bya aburu iya pee l'ifu; chia mkpu; su: "Jisosu, Nwatibe Nchileke ophu bu Okaribe-Kakota-Nu! ?Bu ngunu be nggu l'iya ji. Ya arokwa ngu aroro: ba anukwa iya aphu." ²⁹ Iphe meru iphe nwoke ono kfuru iphe ono bu le Jisosu be suhawaru ogvu ono t'o shi nwoke ono l'ehu lufuta. Ke l'ugbo olemole be abuje; ogvu ono byawa ege ono; a tua ya mmpakobe l'eka; me okpa; l'eche iya nche. Obenu l'ojikojelee iphe ono zubushia; ogvu ono aloru iya lashia l'echi-egu.

³⁰ Jisosu aji ya: "?Epha ngu bu ngunu?"

Yo su iya: "L'epha iya bu Unubuku;" okfu l'ephe ha l'igwe wuba iya l'ehu. ³¹ Ogvu ono atuko roo ya t'e b'o sukwa t'ephe wuba l'ime Iduma Maa ono.

³² Yo nweru igweligwe ezi, no l'iku ugvu l'eke ono ata nri. Epe arolahaa Jisosu t'o kwe t'ephe wubachia ezi ono l'ehu. Ya ndono; Jisosu ekweta t'ephe wuba iya. ³³ Ogvu ono awufuta nwoke ono l'ehu; je awuba igwe ezi ono l'ehu. Ezi ono afota oso; shi le kperekpere eke ono; je aphulahu l'eze enyimu ono; mini eworu epe rigbushia.

³⁴ Ndu shi eche ezi ono aphulephu iphe meru nu; gbakashihu; je eworu iya dooru ndu, bu l'ime mmpukpu; me ndu ophu bu l'ime obodo.

³⁵ Ndu madzu awufuta jeshia t'ephe je aphu iphe, meru nu. Epe abyakfuta Jisosu; bya aphua onye obu, ogvu shi l'ehu wufuta obu l'eke o nonyabe iya; gbe yewanu uwe; nwewarunu

egomunggo. Ẹp̄he atsulahāa egvu. ³⁶ Ndu phuru iphe meru n̄ ak̄ooru ẹp̄he ẹge e gude dz̄ota onye ono, ọgvu shi bujia ẹhu ono. ³⁷ Ya ndono; ndu bupheru mkp̄ukpu Gerasa mgburumgburu ar̄olahāa Jis̄osu t'o gbeshiru ẹp̄he l'al̄i; kẹ l'egvu guderu ẹp̄he. Jis̄osu abah̄ushia l'ugbo; lashia azu. ³⁸ Nwoke ono, a ch̄ishiru ọgvu l'ẹhu ono ar̄olahāa Jis̄osu tẹ yele iya yiru.

Jis̄osu te kwe; s̄u iya: ³⁹ "Laa ndu-unu je ekfukashia iphe Nchileke meru ngu."

Nwoke ono atuḡbua; tsoru mkp̄ukpu ono l'ekfukashi iphe Jis̄osu meru iya.

*Nwatibe Jáyir̄osu;
mẹ nwanyi, ns̄o eme
(Mát 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Jis̄osu alatalephu azu; igweligwe ndu ono anabata iya ọhuma; okfu l'ẹp̄he shi elehawa ẹn̄ya iya. ⁴¹ Yo nweru nwoke lanu, aha Jáyir̄osu, bu onye ishi ulo-ndzuko. Yọ bya adaa Jis̄osu l'iku ọkpa; l'ar̄o iya; l'eyeru iya ẹka-l'al̄i t'ọ bya nk'ia. ⁴² Ishi iya aburu l'ọo nwata-nwanyi lanu bẹ nwoke ono mutaru. Iphe nwata ono n̄waru bu iphe du l'ọ bu afa iri l'ẹbo. Nwata ono l'ese anwuhu.

Jis̄osu etsoru iya jeshia; madz̄u awu gidigidi; akpa mkpa; l'etso iya ẹka labu. ⁴³ Yo nwekwaru-phu nwanyi lanu, ns̄o mewaru mkp̄urumkpuru: afa iri l'ẹbo, yi lẹ ndu ono. Nwanyi ono bẹ tukowaru iphemiphe ọbule, o nweru mephushikota l'ẹka ndu eme ọgvu; tọ du onye ọphu metaru iya n̄. ⁴⁴ Yo shia Jis̄osu ọzo azu; pyota

byia ọnu-uwe iya ẹka; kperengu: nsọ ono ebuhu.

⁴⁵ Jisọsu asu: “?Bụ onye byiru iya ẹka?”

Tọ dọ onye kweru l'ọo ya. Pyita asu iya: “Nnajiufu; ?mbụ l'igweligwe madzụ ekpo ngu ruturutu ẹka labu; l'akpa ngu mkpa ẹge-a.”

⁴⁶ Jisọsu asukwaphu: “L'o nweru onye byiru iya ẹka; kele ya maru l'o nweru ike, shi iya l'ẹhu lufu.”

⁴⁷ Nwanyi ono amaru le ya te edomikotadu iya. Yo gude ẹhu-anmanma je adaa Jisọsu pee l'ifu; bya araa ya arara l'ifu edzudzu ọha ono iphe kparu iphe ya byiru ẹka l'uwe Jisọsu; kfukwaaphu ẹge ya gude dukebewaphu mma teke ono teke ono. ⁴⁸ Jisọsu asu iya: “Nwa iya nwanyi; ekwekwe ngu mewaru t'ẹhu dọ ngu mma. Lashia l'ẹhu-agu!”

⁴⁹ Yo gudekwadua ẹge ono l'ekfu; onye shi ke onye ishi ọlo-ndzuko ono abya asu nwoke ono: “Ọphu t'i haa O-zi-iphe; be ekfuchihe iya nchi; le nwatibe ngu ke nwanyi ono be ike gvụakwaru.”

⁵⁰ Jisọsu anu ya; su iya: “Ba atsushi egvu; ọ bua t'i kweta! I -kweta be nwatibe ngu a-du-a mma.”

⁵¹ Jisọsu abyarutalephu ufu ono; tọ dọhe onye o kwekwaduru te yele iya yiru bahu l'ọlo ono; gbahaa Pyita; Jonu; Jemus; me nne le nna nwata ono. ⁵² Iphe bu onyenonu l'agu aphu; ara ẹkwa nwata ono. Jisọsu asu: “Unu ba agushi aphu; le t'ọ nwuhudu anwuhu. Ọo mgbenya be ooku.”

⁵³ Ẹphe eze iya ọchi; ke l'o doru ẹphe enya le nwata ono bu anwuhu b'ọ nwuhuru. ⁵⁴ Yọ bya alọta nwata ono l'ẹka; kua ya; su: “Nwata;

teta.” ⁵⁵ Nwata ono eteta; latashia azu l'òrù iya; kwolihi. Jisòsu asu t'a nu iya iphe t'o ria. ⁵⁶ Yò dù ndibe epe biribiri. Yò su t'è b'ò dukwa onye epe e-kfuru iphe ono, meru nu ono.

9

*Jisòsu ezifu ndu ishi-ozì
umadzu iri ebo*

(Mát 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Jisòsu abya ekukobe umadzu iri l'èbo ono l'èkalanu; bya eyeshiru epe oku t'èpe gude ike chifuje ogvu; m'o -ruhuru; ike ogvu obu dù idagha; m'è t'èpe meje t'è madzu ka mma l'iphe-ememe, eme iya nu. ² Yò bya ezia epe t'èpe je araa k'èke Nchileke bu eze arara. Odo bu t'èpe meje ndu iphe eme t'èpe ka mma. ³ Yò su epe: “Unu ba adukwa iphe unu e-gude gbeshi ije. Unu be egudekwa nwoshi-ogude-l'èka; unu ta apa èda; unu te egude nri; unu te egude okpoga; unu te eye akpata uwe labu. ⁴ Iphe bu ufu, unu bahuru; unu nòdulekwaphu l'èke ono. Unu -shi èke ono; unu ejeshia mkpukpu odo. ⁵ Iphe bu èke unu jeru, a jikaru unu; unu lufuta l'è mkpukpu obu; jishia udzu-èja, nò unu l'okpa; gude koshi l'èka unu ta dùhedu iya.”

⁶ Epe atugbua; jephelaha l'è mkpukpu l'è mkpukpu; ezi ozi-oma; l'emekwaphu t'èhu dù ndu iphe emetsua mma l'èkemeke obule.

*Iphe agbachi Hérodu enya
(Mát 14:1-12; Mak 6:14-29)*

⁷ O-chi-oha, bu Hérodu anukota iphe ono, meru nu ono; yò gbachia ya enya. Yo nweru ndu

suru l'ọ bụ Jọnu tetaru nọdu ndzụ ọdo. ⁸ Ndu asụ l'ọo Eláyija lufutaru; ndu asụ l'ọo onye lanụ l'akahụ ndu nkfuchiru Nchileke tetaru. ⁹ Hérođu asụ: “Jọnu bụ ọwaa, ya ziwaru; e je ebutaru iya ishi-a? Buhunu onye bụ onye ọwaa, ya anụ ọdu iya ẹge-a?” Yo selahaa ẹge ee-shi tẹ yele Jisọsu phụ l'ifu l'ifu.

*Jisọsu anụ unu madzụ iri ẹbo
l'ụkporo madzụ iri nri
(Mát 14:13-21; Mak 6:30-44; Jọn 6:1-14)*

¹⁰ Ndu ishi-ozì onò ejege; bya alata; bya akọkotaru Jisọsu iphe ẹphe meru l'ọ ha. Yo duta ẹphe; ẹphe ayiru jeshia Betusáyida nwenkinyi ẹphe. ¹¹ Igweligwe ndu onò anụ ya; wụ-tsoru iya. Yọ nabatakpọo ẹphe ọhuma; bya awataru ẹphe okfuru kẹ ẹke Nchileke bụ eze; l'emetsua ndu iphe eme t'ẹphe ka mma; mbụ ndu ọ dụ t'ẹphe ka mma.

¹² Yo be l'uzo urenyashi; ụmadzụ iri l'ẹbo onò abyakfutashia ya; bya asụ iya: “Ọphu t'ì sù igweligwe ndu-a t'ẹphe bahugbaa lẹ mkpụkpu lẹ mkpụkpu; mẹ l'ufu l'ufu ndu-a, bupheru mgburumgburu-wa je akpata nri, ẹphe e-ri; chọo ẹke ẹphe a-radụ; kẹ l'ẹke-a, ẹphe nọ-a te nwekwa ndu bu iya nụ.”

¹³ Yọ sụ ẹphe: “Unubedua; unu nunu ẹphe iphe t'ẹphe ria.”

Ẹphe asụ iya: “Mẹ mkpakọ iphe ẹphe gude l'ẹke-a kwa ishi buredi ise; mẹ ẹma labụ nkinyi iya. ?Tọo t'ẹphe je l'onwẹphe je akpataru igweligwe ndu ọwaa nri?” ¹⁴ Ndu, nọ l'ẹke

ono; bẹ rukwaru unu unwoke iri l'ẹbo; l'ụkporo unwoke iri.*

Jisosu asu ndu ono, etsoje ụzo iya ono: “T'ẹphe mee ẹphe t'ẹphe nọdugbaa anọdu l'itsutsu l'itsutsu: ụkporo ẹbo-ẹbo l'iri-iri.”

¹⁵ Ẹphe abya emee ya ẹge ono: doo ndu ono; ẹphe anọdukota anọdu l'ẹphe ha. ¹⁶ Yọ bya ewota ishi buredi ise ono; mẹ ẹma labu ono; bya apalia ẹnya imeli; kele Nchileke ekele kẹ nri ono; washia ya; woru iya nụ ndu etsoje ụzo iya t'ẹphe woru iya doberu igweligwe ndu ono l'ifu. ¹⁷ Ẹphe atuko ria ya rijishia ẹpho. Ndu etsoje ụzo iya abya atutukobe unwu ibiribe iya ophu ẹphe riphodoru; yo ji nkata-ivu iri l'ẹbo.

*Pyita ekfu onye Jisosu bu
(Mát 16:13-19; Mak 8:27-29)*

¹⁸ Yo be teke Jisosu nwenkinyi iya nọ; l'ekfu anu Nchileke yele ndu etsoje ụzo iya anọdu l'ẹke ono. Yọ ji ẹphe: “?Bukpo onye bẹ ndiphe asuje le ya bu?”

¹⁹ Ẹphe asu iya: “L'o nweru ndu asuje l'i bu Jonu Baputizimu; nweru ndu asuje l'i bu Eláyija; nweru ndu asuje l'ọo onye lanu l'akahu ndu nkfuchiru Nchileke bẹ tetarunu.”

²⁰ Yọ ji ẹphe: “?Unubedua; unu sukwanuru le ya bu onye?”

Pyita asu iya: “Oo nggu bu Kuráyisutu obu, bu iya bu Onye Ndzota ono, shi l'eka Nchileke ono.”

*Jisosu ekfu le ya e-je
iphe-ehuka; nwuhu
(Mát 16:20-28; Mak 8:30—9:1)*

* **9:14** 9:14 Iphe o bu bu 5,000.

21 Yọ nmaaru ẹphe ọkwa; sù ẹphe t'ẹ b'ọ dũkwa onye ẹphe e-kfuru iphe ono; 22 sù ẹphe: “Lẹ yẹbe Abubu-Ndiphe jefutajekwa iphe-ẹhuka, ha igweligwe. Ndu bụ ọgurennya; ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu a-jika iya; woru iya gbua. A -nọo abali ẹbo; kẹ ẹto; Nchileke emee ya: ya eshi l'onwu teta; bya anọdu ndzụ ọdo.”

23 Jisọsu asù ẹphe l'ẹphe ha: “O -nweru onye ọ dũ t'o tsoru iya; t'onye ono wofu ẹnya l'ẹhu k'onwiya. T'onye ono vuta oshi-osweru k'onwu iya mbọku-mbọku; tso iya. 24 L'iphe bụ onye eme tẹ ya dzọo onwiya ndzụ l'onwiya; e-tufakwa iya etufua. Obenu l'onye gudekwanu okfu ẹhu yẹbe Abubu-Ndiphe tufaa ndzụ iya; a-dzọta onwiya ndzụ. 25 Mbụ; ?bụ ngunu bụ uru, madzụ ritaru; m'o -nwekotaru iphemiphe ọbule, nọ lẹ mgbokoa; tufaa ndzụ iya; laa onwiya l'iyi. 26 Kẹ l'onye ya dũ iphere; okfu, ya ekfu adũ iya iphere; onye ọbu bẹ iphere iya a-dũkwaphu yẹbe Abubu-Ndiphe mẹ ya nọdulephu l'ọcha-vii iya l'abya; mẹ l'ọcha-vii kẹ Nna iya; mẹ l'ọcha-vii kẹ unwu ojozi-imigwe, dũ nsọ. 27 Ọle; kamenu; tẹ ya karu unu: l'o nwetsuaru ndu haru vudo l'ẹke-a, ẹ-ta hadu kẹ nwuhu anwuhu; gbahaa l'ẹphe phụ-oduru ẹge Nchileke shi ekoshi l'ọo ya bụ eze.”

Jisọsu egbu nwiiinwii
(Mát 17:1-8; Mak 9:2-8)

28 A nọlephu iphe ruru abali ẹsato; k'ọphu o kfuru iphe ono; yo duta Pyita; mẹ Jonu; mẹ Jémusu jeshia eli ugvu; okfuru nù Nchileke. 29 Yo kfunyalephu nù Nchileke; ifu iya agbanwee; iphe

bụ uwe iya egbufu; gbulahaa oswi kẹ nwịinwii.
³⁰ A bya ele ẹnya; akahụ ndiche ụmadzu ẹbo ọdo anọduwa ekfu anụ iya. Ụmadzu ẹbo ono bụ Mósísu; mę Eláyija. ³¹ Ẹphebedua anọdukwapu l'ọcha-vii imigwe; ẹphe lẹ Jisọsu l'ekfu kẹ anwụhu, ọo-nwụhu, bụ iphe Nchileke tumberu l'oo-me iya lẹ Jerúsalemu. ³² Teke ono bę Pyita mę ndu ẹphe l'iya yị gbe kumiwanu mgbenya ekumi. Ẹphe etehu; bya apụa ọcha-vii iya ono; phụkwaaphu ụmadzu ẹbo ono, ẹphe l'iya vudo l'ẹke ono. ³³ Ụmadzu ẹbo ono abyadelephu ọha Jisọsu; Pyita asụ iya: “Nnajiufu; ọ dukwanu mma l'ẹphe nọ l'ẹke-a. T'ẹphe tụnua ada ẹto: nanụ nke ngu; nanụ kẹ Mósísu; nanụ kẹ Eláyija.” Pyita ta mahẹdu iphe ookfu.

³⁴ Yoo kfukwadua ẹge ono; urukpu abya asakputa ẹphe. Pyita pẹ ẹphe ẹto awata ọtsu egvu l'urukpu ono sakputaleruphu ẹphe. ³⁵ Olu-okfu eshi l'urukpu ono; sụ: “Ọwaa bụ Nwata iya kẹ nwoke, ya fọtaru. Unu nujekwaa iphe ookfu!”

³⁶ Olu-okfu ono ekfuebelephu iphe ono; onye a phuru l'ẹke ono abụwarunu Jisọsu nwẹnkinyi iya. Ẹphe anọ-kirishia kẹ nwa teke ono; tọ dọ onye ẹphe kfuru iphe ono, ẹphe phuru ono.

*Jisọsu agwọ nwata nwoke, ogvu bu l'ẹhu
 (Mát 17:14-18; Mak 9:14-27)*

³⁷ Yo be echile iya l'ẹphe nyizitatsuaru l'eli ugvu ono; a dọ l'igwe wụ-kfuta iya. ³⁸ Ya ndono; nwoke lanụ l'igwe ndu ono arashia; sụ: “O-zi-iphe! Ya arọ ngu t'i lenua nwatibe iya-a ẹnya;

kele nwata ono bu iya bu nwa lanu, ya nweru. ³⁹ L'o nweru egbe ogvu, abyaje iya nu; o -byawa iya ege ono; yo rangarahu; yoo tu iya l'o bu ndakfuku; k'ophu uphu anoduje akpushi iya l'onu. O -nuebele iya phu aphu ege ono; temanu yo haa ya. ⁴⁰ Ya aroo ndu etsoje uzo ngu t'ephe chifu ogvu ono; ephe ta adu ike."

⁴¹ Jisosu asu ephe: "Oo-wa! Unube ogbo nta, bu ndu ejo okpoma, e-te nweddu iphe unu ekwetaje-wa! ?Bu teke ole be ya a-tataberu unu nshi?" Yo su nwoke ono: "T'o gude nwatibe iya ono bya."

⁴² Nwata ono abyadelephu; ogvu ono atuta iya tuta l'ali; alo iya l'o bu uta. Jisosu abya abaaru ogvu ono mba; mee nwata ono; yo du mma. Yo duru iya nu nna iya. ⁴³ Ephe l'ephe ha eghechaaphu onu; l'ele ege ike Nchileke habe nshinu.

Jisosu ekfu k'anwuhu iya odo
(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)

Yo tuko dukwadia ephe biribiri; mbu igweligwe iphe Jisosu emeebe; yo su ndu etsoje uzo iya: ⁴⁴ "T'okfu-wa bamikwaa unu le nchi ohuma: le Abubu-Ndiphe be ee-mekochaa kpuru ye ndiphe l'eka." ⁴⁵ Ephe ta ma iphe o kfulu; ke l'o domiru iya ephe edomi t'e b'o doshi ephe enya. Ephe atsuhukwanu egvu ege ephe e-shi ji iya eya.

Onye katsukpo nu
(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Ndu etsoje uzo iya atulaha ntugeto onye ophu katsukpo nshinu l'ephe ha. ⁴⁷ Jisosu

amawaruphu iphe ephe ari; bya ekuta nwata nshii donyabe onwiya; ⁴⁸ bya asu ephe: “L'onye gude ke yebe Jisosu koshi le ya yeru nwata nshii-wa obu buakwa yebedua be onye ono ekoshi le ya yeru obu. Onye koshiru le ya yeru yebe Jisosu obu koshiaakwaruphu le ya yeru onye ono, ziru iya te ya bya ono obu; ke lo bu onye enya iya katsua alala l'unu ha bu iya bu onye katsua nshinu.”

Onye e-ta noduru ngu l'ejo oshi be bu-a onye nke ngu

(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Jonu asu iya: “Nnajiufu; me ephe phukwaru onye gude epha ngu achifu ogvu. Ephe asu iya t'e b'o meshi l'e too tsodu ngu lo bu ephebedua.”

⁵⁰ Jisosu asu iya: “Unu ba anashishi iya eya; l'onye ta noduru unu l'ejo oshi be bua onye nke unu.”

Ndu Sameriya ajika Jisosu

⁵¹ Yo rudelephu ntse ntse; mbu teke ee-kuta Jisosu kuba l'imigwe; yo tugbua le ya jefutaje Jerusalemu. ⁵² Yo haru ndu ozi ono zi t'ephe vuru iya uzo je. Ndu ozi ono atugbua je abahu mkpukpu, no le Sameriya t'ephe doziaru iya iphe. ⁵³ Ophu ndu eke ono 'ekwedu nata iya; okfu lo cheberu ifu eje Jerusalemu. ⁵⁴ Jemus; me Jonu, bu ndu etsoje uzo iya aphua ege iphe obu du; bya asu iya: “Nnajiufu; ?o du ngu t'ephe mee te oku shi l'igwe bya ekepyashia ephe to?”

⁵⁵ Jisosu aghachiwaphu gb-chia ephe nchi. ⁵⁶ E meebe; ephe eshi l'eke ono jeshia mkpukpu odo.

*Ndu, e-mekochaa etso Jisosu
(Mát 8:19-22)*

⁵⁷ Ephe ejenyalephu l'esu-uzo; nwoke lanu asu iya: "Le ya e-tsojekpelekwá ngu phú eje iphe bú eke iije."

⁵⁸ Jisosu asu iya: "Uphegu ebu l'enu; unwenu, ephe l'eli enweru ekfuna; obenu le Abubu-Ndiphe te nwekpoduanu eke oo-chebeje ishi."

⁵⁹ Jisosu asu onye odo: "Tsoru mu."

Onye onanu asu iya: "Nnajiufu; gebekwa te ya je eliodu nna iya."

⁶⁰ Jisosu asu iya: "Haa ndu nwuhuru anwuhu t'ephe lia ndu nk'ephe, nwuhuru anwuhu. Nngu egbeshi nggubedua je araa ke eke Nchileke bu eze arara."

⁶¹ Onye odo asu iya: "Nnajiufu; ya e-tsokwaru ngu-a; ole te ya jeodu je ekfuru ndibe iya ege ya eje iya."

⁶² Jisosu asu iya: "O-pa-ogu agha enya l'azu ta ayikwa l'ozi k'eke Nchileke bu eze."

10

Ògbà ebo-ẹbo eje ozi ozi-oma

¹ E meebe; Nnajiufu abya bya afota ukporo umadzu eto l'umadzu iri l'ebo odo; dzee ephe ebo-ẹbo; t'ephe vuru iya uzo jekota l'iphe bu mkpukpu l'o ha; mekpó iphe bu eke yebedua l'onwiya abya ejeje. ² Yó sù ephe: "L'iphe e meberu l'alì chashiakwaru ha nshinu; obenu le ndu ozi, akpata iya akpata ha nwanshi. Unu kfuru nu Nnajiufu, nwe iphe e meberu l'alì t'o ye ndu ozi, a-bya akpataru iya ẹya. ³ Unu tugbua

jeshia. Unu lekwa ɔ ya chɔkwaru unu ye t'unu l'ɛphe gbaa ɛghirigha l'ɔ bu onye chɔtaru unwu aturu ye; ye l'agɔ agbaa ɛghirigha. ⁴ Unu be gudekwa ɛkpa, eeyeje okpoga; unu te egude ɛda mmanu; m'ɔ bu akpokpa. Unu be ejejekwa onodu tutushije-oduru madzɔ atutushi ekele l'esu-uzo. ⁵ Iphe bu ufu, unu bahuru; unu vujeoduru uzo; su: 'T'ɛhu dukwa unu agu l'ufu-wa.' ⁶ Ọ -buru l'onye ɛhu-agu be nɔ l'ɛke ono; ɛhu-agu unu aburu nk'iya. Teke ɛ-tɔ dudu; ɛhu-agu unu alaphutaru unu azu. ⁷ Unu nɔdujelephu l'ufu ono rijee; ngujee iphe bu iphe ɛphe nuru unu; l'onye ese akanya be gbakwaru ke t'ɔ nataje ugwo iphe o seru akanya iya. Unu be buphekwa l'ufu l'ufu. ⁸ Teke unu bahuru le mkpukpu, ɛphe nataru unu ohuma; unu rijekwa iphe, bu iphe, ɛphe nuru unu. ⁹ Unu emee ndu iphe eme le mkpukpu ono t'ɛphe ka mma. Unu ekfuru ɛphe: 'Le Nchileke abyaakwa ɛphe oburu eze.' ¹⁰ Ọ -buru l'unu bahuru le mkpukpu; ɛphe ta nata unu; teke unu lufutaru esu-uzo; asu ɛphe: ¹¹ 'L'udzu-eja mkpukpu ɛphe, nɔ unu l'okpa be unu jifuakwaru ɛphe-o! L'iphe ɛphe a-maru bukwa le Nchileke abyaakwa oburu eze!' ¹² Te ya kakwaru unu: ɔo-kakwaru ndu Sodomu mma mboku ikpe ma l'ɛge ɔo-duru ndu mkpukpu ono!"

*Iphe e-me oha, jikaru Jisusu
(Mat 11:20-24)*

¹³ "Nsho unube ndu Korazinu! Nsho unube ndu Betusayida; kele ndege e -wotaru iphe-ophulanya, e meshiru l'ɛke unu nɔ; mee le

Táya; mę Sayidónu; ęphe gage eyehaakwa uwe-aphu; gwọ onwęphe lę ntụ teke teru ęnya; gude koshi l'ęphe tawaru onwęphe ụta iphe dụ ęji, ęphe meshiru; ghawa umere; lakfuta Nchileke! ¹⁴ Obenu l'ọo-karu ndu Táya; mę ndu Sayidónu mma mbọku ikpe; ma l'ęge ọo-duru unubędua. ¹⁵ Unubę ndu Kapániyomu; ?ọ dụ unu l'ee-wolihi unu imeli t'unu tsukfuru l'igwe tọ. Wawakwa. Aa-kwatsutakwa unu; kwaru ngu ye l'ọku alı-maa."

¹⁶ Yọ sụ ndu etsoje ụzo iya: "L'onye nuru iphe unu kfuru; nwaru iphe ya kfuru. Onye jikaru unu; jikakwaruphu yębedua. Onye jikakwanuru yębedua; buakwaphu onye ya shi l'ęka bya b'ọ jikaru."

*Ndu Jisọsu ziru ozi;
alata l'ęhu-ọtso-ęna*

¹⁷ Ụkporo ụmadzu ęto l'ụmadzu iri l'ębo ono ejegee; bya awulatakota l'ęhu-ọtso-ęna; bya asụ Jisọsu: "Nnajiufu; iphe bụ ọgvu l'ọ ha bę ęphe gude ępha ngu kakọta ike!"

¹⁸ Jisọsu asụ ęphe: "Ya shia ele Sétanu l'o shi l'igwe daa l'ọ bụ ebemu-igwe. ¹⁹ Ya nwaru unu ike t'unu dzopyabeje agwọ; mę akpị l'ọkpa; mę t'unu kakọta iphe bụ ike kę Obutuswe, bụ onye ọhogu unu ono ike; tọ dụ iphe eme unu. ²⁰ Obenu l'ę-tọ bukwa l'unu ka ọgvu ike bę ęhu a-nọdu atso unu ęna. T'ęhu tsoje-chia unu ęna l'e dewaru ępha unu l'ękwo l'imigwe."

*Jisọsu ete ęswa
(Mát 11:25-27; 13:16-17)*

21 Teke ono bẹ Ume-dụ-Nsọ meru; Jisọsu etelahaa ẹswa; bya asu: “Ya ekele ngu ekele nggube Nna, bụ Nnajiufu nwe igwe; nweru aji; kẹ l'i domiru iphe-a tẹ ndu kwaru ẹnya; mẹ ndu mmamiphe ba ma iya. Yo gbe buchiaru ndu obu guru iphoro l'ọ bụ k'unwegirima b'i koshiru iya. Iyee Nna! Ọ bụ ẹge ọ bụ uche-obu ngu; mẹ ẹge ọ tso ru ngu ẹna t'i mee ya ndono.

22 “Iphemiphe ọbule bẹ Nna iya yeekwaru iya l'ẹka. Ẹ tọ dukwa onye maru onye Nwatibe Nchileke bụ; gbahaa Nna. Ọphu 'ọ dukwa onye maru Nna bụ; gbahaa Nwatibe iya ono; ọdo bụ onye Nwatibe iya ono fọtaru; koshi iya ẹya.”

23 Jisọsu yele ndu etsoje ọzo iya anọduplephu nwẹnkinyi ẹphe; yọ ghachi; sụ ẹphe: “Ọnu-oma bụ k'unubẹ ndu gude ẹnya unu phua iphe-a, unu aphụ-wa. 24 Unu marua lẹ ndu nkfuchiru Nchileke; mẹ ndu eze, ha igweligwe b'ọ guru ẹgu ọphu iphe-a, unu aphụ-wa; ọbu l'ẹphe ta phudu iya. Ọ gụkwaruphu ẹphe ẹgu ọnu iphe-a, unu anụ-wa; ọbu l'ẹphe ta nudu iya.”

*Ẹtu onye Samériya,
nweru obu-oma*

25 Ya ndono; onye ezije ekemu lanu egbeshi; gude aji eme tẹ ya hata Jisọsu l'ọnya; bya asu iya: “O-zi-iphe! ?Bụ ngunu bẹ ya e-me tẹ ya nweru ndzụ gbururu jeye?”

26 Jisọsu asu iya: “?Bụ ngunu b'e deru l'ẹkwo ekemu? ?Bụ ngunu b'i gụ-taru iya?”

27 Nwoke ono asu iya: “L'ẹkwo ekemu sụru t'i yeru Nnajiufu, bụ Nchileke ngu obu ngu l'ọ ha. T'i gude ndzụ ngu l'ọ ha; gude ike ngu l'ọ ha; gude

uche ngu l'ọ ha; yeru Nchileke obu. Nggụ eyeru madzụ ibe ngu obu ẹge i yeru onwongu.”

²⁸ Jisọsu asụ iya: “I kfutaru iya; i -mewa iya ẹge ono b'ii-nweru ndzụ.”

²⁹ Nwoke ono l'emekwanu tẹ ya koshi lẹ ya bụ onye doberu ẹka ndoo; bya akuchata iya; jì Jisọsu: “?Bụkwanu onye bụ madzụ ibe iya?”

³⁰ Jisọsu anmaaru iya ẹtu; sụ: “L'o nweru nwoke lanụ, shi Jerúsalemu eje Jéríko. Yẹle ndu iphura edzuda l'uzo. Ẹphe egude iya; tsua ya iphe; tsugbube iya ubele. Ẹphe agbabe iya ọtu; paru iya haa; gbakashihu; yọ nọduwa-a dzedze ndzụ. ³¹ Yo mee ẹge o meru; yo nweru onye achijeru Nchileke ẹja, eswe l'ẹke ono. Yọ bya akpọ-luta nwoke ono; kwe gbango ya; shia ọzo ọdo; yọ bụru iya atugbu. ³² Nwoke lanụ, shi l'eri ndu Lívayi abyatashikwaaphu oswe l'uzo ono. Yo rua bya aphua nwoke ono; gbangokwaa ya phụ; shia ọzo ọdo tughua. ³³ Obenu l'o nweru nwoke Samériya, ejekwaru iphe ọdo. Yo rua ẹke ono, nwoke ono daburu ono; bya aphua ya; imiko iya egude iya. ³⁴ Yọ bya ejekfu iya; bya ekebegbaa ya iphe l'ọnya, nọtsua ya l'ẹhu; l'o debegeeru iya ẹya manụ; gbaa ya ẹya mẹe. Yọ bya apata iya tukobe l'anụ, oogudeje evu iphe; pata iya paruta ọlo ndu ẹbyee; bya edobe iya l'ẹke ono; nọdu leta iya ẹnya. ³⁵ Yo be echile iya; yọ chifuta shiru iri; chiru nụ onye eleta ọlo ndu ẹbyee ono ẹnya; sụ iya: ‘T'o letakwa nwoke ono ẹnya. Teke ya laru azụ; o -nweru iphe ọdo, o phuru iya; ya akfughachi iya ẹya.’ Wo iya:

³⁶ “?Bụ onye ole l'umadzu ẹto ono meru

umere, koshiru lẹ nwoke ono, vukotaru ndu iphura ono bu madzụ ibe iya?"

³⁷ Onye ono, ezije ekemu ono asụ iya: "L'ọ bu onye onanu, phuru iya imiko ono."

Jisosu asụ iya: "Laa; je emejee ege ono."

*Jisosu akpafu ke Mátá;
me Méri*

³⁸ Ya ndono; ephe atugbua; jeshia iphe ephe eje. Ephe jenya; Jisosu abahu l'oma mkpukpu lanu. Nwanyi ophu epha iya bu Mátá edubata iya lẹ nk'ephe t'ephe kwaarụ iya ebyee.

³⁹ Nwanyi ono be nweru nwanyị ọdo, bu nwunne iya, epha iya bu Méri. Méri eje anonyabe Nnajiufu; l'ege nchị l'iphe oozị. ⁴⁰ Ophube Mátá eyenuka ehu l'ome ke nri. A nonyaa; Mátá ejekfushia Jisosu; je asụ iya: "Nnajiufu; ?tị yedu onu lẹ nwunne iya haru iya ozi-a; ya eje iya nwenkinyi iya? Kfunuru iya t'ọ bya eyetaru iya eka."

⁴¹ Nnajiufu asụ iya: "Mátá; Mátá; i kunukaru photophoto; l'alụ-gbushi onwongu lẹ mee owaa; mee owaa. ⁴² Ole o kwanu iphe lanu bu iphe du mkpa nwenkinyi iya. Méri ahataakwanua okè iphe ono ophu ka mma. Tọ buhe l'aa-nafukwadu iya eya anafu."

11

*Jisosu ezi ege ee-kfuje anụ
Nchileke
(Mát 6:9-13; 7:7-11)*

¹ Yo be ujiku lanu; yo nweru eke, Jisosu no l'ekfu anu Nchileke. Yo kfuebe l'iya phu; onye

lanu le ndu etsoje uzo iya asu iya: “Nnajiufu; zinua ephe ege eekfuje anu Nchileke ege Jonu ziru ndu etsoje uzo iya.”

² Jisusu asu ephe: “Teke unu ekfu anu Nchileke; unu suje:

“ ‘Nna; t'e dobe epa ngu nsọ.

Koshinu l'oo nggu bu Eze.

³ Nujenu ayi nri, e-dzu ayi l'uboku;

⁴ nggu aguru ayi nvu

l'iphe du eji ayi l'o ha;

ege ayibedua agujeru

iphe bu onye meshiru ayi.

Be ekwekwa t'e

nwuru ayi

ye l'iphe a-data ayi.' ”

⁵ Jisusu asu ephe: “T'e wota iya l'onye lanu l'unu ha e-je ke onya iya l'echi-abali; je asu iya: ‘Onya-e! Jenua ya ugwo ishi buredi eto; ⁶ l'onya iya, shi iphe odo be byaru nu; ya te nwe iphe ya a-nu iya.’ ⁷ T'e wotakwa iya phu l'onya iya ono a-nodu l'ime ulo; su iya: ‘T'e b'o kfuchihe iya nchi! Le ya guchiwaru ulo; swobewa iya iphe yele unwu iya azewa azee. Ya te egbeshighe abya ngu onu buredi ke nta-a.’ ⁸ Te ya kakwaru unu: O -buru l'e t'o gbeshidu bya iya onu buredi ono; okfu l'o bu onya iya be oo-gudekpoonu ke nchi, ookfuchi iya; iphere ta adu iya; bya anu iya iphe o byaru t'o nu iya.

⁹ “O bu iya meru iphe ya ekfuru unu; su: Unu kfujee t'a nu unu iphe; aa-nu iya unu! Unu chojee iphe; unu a-cho-vu iya! Unu kujee eka l'uzo; aa-guharu iya unu! ¹⁰ Ke l'iphe bu onye suru t'a nu iya be aanuje; onye choru nu

aphuje; onye kuru ẹka bẹ aaguhajeru ọzo. ¹¹ ? Nanu l'unu ha buru nna, nweru onye ophu bu: nwatibe iya -su t'o nu iya ema; yo nu iya agwo. ¹² Teke o suru t'o nu iya ekwa-oku; yo nu iya akpi? ¹³ Keshinu unube ndu ejo iphe amajeru-a nu unwu unu iphe du mma; ?buchia Nna unu k'imigwe ta akaduru oma t'o nu unu Ume Nchileke; mbu unube ndu suru t'o nu iya unu."

Jisosu; me Biyelezebolu

(Mat 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Yo be teke odo; yo nweru nwoke, Jisosu achifu ogvu, bu iya l'ehu. Ogvu ono meru nwoke ono too kfu okfu. Yo lufulephu nwoke ono l'ehu; nwoke ono awata okfu okfu. Yo du igweligwe ndu ono biribiri. ¹⁵ Yo nweru ndu suru l'oo Biyelezebolu, bu iya bu ishi k'iphe bu ogvu be Jisosu egudeje achishi ogvu.

¹⁶ Yo nweru ndu ophu byaru t'ephe bya adata iya; su iya t'o menuaru ephe iphe-ophulenyia, e-koshi l'oo Nchileke ziru iya l'oswiya. ¹⁷ Jisosu amawaruphu iphe ephe ari; bya asu ephe: "L'iphe, bu ali-eze, keru onwiya ebo; selahaa okfu be chihuakwaru achihu. Ege ono kwaphu b'o du iphe, bu ufu, keru onwiya ebo. ¹⁸ O -buru l'okfu no le ke Setanu; ?nanu ege ee-me te ali-eze iya ba achihu; m'o -buru l'unu suru l'oo Biyelezebolu be ya gude achifu ogvu. ¹⁹ O -buru l'oo Biyelezebolu be ya egudeje achifu ogvu; ?bu ngunu be ndu nk'unu egudeje achifu ogvu nk'ephe? O kwa iya bu l'oo ndu nk'unu e-koshiwaru unu l'ikpe nmaru unu. ²⁰ Teke bukwanu l'oo ike ke Nchileke be ya egudeje

achifu ọgvu ọbu; ọo ya bu l'ono ekoshi le Nchileke buwa eze l'eke unu no.

²¹ “Nwoke mkparawa, akwara no l'ehu -kwaa ngwa-ogu ohuma; nodu eche ufu iya nche; ?ti madu l'e t'o dudu iphe eme iphe iya nu? ²² Obenu le teke onye ka iya ike byaru bya afuaru iya; mekputa iya; yo naa ya ngwa-ogu ono, bu iphe o doberu enya ono; gwoo iphe iya ono; kekashia.

²³ “Onye yele yebe Jisusu e-ta budu ehụ be bukwa onye ogu iya. Onye e-te tsodu iya achikobe achikobe; l'achikashikwa achikashi.”

*Iphe akpaje ọgvu ọla azu
(Mat 12:43-45)*

²⁴ “Oobuje teke a chifuru madzu ọgvu l'ehu; ọgvu ono eje etsoru echi-egu eke mini e-ta nodu aghaphe; l'achọ eke ọo-nme anme. O -jenyaa; to du eke o phuru; yo su te ya laphuedukwa azu l'akahu ulo iya phu. ²⁵ Teke o ruru; a zawa iya azaza; doziwa iya ohuma; ²⁶ yo je je achita ọgvu esaa ọdo, ka yebedua eji; ephe awuba; je eburu iya. Ọo ya bu le ndzu nwoke ono abya aka eji; karia ege o shi duhawa l'odungu.”

Okpobe iphe ekweru

²⁷ Jisusu ekfuebelephu ege ono; nwanyi lanu le ndu ono arangarahu; su: “L'iphe kwekwaru nwanyi ophu tsuru ime ngu; bya echee ngu era!”

²⁸ Jisusu asu iya: “Wawakwa! L'iphe gbekwa kwechiaru ndu anuje okfu Nchileke; l'eme iya ememe!”

Eekfu tẹ Jisọsu koshi l'ọo
Nchileke ziru iya
(Mát 12:38-42)

²⁹ Yo be l'igweligwe ndu ono aka nshinu; Jisọsu ekfulahaa: "L'ogbo nta-a pakpọkwaaru eji. Ẹphe anọduje achọ iphe-ọphulenyà, e-koshi l'ọo Nchileke ziru yẹbe Jisọsu tẹ ya bya. Obenu l'ẹ t'ọ dudu iphe-ọphulenyà, e-koshi ẹphe iphe ono; gbahaa iphe, meru l'ẹhu Jona. ³⁰ Mbụ l'ọo ẹge Jona shi bụru ndu Nínive iphe-ọphulenyà; bụ ẹge Abubu-Ndiphe a-buru iya ndu ogbo nta-a. ³¹ Nwanyi, bụ eze ndu Sheba e-gbeshi mbọku ikpe; nma ogbo nta-a ikpe; kẹ l'o shi l'ẹke igwe jeberu; alì ejebe; bya tẹ ya nua okfu mmamiphe Sólomọnu. Ọlobu lekwa: nta-a bẹ onye nyiberu Sólomọnu nọkwa l'ẹke-a. ³² Ndu Nínive e-gbeshi mbọku ikpe ono; nmaa ndu ogbo nta-a ikpe; kele ndu Nínive tawaru onwẹphe uta iphe dọ eji, ẹphe meshiru; ghawa umere lakfuta Nchileke; l'okfu, Jona kfuru ẹphe. Ọlobu lekwa: nta-a bẹ onye nyiberu Jona nọkwa l'ẹke-a."

Urọku, nọ madzu l'ẹhu
(Mát 5:15; 6:22-23)

³³ "Ẹ to nwedu onye abuje: o -yetsua ọku l'urọku; yo gbe woru iya je edobe l'azụ-utsulo; m'ọ kwanu woru ite kpupyabe iya. Owojeru iya tukobe l'eli agọmu ẹge iphe bụ onye bataru nù a-phụ iphoro iya. ³⁴ Ẹnya ngu bụ iya dọ ududu urọku k'ẹhu ngu. Teke ẹnya doru ngu edodo; ugwehu ngu abukotaru ngu iphoro iphoro. Teke ẹnya e-te dodu ngu edodo; ugwehu ngu abukotaru ngu ẹkpuru-ochi ẹkpuru-ochi.

³⁵ Oo ya bu t'i letakwa ɛnya t'ɛ bɛ iphoro ono, nɔ ngu l'ɛhu ono ba ghɔ ɛkpuru-ɔchi. ³⁶ O - buru l'ugwehu ngu bukota iphoro iphoro; tɔ du ɛke ɔogba ɔchi; oo ya bu l'oo-nɔdu enwu l'ɔ bu urɔku; iphoro iya angashia."

*Nshoo ndu Fárisii;
mɛ ndu ezije ekemu
(Mát 23:1-36; Mak 12:38-40)*

³⁷ Jisosu ekfugelephu okfu ono; onye Fárisii lanu abya asu iya t'ɔ bya eria nri lɛ nk'iya. Yo kwe tsoru iya; je anɔdu kɛ nri ono. ³⁸ Yɔ du onye Fárisii ono biribiri lɛ Jisosu te vuoduduru ɔzo kwɔ ɛka, bu nsɔ, duru ɛphe; b'o rideru nri ono. ³⁹ Nnajiufu asu iya: "Unubɛ ndu Fárisii anɔduje asa azu okoro; l'asa azu ochi; obenu l'iphe jiru unu obu bu ɔna ndu ɔdo iphe l'ɛka-ike; mɛ ɛjo ɔkpoma. ⁴⁰ Unubɛ ndu eswe; ?tɔ buhedu Nchileke, kpuru azu iya bɛ kpukwaruphu ime iya. ⁴¹ O l'agha: unu wota iphe nɔ l'ime okoro; mɛ iphe nɔ l'ime ochi; gude meeru ndu ukpa iphe-oma; unu aphu: kɛ nsɔ nsɔ l'iphemiphe ɔbule ebuhu.

⁴² "Nshoo unubɛ ndu Fárisii! Unubɛ ndu evudojeru evudo; nu Nchileke ɔzo lanu l'ɔzo iri unu l'agbo; mɛ olubu; mɛ iphe bukpo mkpɛkwo, eeri eriri; gbɛ paru odobe ɛka ndoo mɛ oyeru Nchileke obu haa. Oo iphe ono bɛ unu gega atuko eme; jeye lɛ ndu ɔphunanu.

⁴³ "Nshoo unubɛ ndu Fárisii! Unubɛ ndu ɔduje t'unu buru ndu ishi l'ulo-ndzuko; l'adujekwaphu unu t'e ekeleje unu ekele k'iche l'ɛke a ha l'igwe. ⁴⁴ Nshoo unu! L'ɛke unu du

l'ò bụ ili, takahuru atakahu, ẹ ta aphujedu ẹn्या; madzụ -jeta; yò bya eswee l'eli iya; tọo ma l'ime iya rehuru erehu.”

⁴⁵ Onye lanu, bụ onye ezije ekemu asụ iya: “O-zi-iphe! Keshinu iikfu ẹge-a b'ì bakòbekwaru ẹphe lẹ m̀bà ono.”

⁴⁶ Jisosu asụ iya: “Nshòkwaphu unubẹ ndu ezije ekemu! Unu ewojeru ivu ẹra, dọ ẹhuka evuvu bo ndiphe; ọbu l'unubẹdua te ebyikwanu ivu ono ẹka t'ọ ka mma l'ọo mkpushi-ẹka lanu. ⁴⁷ Nshọo unu; l'ẹke unu akpūshije ọlo ndu nwuhuru anwuhu l'ẹn्या ẹke ndiche unu litsuaru ndu ẹphe gbushiru, bụ ndu nkfuchiru Nchileke. ⁴⁸ Ọo ya bụ l'unu ekoshi l'unu kweru l'iphe ndiche unu phẹ meru dọ mma; ẹka unu adukwa iya phụ; okfu l'ẹphe gburu ẹphe egbugbu; unubẹdua akpūshiru ẹphe ọlo ndu nwuhuru anwuhu l'ẹke e liru ẹphe. ⁴⁹ Ọo ya meru iphe Mmamiphe Nchileke sọru: ‘Lẹ ya e-zi ndu nkfuchiru Nchileke; mẹ ndu-ozì t'ẹphe jekfu ẹphe. Ndu ono, ya e-zi ono bẹ aa-haru gbua egbugbu; haru kpaa ẹphe ẹhu.’ ⁵⁰ Ọo ya bụ l'aa-gwata ọgbo nta-a ọgwo ọchi ndu ono, bụ ndu ndiche ẹphe shiru teke e keru mgboko gbushita ono; ⁵¹ shitakpoo lẹ mee kẹ Ébẹlu jeye lẹ kẹ Zekaraya, bụ onye e gburu lẹ mgbaku ẹn्याngweja Nchileke yẹle eze-ọlo Nchileke. Tẹ ya karu unu: ọ kwa ọgbo ọwaa bẹ aa-gwata ọgwo mee ẹphe.

⁵² “Nshọo unubẹ ndu ezije ekemu! L'ẹke unu chitaru ire-igodo ọlo mmamiphe. Bahụ abahụ;

mgbe unu ta abahudu; l'akposhikwaphu ndu eme t'ephe bahu t'ephe ba bahushi."

⁵³ Jisosu eshilephu eke ono tugbude; ndu ezije ekemu me ndu Farisii ono akfube oswa tsolahaa ya okfu; gbakushilahaa ya okfu l'igwe; ⁵⁴ l'egekwa iya phu ngge t'ephe gude okfu iya hata iya l'onya.

12

O-kfuru-iche-eme iche ndu Farisii (Mat 10:26-27)

¹ Teke ono kwaphu; l'unukuru unu madzu zakodzuru l'eke ono; zaa ke mkpekwo -daa o dakoru; yo vuru uzo kfulahaaru ndu etsoje uzo iya: "T'ephe zekwaaru iphe ekoje-buredi ndu Farisii, bu iya bu o-kfuru-iche-eme-iche phe ono. ² L'e to nwekwa iphe e kpuchiru ekpuchi, e t'e mekochadua kpuhaa; to nwe iphe e domiru edomi, e t'e mekochadua mee t'a maru. ³ Iphe i kfuru l'ochi be aa-nukota l'iphoro; raa iphe i dzuru le ndzumuka l'ime ulo ngu arara l'edzudzu oha."

Onye aa-tsuje egvu (Mat 10:28-31)

⁴ "Te ya karu unube ndu onya iya: unu ba atsukwa ndu egbu ugwehu mmakanu egvu; mbu ndu bu: ephe -gbuebe iya to nwehe iphe odo, ephe a-du ike mebaa. ⁵ Te ya karu unu onye unu a-tsuje egvu. Onye unu a-tsuje egvu bu onye ono, bu: o -gbuebe ugwehu; yo nwekwaruphu ike, oogude nwuru madzu chee l'oku ali-maa. Iye; o kwa onye unu a-tsuje egvu ndono!

6 “?Tọ bụdunua ọkpaleboku ise bẹ eereje penu labụ? Obenu lẹ Nchileke ta dukwa unwu ọkpaleboku m'ọo nanu, ọozahaje. 7 Mbụ l'iphe bụ ẹgbushi, nọ unu l'ishi b'ọ gụkotaakwaru ọgu nanu nanu. Unu ba atsushi egvu; l'unu bebekpo ka igweligwe ọkpaleboku ọga mkpa.”

*Okfu l'edzudzu ọha;
l'a bụ ke Kuráyisutu
(Mát 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

8 “Odo bụ tẹ ya karu unu l'onye kfulu l'edzudzu ọha lẹ ya bụ nk'ia bẹ yẹbe Abubu-Ndiphe e-kfukwaphu k'onye ono l'edzudzu unwu ojozi-imigwe teke Nchileke e-kpe ikpe. 9 Obenu l'onye kfulu l'edzudzu ọha lẹ ya ta madu yẹbe Jisusu bẹ ya e-kfukwaphu l'edzudzu unwu ojozi-imigwe lẹ ya ta madu onye ọbu.

10 “Iphe bụ onye kfulu Abubu-Ndiphe ẹjo okfu bẹ aa-guru nvu. Obenu l'onye kfulushiru Ume Nchileke b'ẹ ta abyadu bya aguru nvu.

11 “Teke bụ l'ephe kpụ unu bya edobe l'ulo-ndzuko; mẹ l'ifu ndu ishi; mẹ l'ifu ndu gọvumentu; unu ba ayokwa ọshi iphe unu e-kfu; m'ọ bụ ẹge unu e-kfu iya; gude kpefu; 12 kele Ume Nchileke e-koshikwaa unu iphe unu e-kfu teke ono.”

Etu oke amadu, eme eswe

13 Nwoke lanu lẹ ndu ono, jiru ẹke ono asu iya: “O-zi-iphe; ronua nwunne iya t'o kwe t'ephe kee iphe nna ephe doberu ephe.”

14 Jisusu asu iya: “Nggube nwoke ono; ?bu onye meru iya tẹ ya buru unu onye ikpe mẹ onye okè.” 15 Jisusu asu mkporo ọha ono: “Unu

tɔkwaa ɛhu zejeeru iphe bu iphe akpatajɛ oye ɛnya l'ɛku kɛ mgboko-a; l'ogbodo ndzɔ madzɔ te shikwa l'ɛku, ɔ kpataru akpata; m'o -ruhuru; ɛku obu ha ihagha.”

¹⁶ Yɔ nmaaru ɛphe ɛtu; sɔ: “Lɛ nwoke lanu, nweru iphe bɛ meberu iphe l'ali; bya akpata iya iphe ha nshinu. ¹⁷ Yɔ rilahaa l'ime onwiya; sɔ: ‘?Nanu ɛge ya e-me iya; ɛge-a ɛ-tɔ duhedu ɛke, ya a-kubebese iphe iya-a?’ ¹⁸ Yɔ sɔ: ‘Lɛ ya a-fɔkashi ɔba iya l'ɔ ha; bya agbaa ɔdo, kfube ɔswa ka nshinu; vuwaruru iphe ya kpataru; mɛ ngwoko ngwoko iya ɔdo doo ya. ¹⁹ Teke ono; ya asu onwiya: ɔ dabawaru iya! Iphe, ya nweru nta-a e-dzukpooru iya jeyewaru. Nta-a buwa tɛ ya tuta ume; ria; ngua; tee ɛswa onwiya!’

²⁰ “Obenu lɛ Nchileke sɔru iya: ‘Onye eswe! ɛnyashi-a bɛ ii-ha ndzɔ ngu ono. Iphemiphe ɔbule-a, i doberu onwongu-wa; ?bu onye e-ri iya.’ ”

²¹ Jisosu asu: “L'ɔ bu ɛge ono bɛ ɔduje onye kparu ɛku kuburu onwiya; tɔ du iphe ɔ bu l'ifu Nchileke.”

K'oku wɛlengu

(Mát 6:25-34)

²² Jisosu asu ndu etsoje uzo iya: “Oo ya bu iphe ya sɔru unu: t'unu ba akushi wɛlengu kɛ ndzɔ unu: iphe unu e-ri; ɔdo bu k'ɛhu unu: iphe unu e-ye l'ɛhu. ²³ Ishi iya aburu lɛ ndzɔ ka nri; ugwehu aka uwe ɔburu ɔgbodo iphe. ²⁴ Unu lewaru ɔphegu! Mgbɛ ɛ t'oo mebedu iphe l'ali; tɔo kpata akpata; to nwe ulo ɔkwakobe iphe; tɔo gba ɔba. Obenu lɛ

Nchileke anọdujekwaru azu iya le nri. ?T'unu ta madu l'unu ka unwenu oburu okpobe iphe to? ²⁵ ?O nweru l'unu ha onye a-kunyaa wengwu; yekwaru onwiya ujiku ophu le ndzu iya? ²⁶ Oo ya bu; o -buru l'unu ta adudu ike mee nwiphe habe nwanshi ege ono; ?buhunu ngunu kparu iphe unu akuhunu wengwu k'iphe odo waru. ²⁷ Unu lewaru okfukfulike. Onoduje evu evuvu. Obenu; mgbe e too sekwa akanya; to tu owuu ke okwa uwe. Obenu; mgbe unu phuru-a ege Solomonu yeberu uwe, ama mma; uwe iya e-ta matadu mma l'o bu okfukfulike lanu. ²⁸ Teke bu le Nchileke letaberu ewu, no l'egbudu enya ege ono: ke t'o mee ya t'o ma mma; mbu iphe bu: o -nodu ndzu l'egbudu ntanu; echile; e woru iya shia ite; ?to kaduru oma te ya leta unu enya. Oo-wa! Unube ndu-a, ekwekwe unu e-ta badu nwishi-wa! ²⁹ Unu ba anodujeshi akuphe wengwu k'iphe unu e-ri; me iphe unu a-ngu. ³⁰ L'o kwa iphe du ege ono be iphe bu mbakeshi anoduje ayo oshi iya. Nna unu amakwaru-a l'o du unu mkpa. ³¹ Unu cho-chia eke Nchileke bu eze. Oo ya bu; iphe ono l'o ha aburu iphe Nchileke e-yekwaru unu eyekwaru."

Eku imigwe
(Mat 6:19-21)

³² "Unu ba atsushi egwu unube ndokobe aturu, e-ta hadu l'igwe; ke l'o du Nna unu mma ogbodo adudu t'o mee t'unu bukwaruphu eze l'eke o bu eze. ³³ Unu reshia iphe unu nweru l'o ha; gude mee iphe-oma. Unu meeru onwunu ekpa okpoga ophu e-ta akahudu akahu; kparu eku

unu dobe l'imigwe, bu eke e toọ ladu ali alala; kele ndu iphura te ezitadu iya l'eke ono; mkpu ta ata iya. ³⁴ Iphe o bu bu l'oo eke eku ngu, katsua ngu mkpa no be obu ngu nokwaphu.”

Ndu ozi, mu enya

³⁵ “Unu nmashia anuma unu ike l'ukfu; unu egburu oku ye l'uroku unu t'o nwu enwunwu. ³⁶ Unu du l'o bu unwu-okoro, mu enya; l'eche nnajiufu ephe t'o lata eswa-nwanyi, o jeru. Ege ephe a-guhakwanuru iya uzo teke o kuru eka l'uzo. ³⁷ Onu-oma bu ke ndu ozi ono, nnajiufu ephe bya a-bya; ephe amuru enya. Kamenu; te ya karu unu: oo-rukota onwiya; bya anu ephe oshi; kwashiaru ephe nri l'onwiya. ³⁸ Onu-oma bu ke ndu ozi ono; m'o -buru teke echi-abali keru ebo; m'o bu l'iphe oha-enu be nnajiufu ephe byakfutaru ephe; ephe amukwaduru enya. ³⁹ Obenu l'agha: unu makwaruphu owaa: Ndege oke, bu l'ufu maru teke iphura abya nk'iya; o gega mukwarua enya. Me to ge ekwekwa t'iphura tsufua ulo iya; bata. ⁴⁰ Unubedua l'onwunu; unu kwabekwaphu enya; le Abubu-Ndiphe a-byakwa teke unu e-te eledu enya iya.”

Ozi, e yeru ngu l'eka; be aa-ji ngu aji iya (Mat 24:45-51)

⁴¹ Pyita asu iya: “Nnajiufu; ?bu ephebedua; be iinmaru etu owaa; too onyemonye obule?”

⁴² Nnajiufu asu: “?Bu onye bu nwozi, eletaru madzu enya l'ufu iya; mbu onye e gude ire iya eka; buru onye kwaru enya? O bu onye ophu nnajiufu iya doberu l'ufu iya te onuje

ndibe iya òkè nri ẹphe l'oruberu iya. ⁴³ Ọnu-oma bu kẹ nwozi ono teke bu ẹ nnajiufu iya a-lata; bya aphua l'oome iphe ono, o ziru iya ono. ⁴⁴ Kamenu; ẹ ya karu unu: ẹ nnajiufu iya ono e-wotakota ẹku iya l'ọ ha ye nwozi ono l'ẹka. ⁴⁵ Obenu ẹ teke nwozi ono riru; su: 'Haa! Nnajiufu iya anọokwa anọno alata;' wata otsu ndu ozi nwoke ono iphe: unwoke me unwanyi; rilahaa ẹge du iya mma; ngulahaa me; yo tsulahaa ya atsutsu; ⁴⁶ nnajiufu nwozi ono a-bya mboku, ẹ too ledu ẹnya iya; me teke ẹ to madu; bya agwaa ya ọchi; guru iya yekobe ẹ ndu ophu bu 'anuma-anuma.

⁴⁷ "Onye ozi, marua uche-obu nnajiufu iya; to kwakobe akwakobe; m'ọ kwanu to me iphe bu uche-obu nnajiufu iya ono be ee-chi echachi kpachaa akpacha. ⁴⁸ Obenu l'onye ẹ-ta madu iphe bu uche-obu nnajiufu iya -meta iphe echachi be ee-chipete iphe echipete. Iphe bu onye a nuru iphe ha nshinu be ee-lekwaphu ẹnya iphe ha nshinu l'ẹka. Onye e yekwanuru iphe kafu nshinu l'ẹka be aa-jikwaphu aji iphe kafu nshinu.

Ẹ to bukwa nchi-odu-ndo;
ọ kwa ọgu
(Mát 10:34-36)

⁴⁹ "Ya byaru ọtu ọku l'eliphe. Ọ du iya t'a su l'o gbe adzuwa adzudu! ⁵⁰ O nweru baputizimu, e mefutaje iya; bu iya bu ẹ ya jefutaje iphe-ehuka. Obu te ekwedu anmakfuru iya anmakfuru jeye teke oo-me. ⁵¹ ?Unu tubesu ẹ ya byaru ome ẹ nchi du ndiphe ndo? Wawakwa; ya ekfuru unu

lẹ ya byachiaru agbaghashi; ⁵² kele dube nta-a be ufu, a du ise buru a-kpakashihu: umadzu eto aburu ogu umadzu ebo; umadzu ebo aburu ogu umadzu eto. ⁵³ Ephe a-kpakahu: nna a-buru ogu nwatibe iya; nwatibe aburu ogu nna iya. Nne a-buru ogu nwa-nwanyi iya; nwa-nwanyi aburu ogu nne iya. Nne nji a-buru ogu nyee nwa iya; nyee nwa aburu ogu nne nji iya.”

Omaru ege uboku gbaru

(Mat 16:2-3)

⁵⁴ Yo sukwapu mkporo oha ono: “Oobuje teke unu phuru igwe; yo rua eruru l’uzo enyanwu-ariba; unu asu l’igwe a-yo viriviri mini. E -megenuaphu; yo dunuphu ege ono. ⁵⁵ Teke unu phuru uguru alufuta; unu asu l’onanwu agbahuwa. E -meebe; yo dunuphu ege ono. ⁵⁶ Unube o-kfuru-iche-eme-iche phe ono! Unu amaje lee enya l’eli lee l’ali; kota ege uboku gbaru. Olobu; ?nanu ege e meru; unu ta aduje ike ko iphe nta-a du l’o bu iya.

T’e edoshijee okfu, ada nu

(Mat 5:25-26)

⁵⁷ “?Bu ngunu kparu iphe unu ta achijedu idzu l’ime obu unu; fota iphe du nhamunha; mee? ⁵⁸ Onye gbaru ngu ekwo -kpuru ngu l’eye koti; kebe ehu te nggu l’iya doshia ya l’esu-uzo; t’e b’o kpuru ngu je anu onye ikpe. Onye ikpe ekwekputa ngu nu ogbogu; ogbogu eje atua ngu mkporo. ⁵⁹ Kamenu; eke ono be ii-nodu: mgbe e to nwedu l’i lufuta jeye teke ii-kfuebe okpoga e gburu ngu. I -kfu-phodo iya m’o afu; e ta ahakwa ngu.”

13

*Izimana 'anọdu;
anwụhu etso iya.*

¹ Yo nweru ndu nọ l'ẹke ono, kfuru Jisọsu kẹ ndu Gálili, Páyileti gbushiru l'ẹke ẹphe achiru Nchileke eja; mee ẹphe agwakọbe lẹ mee iphe e gburu Nchileke. ² Yọ sụ ẹphe: “?Unu tubesu lẹ ndu Gálili ono kakọta ndu Gálili ọdo ome iphe dụ ẹji; okfu l'e gbushiru ẹphe ẹge ono? ³ Ya asụ unu: Wawa! Lẹ teke unu ta atadu onwunu ụta iphe dụ ẹji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke bẹ unu a-lakọtakwaphu l'iyi ẹge ono l'unu ha! ⁴ Tọo ụmadzu iri l'ẹsato ono, eze origodo-origodo ụlo-eli Sayilówamu daru; tugbushikota ono; ? unu tubesu l'ẹphe ka ndu Jerúsalemu ọphu ome ẹjo iphe tọo. ⁵ Ya sụru unu: Wawa! Lẹ teke bụ l'unu ta atadu onwunu ụta iphe dụ ẹji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke bẹ unu a-lakọtakwaphu l'iyi ẹge ono l'unu ha!”

Oshi, ẹ-ta mịdu amịmi

⁶ Yọ bya anmaa ẹtu-wa; sụ: “L'ọo nwoke lanụ bẹ nweru oshi figu, o yeru lẹ mgbo vayinu iya. Yọo byajẹ iya agbaphe tẹ ya maru: ?m'ọ mịtaru akpuru. To nwe iphe ọophuje iya. ⁷ Yọ sụ nwozi mgbabu ono: ‘?Ị phuru-a. Afa ẹto mgburumgburu bẹ ya byawaru ole ẹnya akpuru lẹ figu-wa; to nwe iphe ọ mịtaru? Nta-a bụ t'i gbutsua ya! ?Bụ ngunu meru iphe ọo-nọdu emebyishiru iya alị?’ ⁸ Onye ozi mgbabu ono asụ iya: ‘Byiko; t'ọ hafua ya rụ afa lanụ-a tẹ ya gvupheedu ukfu iya mgburumgburu; yee ya ọzu. ⁹ Teke bụ l'ọ mìnuru amịmi afa ọdo; ọo ya

bụ l'ọ dụ mma. Teke ẹ tọ dudu; ọọ ya bụ; nggu egbutsuwa iya rụ.' ”

*Nwanyi, oshiakfu eme
akorohu mboku ọtu-ume*

¹⁰ Yo be mboku ọtu-ume; Jisosu anọdu l'ulo-ndzuko ndu Ju ono nanu; ezi iphe. ¹¹ Yo nweru nwanyi, nọ l'ẹke ono, ọgvu mewaru iphe-ememe afa iri l'ẹsato. Ọgvu ono alọtawa iya fobe efobe; too kweje t'ọ machia onwiya amachi. ¹² Jisosu aphuwaphu nwanyi ono; bya ekua ya; sụ iya: “Nwanyi ọma! I nwewa onwongu l'iphe ono, nggu l'iya eme ono!” ¹³ Yọ bya ebyibe nwanyi ono ẹka iya ẹphe ẹbo; nwanyi ono amachiwaphu onwiya; nọkwazi nhamunha teke onophu. Yo tulahaa Nchileke ẹpha.

¹⁴ Ẹhu eghulahaa onye ishi ọlo-ndzuko eghughu lẹ Jisosu meru t'onye iphe eme dụ mma mboku ọtu-ume. Onye ishi ono asụ ndu ono: “Abali ishingu b'e doberu kẹ ojeje ozi; unu byajẹ t'e mee unu t'unu dụ mma l'iphe eme unu l'ime abali ishingu ono; unu ba abyajeshi mboku ọtu-ume.”

¹⁵ Nnajiufu asụ iya: “Unube o-kfuru-iche-eme-iche phe-wa! ?Unu ta tufujedu eswi unu l'ẹhu l'ẹhu mẹ nkakfu-igara unu l'ọka iya; chiru iya t'o je anguta mini mboku ọtu-ume tọo?” ¹⁶ Nwanyi-wa, bụ awa Ẹbirihamu-wa, Sétanu keru ẹgbu keshinu afa iri l'ẹsato-wa; ?tọ gbadu kẹ t'a tọfu iya l'ẹgbu ono mboku ọtu-ume tọo?” ¹⁷ Yo kfue-belephu ẹge ono; iphere egude ndu ono etsophe iya okfu ono; igweligwe ndu nọ l'ẹke ono atuko ete ẹswa k'eze iphe ono, Jisosu emeshibebe ono.

*Etu, eegude akpuru
oshi moshutadu anma*

(Mát 13:31-33; Mak 4:30-32)

¹⁸ Jisosu asu: “?Bụ ngunu bẹ ẹke Nchileke bụ eze dū l'ọ bụ iya? ?Bụ ngunu bẹ ya a-turu iya yeru? ¹⁹ Ọ dū l'ọ bụ akpuru moshutadu, nwoke lanu wotaru kua lẹ mgbabu iya. Yo fua; vuta buru eze oshi k'eka iya; k'ophu unwenu, ephe l'eli byaru bya akpalahaa ekfuna l'ekali iya.”

²⁰ Yọ sukwapu ephe: “?Bukpoo ngunu bẹ ya a-turu ẹke Nchileke bụ eze yeru? ²¹ Ọ dū l'ọ bụ iphe ekoje buredi, eeku yisutu, nwanyi hataru nwanshi; gwakobe lẹ ntụ iphe eegudeje eme buredi. Iphe ono jiru ekpa mbacha; yo woru iya je edobe; jeye; yọ tuko bya ekoo ekoko.”

Uzo, dū kpagungu

(Mát 7:13-14, 21-23)

²² Jisosu etsoru ụzo Jerúsalemu, ooje; l'eswetsua obodo mę mkpukpu; ezi iphe. ²³ Yo nweru onye sūru iya: “Nnajiufu! Ndu aadzo futa; ?ephe a-ha nwanshi to?”

Yọ sū ephe: ²⁴ “Unu kpata ụzo; shia ụzo, dū kpagungu bahu; okfu l'aa-dū igweligwe choo abahu; obu l'ephe ta adudu ike. ²⁵ A-nonyawaa; onye nwe ụlo gbeshi woru ụzo guchia; unu evudo l'etezi akū ẹka l'uzo asuje: ‘Nnajiufu; gūhaaru unu ụzo!’ Yọ sū unu: ‘Lẹ ya ta makwa ẹke unu shi-o!’ ²⁶ Teke ono; unu awata okfu: ‘L'unu shikwa nodu l'ifu iya ria; ngua. Ọdo aburu l'o shi ezijekwapu iphe l'edukfu unu.’ ²⁷ Obenu l'ọo-sukwapu: ‘Lẹ ya sūru unu lẹ ya ta madu ẹke unu shi bya. Unu gbeshi iya l'ifu l'unu

ha; unubẹ ndu megburu onwunu l'ejo iphe!
²⁸ Eke ono bẹ unu a-nọdu raa ẹkwa; taa ikireze teke unu a-nọdu ele Ẹbirhamu; mẹ Áyizaku; mẹ Jékọpu ẹke ẹphe nọ l'ẹke Nchileke bụ eze; unubẹdua aburu ndu a chifuru achifu. ²⁹ Madzụ e-shi ụzo ẹnyanwu-ahata; shi l'ụzo ẹnyanwu-arịba; shikwaphu l'ụzo isheli; mẹ l'ụzo ọhuda bya anọdu lẹ nri l'ẹke Nchileke bụ eze. ³⁰ Unu makwaru amaru l'o nweru ndu bụ ndu ikperazụ, e-mekochaa buru ndu ivuzọ; nwekwaruphu ndu bụ ndu ivuzọ, e-mekochaa buru ndu ikperazụ.”

Jisọsu yeru Jerúsalemu obu
(Mát 23:37-39)

³¹ Teke ono kwaphu b'o nweru ndu Fárisii, byaru bya asụ iya: “T'o shilekwaphu l'ẹke-a tųgbua nta-a; lẹ Hérodu achọkwa t'o gude ya.”

³² Yọ sụ ẹphe: “Unu je ezia uphẹgu ono lẹ ya achifu ọgvu; l'eme t'ẹhu dụ ndu iphe eme mma ntanụ yẹle echile. O -be mbọku k'ẹto ya; ozi iya agvụ. ³³ Ọle ẹge ọ dụ ẹge ọ dụ bẹ ya a-nọdukpelekwaphu eje iphe, ya eje ntanụ; mẹ echile; mẹ nwarechi; kẹ l'ẹ tọ dudu ẹke ọdo, onye nkfuchiru Nchileke e-phuhu ọdo; gbahaa lẹ Jerúsalemu.

³⁴ “Oo-wa Jerúsalemu! Jerúsalemu. I tųkoru ndu nkfuchiru Nchileke egbushi; bya egude mkpuma atųgbushi ndu e ziru t'ẹphe bya nke ngu. Tekenteke bẹ ya meru tẹ ya chikobe unwu ngu l'ẹkalanu ẹge nnukfu-ọku egudje ẹbà iya chikobe unwu iya; ọphu 'i kwedu! ³⁵ Lekwa: l'ufu ngu bẹ aa-gbagharu agbagharu! Tẹ ya karu unu: Unu ta aphụhekwa iya ọdo jeye teke unu

a-sụ: ‘Tẹ Nchileke; ọ́ọ́ru ọ́nu-ọ́ma nù onye ono, gude ẹ́pha Nnajiufu abya ono!’ ”

14

Jisọ́sụ eme onye iphe eme t'ọ́ kọ́rohu

¹ Yo be mbọ́ku ọ́tu-ume lanù; Jisọ́sụ ejeshia ori nri l'ùlo onye ishi lanù, bụ́ onye ọ́kpa ndu Fárisii. Ẹ́phe ebyibe iya ẹ́nya; l'ege iya ngge. ² Ya ndono; nwoke ọ́bu, ẹ́hu-ekoko eme abya evudo iya l'ifu. ³ Jisọ́sụ abya ekfuru yeru ndu ezije ekemu; mẹ́ ndu Fárisii; sụ́ ẹ́phe: “?Ọ́ bụ́ omebyi ekemu mbụ́ ome onye ẹ́hu dù ẹ́ji t'ọ́ dù mma mbọ́ku ọ́tu-ume; tẹ́ tọ́ bụ́du?”

⁴ Ẹ́phe te kfu okfu yeru iya. Yọ́ bya eduta onye ono; mee ya; ẹ́hu adù iya mma. Yọ́ metsua bya asù iya t'ọ́ lashia. Yọ́ lashia. ⁵ Jisọ́sụ asù ẹ́phe: “?Nanù l'unu ha, onye nwatibe iya kẹ́ nwoke; m'ọ́ bụ́ oke-eswi iya a-dalahù lẹ́ wẹ́lu mbọ́ku ọ́tu-ume; t'ẹ́ b'o me ẹ́gwegwa je agufuta-kebe iya?”

⁶ Ẹ́phe ta mahe ẹ́ge ẹ́phe e-yeru iya ọ́nu l'okfu ono.

Ọ́kwa ẹ́byee; mẹ́ owozita onwonye alì

⁷ Yọ́ bya anmaaru ndu ono, e kukoru kẹ́ nri ono ẹ́tu l'ẹ́phe fọtatsuaru oshi, ndu nweru ẹ́nya je adugatsuaru. Yọ́ sụ́ ẹ́phe: ⁸ “Teke bụ́ l'e kujeru ngu oku nri ẹ́swa-nwanyi; be ejejekwa je ebegeru l'oshi, ndu nweru ẹ́nya: 'amakwaru ama; o nweru onye ka ngu onwe ẹ́nya, e zikwaruphu nzi nri ẹ́swa-nwanyi ono. ⁹ Onye ono, kuru unu oku nri ẹ́swa-nwanyi ono a-byakwa bya asù ngu: ‘T'i gbeshi tẹ́ nwoke-wa

nọdu.’ Nnggu egbe teke ono rịgobe iya; je anọzita l’oshi, ndu laru alị nọ. ¹⁰ Obenu lẹ teke e kuru ngu oku nri; tųgbulekwaphu je anọdu l’oshi ndu laru alị; k’ọphu bụ teke onye kuru unu oku byaru; yọ sụ ngu: ‘Ọnyà-e; gbeshi bya l’ẹke-a, ndu ka onweru ẹnya nọ-wa.’ Ọo ya bụ; a kwabẹ ngu ugvu l’ifu onyemonye ọbule, nnggu l’ẹphe nọ l’eri nri ono. ¹¹ Kẹ l’iphe bụ onye ewoli onwiya eli bẹ ee-wozita alị; onye wozitakwanuru onwiya alị bẹ ee-woli eli.”

¹² Yọ sụkwaphu nwoke ono, kuru iya oku nri ono: “Teke bụ l’iizi nzi nri; m’ọ kwanu l’iizi t’a byaru ngu l’eswe-iphe; be ezijekwa ndu ọnyà ngu phẹ; m’ọ bụ unwunne ngu phẹ; m’ọ bụ ndu abubu ngu phẹ; m’ọ bụkwanu ndu obutobu ngu phẹ, nweru iphe. Iphe ọbu bụ l’ẹphe e-ziphulata ngu azụ; e shi l’ẹke ono; yọ bụru ụgwo iphe i meru ẹphe; bẹ ẹphe akfụ ngu. ¹³ Ọ bụchia teke i shijeru nri eswe-iphe; nnggu ezijee ndu ụkpa; ndu ibe-ẹhu ẹphe ẹ-te dzudu oke; ndu ngvuru; mẹ ndu ishì. ¹⁴ Ọo ya bụ; ọnu-oma aburu nke ngu; kẹ l’ẹphe ta akfuchihughedu ngu ụgwo iya. Teke Nchileke a-kfụ ngu ụgwo iya bụ teke ndu doberu ẹka ndoo e-shi l’onwu teta nọdu ndzụ.”

Ẹtu eze eswe-iphe
(Mát 22:1-10)

¹⁵ Onye lanụ lẹ ndu ẹphe l’iya nọ l’eri nri ono anụ iphe ono, o kfuru ono; sụ iya: “?Iphe ẹhu a-tsọkwanu onye ono, e-ri nri l’ẹke Nchileke bụ eze ono.”

¹⁶ Jisọsu asụ iya: “L’o nweru nwoke, kwakọbejeru ọkwa eze ẹbyee; bya ezia t’a

dụ l'igwe byaru iya l'ajị ono. ¹⁷ Yọ gbaa teke ẹphe a-wata eswe-iphe ono; yo zia nwozi iya t'o je ekushia ndu ono, e ziru nzi t'ẹphe bya ono; l'iphemiphe ọbule b'a kwaziwaru ẹge ọo-dụ. ¹⁸ E ziebe iya ẹphe; ẹphe atuko l'ẹphe ha; su t'a haa ẹphe. Onye ke ọdungu suru iya: 'Byiko haa ya ru; l'o nweru ali, ya zuru k'ophungu, ya eje aphuphu nta-a.' ¹⁹ Onye ophu asu iya: 'Byiko; haa ya ru; le ya zuru oke eswi iri, aajigbaje ẹbo-ẹbo; gude eje ozi; ya eje te ya je amaru ẹge o shi aru-tabe ọru.' ²⁰ Onye ọdo asu iya: 'Le ya luru nwanyi ophungu; ya ta adudu ike abya.'

²¹ "Onye ozi ono abya eworu iphe ono koru nnajiufu iya. Nwoke, nwe ufu ono egude ẹhughu su nwozi ono: 'Ngwaa; gude ọso lufu je je etsoru ogborogbo-uzo mkpukpu; me woroworo tuko iphe bu ndu ukpa; ndu ibe-ẹhu ẹphe te dzudu oke; ndu ishi; me ndu ngvuru chita.' ²² E meebe; nwozi ono eje asu iya: 'Nna; iphe i suru t'e mee b'e meekwaru; obu l'e ta nọchishigekwa ẹke, gbaru l'anodu.' ²³ Nnajiufu nwozi ono asu iya: 'Ngwaa; je etsoru uzo l'uzo; me iphe bu woroworo ẹgu je achita madzu te ufu iya ji ejiji. ²⁴ E to nwedu m'ọ bu onye lanu le ndu ono, e zihawaru nzi nri ono, e-de onu le nri iya.' "

Iphe otso Jisosu ephuje
(Mát 10:37-38)

²⁵ Teke ono; a kfube ọswa ha igweligwe etso Jisosu; yọ ghakobe bya asu ẹphe: ²⁶ "Onye abyakfuta iya nu; nna onye obu ta dụ onye obu ashi; me nne iya; me nyee ya; me unwu

iya; mę unwunne iya unwoke; mę unwunne iya unwanyi; mbu je akpaa lę ndzu yębedua; kamęnu onye ono te etsoghekwa iya. ²⁷ Onye ę-te vutadu oshi-osweru onwu k'ęka iya; tsoru iya; te etsokotaghekwa iya. ²⁸ ?Nanụ l'unu ha, onye arị kę oku ụlo-eli; t'ę b'o vuru ụzo nọ-duodu anọdu; pyaa iphe oo-phu iya; maru: ?ya nwekpoorunu okpoga, e-dzu iya nụ. ²⁹ Ọdumeka; tọ bụdu: o -moebe ụlo ono; tọo dūhe ike kpuchia ya. Teke ono; ndu phuru iya nụ awata iya oja ewena; sụ: ³⁰ 'Nwoke ọwaa wataru okpu ụlo; tọ dūhe ike kpụ-ghee ya-o!' ³¹ Ọobuje: onye eze -gbeshi jekfushia onye eze ibe iya ọgu-egbe; yo vuru ụzo nọ-duodu anọdu; rịa ya ariri; sụ: ?a maru bụ ụkporo unu ndu soja l'unu ise bę ya e-gude ejekfu onye gude ụkporo unu ndu soja labu l'unu iri abyakfuta iya ọgu. ³² Ọdumeka; yọ buru teke onye ọphu nọkwaduru ote-ęnya bę oo-yefu madzu t'e je edoshia okfu ọbu. ³³ Ọo ya bụ; l'unu ha te nwekwa onye tsuru kę buru onye etso iya nụ; m'ọ -bụdu l'onye ọbu swekotaru ęnya l'iphe o nweru l'ọ ha."

*Únú, tsuhuru etsuhu
(Mát 5:13; Mak 9:50)*

³⁴ "Únú bụ iphe dụ mma. Obenu; únú -nonyawa; tso-buhu únú únú; ?ee-shi ishi agha mee ya t'ọ buru únú; tsolahaa únú únú ọdo. ³⁵ Ę tọ dūhekpokwanu m'ọo mma k'oye l'alị; m'ọ bụ k'oye l'ikpozu. Ee-woru iya wushia awushi. T'onye nweru ęnu-nchị; nụkwaa ya."

15

Aturu, ephuhu ephuhu (Mát 18:12-14)

¹ Ndu akirikò mę ndu ọdo, eme iphe dụ ẹji awata ọkpírítà ntse t'ẹphe ngabẹ nchị l'iphe Jisọsu ekfu. ² Ndu Fárisii; mę ndu ezije ekemu awata ọtso gbudagbuda; sụ: "Nta-a bẹ nwoke ọwaa anatajẹ ndu eme iphe dụ ẹji; ẹphe l'iya atụko eriko nri." ³ Jisọsu abya anmaaru ẹphe ẹtu; sụ ẹphe:

⁴ "Ọ -bụru l'onye lanụ l'unu ha nweru ụkpòro aturu ise; nanụ ephuhu; ?tọo hadu ụkpòro ẹno l'iri lẹ tete ọphu l'echi-ẹgu; je achọo ono, puhuru nụ ono jeye teke ọo-phụ iya. ⁵ Ọ -phụ l'iya phụ; yọ pata iya tukobe l'ukuvu; teru ẹswa lashia. ⁶ Teke o ruru ufu; yo kukota ndu ọnyà iya; mę ndu obutobu iya; sụ ẹphe: 'T'ẹphe bya emeede iya ẹswa; lẹ ya phụwaru aturu iya-a, shi puhuhu ephuhu-wa-o.' ⁷ Ọ bụ ẹge ono bẹ ẹhu-ọtso-ẹna a-ka nshinu l'imigwe l'ishi onye lanụ, eme iphe dụ ẹji, taru onwiya ụta iphe dụ ẹji iya; ghaa umere lakfuta Nchileke; ma l'ụkpòro madzụ ẹno l'ụmadzụ iri lẹ tete, doberu ẹka ndoo, mkpa ọta onwẹphe ụta ta adụduru."

Okpoga, ephuhu ephuhu

⁸ "Ọdo bụ: ?Nanụ nwanyi, e-nweru shiru iri; tẹ shiru olu tufahu; t'ẹ b'ọ mụta ọku ye l'urọku; zakọta ụlo; leghee ẹnya eleghe jeye teke ọo-phụ iya. ⁹ Teke ọ phuru iya; yo kukoo ndu ọnyà iya; mę ndu obutobu iya; sụ ẹphe: 'Unu bya emeede iya ẹswa; lẹ ya phụwaru shiru olu iya-a, shi puhuhu ephuhu-wa!' ¹⁰ Ẹge ono kwaphu bẹ ụnwu

ojozi-imigwe e-te ęswa onye lanu, eme iphe du ęji, taru onwiya uta iphe du ęji, o meru; ghaa umere lakfuta Nchileke.”

Nwata, jephuhuru nu

¹¹ Jisusu anmaa ętu ọdo; su: “L'o nweru nwoke lanu, mutaru unwokoro labu. ¹² Onye ke nwata anonyaa; bya asu nna iya ono: ‘T'o kee iphe iya; nu iya ọphu ruberu iya nu.’ Nna ęphe ono eworu iphe o nweru keeru ęphe ębo ono. ¹³ Ta ọdu ọphu baru nwishi; onye ke nwata ono ajikobewaphu nwiphe o nweru; yọ buru iya oje mkpukpu, teru ęnya. Yo je anọdu l'ęke ono; kpaphushibebe okpoga ono le wuruwuruwuru. ¹⁴ Yọ kpakashigelephu iphemiphe ọbule ono, a nuru iya ono; ęjo-ęgu abya l'alı ono; yọ kpalahaa nri. ¹⁵ Yọ lakfushia onye lanu le ndu a muru l'alı ono. Onye ono ezia ya te oochejeru iya ezi iya l'ęgu. ¹⁶ ęgu emee ya; k'ọphu ọduje iya t'a su l'a nuru iya nu ębo iphe aawushijeru ezi ono te ya taa. Obenu l'ę to dukpoduanu onye nuru iya ęya nu. ¹⁷ A nonyaa; egomunggo ala iya azu; yọ su: ‘?Bunua ọmadzu ole le ndu nna iya ebuje ozi be erije nri; riphodo iya eriphodo; ya abya anọdu l'ęke-a; ęgu abya iya egbugbu ęge-a? ¹⁸ Yọ su le ya e-gbeshi lakfube nna iya; je asu iya: “Nna; ya meswewaru Nchileke; bya emeswe ngu. ¹⁹ Ya ta gbahekwa ke t'i kukwadua ya nwatibe ngu ọdo. Mejewa iya nu ęge iime ndu i buru ozi.” ²⁰ Yo gbeshi lakfubeshia nna iya ono.

“Yọ ọdukwaduru ote-ęnya; nna iya ono aphua ya; imiko iya egude iya. Yọ vuta ọso; je anmaa nwatibe iya ono akpa; tsuta iya ọnu.

21 Nwatibe iya ono asụ iya: ‘Nna; ya meswewaru Nchileke; bya emeswee ngu. Ya ta gbahekwa ke t’i kukwadia ya nwatibe ngu ọdo.’ 22 Nna iya ono asulee unwokoro ono, ejeru iya ozi ono: ‘Unu chita uwe-nlokpuru phụ, katsua mma phụ bya eyee ya. Unu agbabe iya echi mkpushi-eka; yee ya akpokpa. 23 Unu akputa ada-eswi, eba no gbua t’ephe taa; mee eswa; 24 kele nwatibe iya-wa shi nwuhuwa anwuhu; ọle nta-a b’o nowa ndzụ. O shi gbaphuhu agbaphuhu; ọle nta-a b’a phụwaru iya.’ Ephe awata ote eswa.

25 “Teke ono be okpara nwoke ono noru l’egu. Yọ larutadelephu ufu ntse ntse; l’anuwa ọda nkwa; me egvu. 26 Yọ bya ekua onye lanu le ndu ejeru nna iya ozi; ji iya: ‘?Bu ngunu be eeme le nk’ephe?’ 27 Onye ono asụ iya: ‘Le nwunne ngu lataru-o; nna ngu egbua ada-eswi, eba no; okfu l’o phuru iya le ndzụ ọdo.’

28 “Ehu eghulaha ọkpara nwoke ono eghughu; to kwe obata l’ufu. Nna iya ono abya ejekfu iya; je arọ ya; sụ iya t’o bataru. 29 Yọ sụ nna iya ono: ‘I phụ-a; afa olemole-wa be ya jekotawaru ngu ozi; to dubua iphe i zijeru iya, ya tujeru ngu ego ememe. Obenu l’ẹ ti nubukwaa ya mbụ m’ọo mkpi te ya gude mee eswa yele ndu onyà iya phe. 30 Yo be le nwatibe ngu owaa laru; mbụ onye jeru je atuko iphe ngu mephushiaru unwanyi okpara; nggu egbe gbuaru iya ada eswe, eba no.’ 31 Nna iya ono asụ iya: ‘Nwa iya; ?o kwa le nggu l’iya l’anonua tekenteke; iphe bu iphe ya nweru aburu nke ngu. 32 O gbaru t’e mee eswa; okfu le nwunne

ngu-a shi nwùhu anwùhu; òbu lẹ nta-a b'ò nọwa ndzụ ọdo. O shi phuhu ephuhu; òbu lẹ nta-a b'a phụwaru iya.' ”

16

Onye ishi, kwaru ẹnya l'ozì nnajiufu

¹ Jisọsu asụkwaphu ndu etsoje ụzo iya: “L'ò nweru nwoke lanụ, nweru iphe; bya enwekwaruphu onye ishi ndu ejeru iya ozi. A nọnyaa; ama abya agbaaru nwoke ono l'onye ishi ndu ozi iya ono emebyishi iphe iya emebyishi. ² Nwoke ono ekua onye ishi ndu ozi iya ono; sụ iya: ‘?Bụ ngunu bẹ ya anụ ẹge-a l'iime-wa? Ngwaa; koshi iya ẹge i gude eletaru iya iphe iya ẹnya; kẹ l'ẹ tị bụheduru iya onye ishi ndu ozi iya ọdo.’ ³ Onye ishi ozi ono abya ariya ya; sụ: ‘?Bunua ngunu bẹ ya e-me lẹ nnajiufu iya abya iya ọnafu ishi ndu ozi iya-a? L'ẹ-ba bụ l'ike ọkori dụ iya; yọ dụkwanu iya iphere oje arọ. ⁴ Ya mawaru iphe ya e-me tẹ ndiphe kweje tẹ ya bataru ẹphe l'ufu teke a chifuleru iya phụ l'òbu ishi ndu ozi ono.’

⁵ “Yọ bya ekukoo ndu ji nnajiufu iya ono ụgwo nanụ nanụ. Yọ jì onye k'òdungu: ‘?Bụ ngunu b'i ji nnajiufu iya ụgwo iya?’ ⁶ Onye ono asụ iya l'ò kwa ụgwo ụkporo ite manụ ise. Yọ sụ iya: ‘Ngwaa; nggu ẹkwo-ụgwo ngu; nọ-zita ẹgwegwa; dee ya ụgwo ụkporo ite manụ ẹbo l'iri.’ ⁷ Yọ jì onye ọdo: ‘Nggụbedua; ngunu b'i ji?’ Onye onanu asụ iya l'ọo ụkporo ẹkpa witu ise. Yọ sụ iya: ‘Nggu ẹkwo-ụgwo ngu; dee ụkporo ẹkpa witu ẹno.’ ”

⁸ “Ya ndono; nnajiufu onye ishi-ozì ono, ẹ te gudedu ire iya ẹka ono ajaa ya ajaja; okfu l’o meru umere onye kwaru ẹn̄ya. Kẹ l’ụnwu eliphe ka ọkwa ẹn̄ya l’iphemiphe ọbule, ẹphe l’ogbo ẹphe eme; karia ndu nọ l’iphoro kẹ Nchileke.”

⁹ Jisọsu asụkwaphu: “L’oo ya bụ iphe ya ekfuru unu: t’unu gude ẹku kẹ mgboko-a shitaru onwunu ọnyà; k’ọphu bụ teke ẹku ọbu gvuleruphu; e duru unu lashia l’ufu, ẹ-ta byadu bya echihu echihu.

¹⁰ “Onye e gude ire iya ẹka l’iphe ha nwanshì bẹ ee-gudekwaphu ire iya ẹka l’iphe ha nshinu. Onye ẹ-te dobedu ẹka ndoo l’iphe ha nwanshì te edobekwa ẹka ndoo l’iphe ha nshinu. ¹¹ Ọo ya bụ; ọ -bụru l’ẹ t’e gudedu ire unu ẹka l’ẹku kẹ mgboko-a; ?nanụ ẹge ee-shi gude ire unu ẹka l’ẹku ọphu bụ ọkpobe ẹku? ¹² Tẹmanu; ọ -bụru l’ẹ t’e egudedu ire unu ẹka l’iphe onye ọdo; ?bụ onye a-nụ unu iphe ọphu a-bụru nk’unu.

¹³ “E tọ dudu nwozi, a-chịta nnajiufu labụ ejeru ozi l’ugbo lanụ; t’ẹ b’ọ kpọ onye lanụ ashì; yeru onye ọphu obu; ọdo bụ l’o yeru ẹhu l’ozi k’onye lanụ; l’apa ozi k’onye ọphu ẹka lanụ. Unu te etsoghekwa ụzo kẹ Nchileke; l’achikwaphu nta okpoga.”

*Jisọsu ezi iphe bu
uche-obu Nchileke*

(Mát 11:12-13; 5:31-32; Mak 10:11-12)

¹⁴ Ndu Fárisii atụko iphe ono l’ọ ha nụkota; bya awata ọturu Jisọsu mgbonu; okfu l’ẹphe yenukaru okpoga ẹn̄ya. ¹⁵ Yọ sụ ẹphe: “Ọ bụ unubèdua eme onwunu ndu doberu ẹka ndoo

l'ifu ndiphe; ọbu lẹ Nchileke marua obu unu; ke l'iphe madzụ riru l'ọ bu iphe-oma gbe buru ẹjo iphe l'enya Nchileke.

¹⁶ “Ekemu, shi l'eka Mosisu; me okfu ndu nkfuchiru Nchileke nokwaa jeye teke Jonu Baptistizimu byaru. Keshinu ono b'a duberu ozi ozi-oma ke eke Nchileke bu eze; onyenonu adzolahaa uto abahu iya. ¹⁷ Obenu l'ọ kakwa ntse te igwe me ali gvụ; male t'akpuru okfu ekemu ono nanu buru iphe mmakanu.

¹⁸ “Onye chifuru nyee ya; je alua nwanyi odo; bukwa ogori be oori. Onye lukwanuru nwanyi, nji iya chifuru achifu erikwaphu ogori.”

Oke amadu yele Lazarosu

¹⁹ “O nweru oke amadu lanu, eyeje egiri uwe, ere ire mkpurumkpuru. Ege ono be onoduje eri ova ova mboku-mboku. ²⁰ Yo nwekwaruphu onye ukpa, onya aba, epha iya bu Lazarosu. Lazarosu ono agwojeru l'onu nggamgbo oke amadu ono. ²¹ Yoo duje iya t'a su l'a nuru iya nu eviriva nri, eshije l'okpokoro nri oke amadu ono adashi teke oke amadu ono eri nri. Ophu ka nu bu le nkuta awujeru bya iya omicha onya ono.

²² “A nonyaa; onye ukpa ono anwuhu; unwu ojozi-imigwe ekuta iya je edonyabe Ebirhamu l'imigwe. Oke amadu ono abya anwuhukwaphu; e lia ya. ²³ Yo nodu l'ali-maa eke o no l'iphe-ehuka; palia enya; phua Ebirhamu l'ote-anya; phukwaaphu Lazarosu eke o nonyabe Ebirhamu. ²⁴ Yo rashia: ‘Nna iya Ebirhamu; te imiko iya du ngu ru! Zinua Lazarosu t'o tseru

mkpushi-eka le mini; bya edenyi iya l'ire t'o gua ya egugu; le ya ejekwa oke iphe-ehuka l'oku-wa.'

²⁵ "Obenu le Ebirhamu suru iya: 'Nyatakwa le teke i shi nodu le mgboko b'i natakotaru iphe-oma nke ngu; ege ono be Lazarosu natakotaru iphe-ehuka teke ono. Nta-a be ehu duwa iya agu; nggubedua anodukwanu l'oke iphe-ehuka.

²⁶ A gufukpoonu ono b'o nweru ogè, ha nshinu, no-buharu ayi l'unu; t'e b'o du onye shi l'ibiyia owaa a-bya eke unu no; to du onye shi eke unu no, a-daghanu byakfuta ayi.' ²⁷ Nwoke ono asu iya: 'L'o du mma.' Wo iya: 'Keshinu ophu o du ege ono; byiko Nna; zinua Lazarosu ke nna iya ²⁸ l'unwunne iya dukwa ise l'eke ono. T'o je anmaaru ephe okwa t'ephe ba abyakfutabua ya l'eke-a, ya ejenwu ehu ege-a.'

²⁹ "Ebirhamu asu iya: 'Unwunne ngu phe nwewaru ekwo Mosisu; me l'ekwo ndu nkfuchiru Nchileke; t'ephe nujee iphe ndu onanu ekfuru ephe.'

³⁰ "Yo su iya: 'Wawa Ebirhamu nna; o -buru le madzu shi l'ali-maa gbeshi jekfu ephe; be ephe a-kabekwaa taa onwephe uta.'

³¹ "Ebirhamu asu iya: 'Ephe -anudu okfu Mosisu; ephe ta nu ke ndu nkfuchiru Nchileke; o kwaphu ege ono be ephe te ekwetadu; m'o -ruhuru; o nweru onye shi l'onwu teta nodu ndzu.' "

17

*Okwa k'ome iphe du eji
(Mat 18:6-7, 21-22; Mak 9:42)*

¹ Jisosu asu ndu etsoje uto iya: “O doru enya l'o nwetsuaru iphe e-mekochaa mee te madzu shiswee uto ke Nchileke. Obenu; nsho onye ophu oo-shi l'eka! ² O gega karu onye ono mma l'a pataru o-ji-l'eka mkpuma, ha nshinu; nmaa ya l'olu; je enwuru iya ye l'eze enyimu; ma l'ome t'onye lanu l'egirima-a shiswee uto ono. ³ Unu kwaberu onwunu enya!

“Teke o bu le nwanna ngu mesweru ngu; kfulu iya enya. Teke bu l'o taru onwiya uta iphe du eji, o meru; gularu iya nvu. ⁴ Teke bu l'o mesweru ngu ugbo esaa ujiku lanu; byakfutakota ngu ugbo esaa ono bya asu ngu le ya tawaru onwiya uta iya; ghawa umere; gukotakwaru iya nvu.”

Ekweta

⁵ Ndu ishi-ozu asu Nnajiufu: “Nna; menua te ekwekwe ephe kafia oshihu ike!”

⁶ Nnajiufu asu ephe: “Ndege o buru l'ekwekwe, unu kweru ke Nchileke habekpoonu l'o bu nwa irikirikwekwe akpuru mosutadu lanu me unu adujekwaa ike su m'oo eze oshi sikamayinu-wa: ‘Fofu l'ukfu; je adzabe onwongu l'echi eze enyimu!’ Yo mee ya.”

Iphe gbaru nwozi l'ememe

⁷ “T'a sukwaru l'onye lanu l'unu ha be nweru nwozi lanu, akoru iya okori l'egu; m'oo kwanu l'oocheru iya aturu. Teke bu le nwozi ono shi l'egu lata; ?ii-su iya t'o byalekwaa nta-a bya adugaru anodu ria nri. ⁸ ?Iphe ii-gbechia kfuaru iya ta budu t'o shiaru ngu nri-enyashi egwegwa; yo je eye uwe iya; pafutaru ngu nri t'i riodu; temanu yo ride nk'ia. ⁹ ?Oo-tu nwozi ono epha

ẹge ono, o jeru ozi ono, o ziru iya ono ọọ. ¹⁰ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ unu du. Unu -meebelephu iphe e ziru unu; unu asu: 'L'unu bu ndu ozi, ẹ-ta gbadu k'otu ẹpha; l'ọ bu iphe gbaru unu l'ememe bẹ unu meru.' "

Jisosu eme umadzu iri, bu ndu ẹhu-labu t'ẹphe koroju

¹¹ Lẹ Jisosu ejelephu l'esu-uzo, e shi eje Jerúsalemu bẹ ooswetalephu mgbaku Samériya me Gálili. ¹² Yọ bahulephu l'oma mkpukpu lanu; umadzu iri, ẹhu-labu eme awukfutashia ya; ¹³ noduru ote-ẹnya; kpolahaa mkpu asuje: "Jisosu; Nnajiufu; phuaruru ẹphe imiko-o!"

¹⁴ Jisosu aphua ẹphe bya asu ẹphe: "T'ẹphe je te ndu achijeru Nchileke ẹja gbuedu ẹphe igo!"

Ẹphe awuru tugbua; ẹhu-labu ono agvukota ẹphe l'ẹhu; ẹphe aduwaphu mma. ¹⁵ Onye lanu aphulephu lẹ ya duwa mma; ghakobe lashia azu; l'atu okokooko; aja Nchileke ajaja. ¹⁶ Yọ bya erua ẹke Jisosu no; buru l'ali pe l'iku okpa Jisosu; kpuke ifu l'ali; etu Jisosu ẹpha. Onye lanu ono bu onye Samériya. ¹⁷ Jisosu asu: "Tọ budunua umadzu iri b'e meru t'ẹphe du mma? ?Nanuhunu umadzu tete ophu? ¹⁸ ?Tọ duhedu onye odo, o ruru l'ẹhu ke t'ọ bya ekele Nchileke ekele; gbahalephu nwoke-wa, shiru ali odo-wa?" ¹⁹ Yọ su nwoke ono: "Gbeshi jeshia iphe iije; l'ekwekwe, i kweru ke Nchileke mewaru t'ẹhu du ngu mma."

*Nchileke abyaakwa obu eze
(Mát 24:23-28, 37-41)*

20 Ndu Fárisii aji Jisusu: “?Buhunu teke ole be Nchileke e-koshihunu le ya bu eze obu?” Yo su epehe: “Le t'o nwekwa ahuma, e-meodu te gude maru le Nchileke abyawa oburu eze obu. 21 Ophu to dukwa onye a-su: ‘Lekwa iya ndo l’eke-a; odo bu l’oo ya ndophu;’ kele Nchileke buakwa eze l’obu unu nta-a.”

22 Yo su ndu etsoje uzo iya: “L’uboku nophu abya teke oo-duje unu t’a su l’unu nokpooru nu ujiku lanu l’eke Abubu-Ndiphe bu eze; obu; mgbé unu ta anodu iya. 23 O nweru ndu a-su unu: ‘Unu lekwa iya l’ekaphu; m’o kwanu t’unu lekwa iya l’eke-a!’ Unu be ejekwa; unu te etso epehe. 24 L’o kwa ege ebemu-igwe echije taa l’akpamigwe; shi l’eka iya owaa lojaa jeye l’eka iya ophu; bu ege Abubu-Ndiphe e-me mboku oo-bya. 25 Obenu l’o jefutajeodu iphe-ehuka nshinu; ogbo nta-a ajika iya. 26 O bu ege o du l’oge ke Nowa phu; bu ege oo-du teke Abubu-Ndiphe a-bya. 27 Teke ono be epehe no l’eri; l’angu; aluphe nwanyi; ekephe nwanyi nji jeye mboku, Nowa phe bahuru l’eze ugbo, o kuru. Eze utso abya bya agbaa; mini erigbushikota ndu ophu l’ephe ha. 28 Ege ono b’o dukwaphu l’oge ke Lotu. Epehe shi eri; l’angu; agba ngho; ako iphe l’ali; akpushi ulo. 29 Yo be mboku, Lotu lufuru le Sodomu; oku nshi-egbe eshi l’igwe; chia gbaragbara l’o bu mini; bya ekegbushikota epehe l’ephe ha. 30 Ege ono be oo-du mboku, Abubu-Ndiphe e-he kfulangu.

31 “T’onye no l’okpoku; iphe iya anodu l’ime ulo be ejekwa iya egwota. T’onye no l’egu be

ejehekwa ọla azu l'ufu. ³² Nyatakwa iphe meru nyee L'otu. ³³ Iphe bu onye achọ te ndzu iya buru iya uru-erita le mgboko-a; e-tufakwa ogbodo ndzu iya. Obenu l'iphe bu onye tufakwanuru ndzu iya le mgboko-a; e-nweru ndzu gbururu jeye.” ³⁴ Jisosu asukwaphu ephe: “Te ya karu unu: l'enyashi mboku ono be umadzu ebo a-ze l'oshi-azee lanu; a dzuchata onye lanu; haa onye ophu. ³⁵ Unwanyi labu a-nodu atsu nri; a dzuchata onye lanu; onye ophu akwaa. ³⁶ Umadzu labu a-nodu l'egu; a dzuchata onye lanu; onye ophu akwaa.”

³⁷ Ndu etsoje uzo iya aji iya: “Nnajiufu; ?bu l'egbe awe be iphe ono e-me?”

Yo su ephe: “L'o kwa eke odzu daburu be udele edzukobeje.”

18

Etu nwanyi, maa tofuru; me onye ikpe

¹ Jisosu abya anmaaru ephe etu, o gude ekoshi ephe t'ephe kfuje nu Nchileke; t'ephe ba asuje l'ike ekfukfu iya gvwaru ephe. ² Yo su ephe: “Le mkpukpu lanu b'o nweru onye ikpe, bu iya nu. Onye ikpe ono ta atsu Nchileke egvu; to du iphe o guberu madzu. ³ O nwekwaruphu nwanyi lanu, nji iya ta nohedu, bu le mkpukpu ono. Tekenteke be nwanyi ono abyakfutaje onye ikpe ono l'arọ iya: ‘Byiko; t'o kpefunu iya l'eka onye okfu adaru yee ya.’ ⁴ Onye ikpe ono ajikanyaa; jikanyaa; bya aria; su: ‘L'a marua le ya ta atsu Nchileke egvu; to nwe onye ya guberu iphe. ⁵ Obenu le nwanyi-a kfuchishinukawaru

iya nchị. Ya e-kperu iphe iya nụ iya; ọdumeka b'ọ -byaphenyaa bẹ ọo-byaru njọrehu nụ iya.' ”

⁶ Tọ dụ iya bụ; Nnajiufu asụ: “?Unu nụwaru iphe ẹjo onye ikpe ono kfulu? ⁷ ?Unu tubesu lẹ Nchileke ta akaduru okpefu ndu ọ fọturu afọta ẹgwegwa; mbụ ndu anọduje araku iya: eswe l'enyashi? ?Oo-gbe bya anọ anono oyeru ẹphe ẹka tọ? ⁸ Wawakwa. Tẹ ya karu unu; l'oo-kpefukwa ẹphe ẹgwegwa. Obenu; Abụbu-Ndiphe -byalephu; ?ọ phụa ndu e-kwe nọdu iya l'ẹka lẹ mgboko-a?”

*Etu onye Fárisii;
mẹ onye akirikọ*

⁹ Jisọsu abya anmaaru ndu tubesu l'ẹphe doberu ẹka ndoo; l'akpọ ndu ọdo ẹbo-ẹbo l'afu ẹtu-wa; sụ ẹphe: ¹⁰ “L'ọ nweru ụmadzu labụ, bahuru l'eze-ulo Nchileke je okfulu nụ Nchileke. Onye lanụ bụ onye Fárisii; onye ọphu aburu onye ana akirikọ. ¹¹ Onye Fárisii ono egbeshi je akwegeru; bya ekfulu nụ Nchileke; sụ iya: 'Nchileke; ya etu ngu ẹpha lẹ ya te emedu ẹjo iphe l'ọ bụ ndu ọdo; mbụ-a; l'ọ bụ ẹge nwoke-wa, bụ onye ana akirikọ-wa emeje. Kele ya te ezidu iphura; ya te emegbu madzụ emegbu; ya te eme kẹ nwanyi. ¹² Ya aswiye aswiwi abalị ẹbo l'idzu; ekfu anụ Nchileke. Iphe, bụ iphe ya dzuturu edzuta l'ọ ha bẹ ya ekeje ụzo iri; woru ụzo lanụ nụ Nchileke.’

¹³ “Onye onanu, bụ onye akirikọ ono ejeru je evudo ote-nya; tọ palikpoduanu ifu apali;

gbahaa l'ò kùberu ẹka l'olu;* su: 'Nchileke; tẹ imiko yẹbe onye eme ẹjo iphe dọ ngu ru.' ”

¹⁴ Jisọsu asu ẹphe: “Tẹ ya karu unu: onye onanu, bu onye ana akiriko ono byakwa bya ala nk'iya; Nchileke aguwa iya nu l'onye doberu ẹka ndoo; haa onye ophu; ke l'iphe bu onye ewoli onwiya eli be ee-wozita ali; onye wozitakwanuru onwiya ali be ee-woli eli.”

Jisọsu agoru unwegirima onu
(Mát 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ A haru dutalahaaru Jisọsu ẹgirima nshii t'o byigbaa ẹphe ẹka; ndu etsoje uzo iya aphua ya; baaru ndu ono, edutaru iya ẹgirima ono mba.

¹⁶ Ya ndono; Jisọsu abya ekua ẹphe; su ẹphe: “Unu haa ẹgirima t'ẹphe bakfuta iya. Unu ba anashishi ẹphe anashi; l'ò kwa ndu dọ ẹge ono be ẹke Nchileke bu eze bu nk'ẹphe. ¹⁷ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'iphe bu onye ẹ-te gudedu obu, dọ l'ò bu k'unwegirima kweta l'oo Nchileke bu eze iya; ta abahukwa l'ẹke Nchileke bu eze.”

Nwata okoro, nweru iphe
(Mát 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ Yo nweru onye ishi ndu Ju, jiru Jisọsu; su iya: “O-zi-iphe; nwoke, dọberu mma! ?Bu ngunu be ya e-me tẹ ya nweru ndzọ gbururu jeye?”

¹⁹ Jisọsu asu iya: “?Nanu ẹge o dọ be iiku iya onye dọberu mma? Ẹ to nwekwa onye odo, bu onye dugeru mma; a gufu Nchileke nwenkinyi

* **18:13** 18:13 Iphe a kwata dee l'ekwo Giriku; l'ẹke-a kwa le nwoke ono tsuru ẹka l'okpoma. L'ome-l'ali ndu Ju bu ẹka be madzọ etsuje l'okpoma gude koshi l'iphe ruru iya l'ehu.

iya. ²⁰ ?Ọ kwa l'i mawaru ekemu-wa: 'Be erikwa ogori; be egbukwa madzụ; be ezikwa iphura; ba adzụkwa ẹjọ-ire; kwabẹru nne lẹ nna ngu ugwu.'

²¹ Nwoke ono asụ iya: "Lẹ keshinu ya bụ nwata bẹ ya shi kwabẹtaru iphemiphe ọbule ono ọnya; ọphu 'ọ dụkwa ọphu ya mebyijeru."

²² Jisọsu anụlephu iphe o kfuru; sụ iya: "Iphe lanụ bẹ phọdufuaru ngu l'ememe: bụ iya bụ t'i je je erekota iphe i nweru l'ọ ha; chịta okpoga iya keeru ndu ụkpa. Ọo ya bụ; nggu enweru ọkpobe iphe l'imigwe. I -meebe ẹge ono; nggu abya etsoru iya." ²³ Nwoke ono anụlephu iphe ono; ẹhu adaa ya kọo; ẹke o nweshikwanuru iphe ike.

²⁴ Jisọsu elenyaa ya; sụ iya: "Iphe ọ dụkwanu l'ọo ẹhuka tẹ ndu nweru iphe bahụ l'ẹke Nchileke bụ eze! ²⁵ Ọ kakwa ntse t'e wota ịnya; pyoo l'ẹnya ngga; karia t'onye nweru iphe bahụ l'ẹke Nchileke bụ eze!"

²⁶ Ndu nuru iya nụ aji: "Ọbuhunu onye bẹ aadzọfuta; m'ọ -dụ ẹge ono?"

²⁷ Jisọsu asụ ẹphe: "L'iphe kpọru madzụ l'ememe bẹ dụkwa Nchileke ntse ememe."

²⁸ Pyita asụ Iya: "Lewaru ẹphebedua, haru ufu ẹphe; bya etsoru ngu-a."

²⁹ Yọ sụ ẹphe: "Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ẹ t'ọ dụkwa onye gude kẹ ẹke Nchileke bụ eze; haa ụlo iya; haa nyee ya; haa nwunne iya; haa ndu mụru iya nụ; haa unwu iya, ³⁰ Nchileke ta akfuru ugwo iya nkfungo nta-a; yo nweru ndzụ gbururu jeye l'ogbo ọphu abya nụ."

*K'ugbo ẹto, Jisọsu ekfu k'anwùhu iya
(Mát 20:17-19; Mak 10:32-34)*

³¹ Jisọsu abya eduta ọmadzu iri l'ẹbo ono; sù ẹphe: “Unu lekwa l'ẹphe ejeekwa Jerúsalemu. Iphemiphe ọbule, ndu nkfuchiru Nchileke deru lẹ kẹ Abubu-Ndiphe bẹ e-rekotakwa l'ọ ha! ³² Lẹ aa-kpuru iya ye ndu ẹ-ta madu Nchileke l'ẹka; ẹphe ajaa ya ewena; mee ya iphe-iphere; vua ya ọnu-mini. ³³ Ẹphe e-chi iya ẹchachi; bya eworu iya gbua. Ọ -nọ abali ẹbo; kẹ ẹto; yo shi l'ọnwu teta bya anọdu ndzọ ọdo.”

³⁴ Tọ dọ iphe ono m'ọo nanu, doru ndu etsoje ọzo iya ẹnya; okfu ono atọko gbachia ẹphe ẹnya; kẹ l'e meru t'ẹphe ba ma iphe o kfu.

*Jisọsu agwo onye ishi, arọ arọ
(Mát 20:29-34; Mak 10:46-52)*

³⁵ Jisọsu erudelephu Jériko; yo nweru nwoke, atsọ ishi, nọ l'iku esu-ọzo arọ arọ. ³⁶ Yọ nua igidi ndu awuswe nu; jilaha iphe ada nu.

³⁷ Ẹphe asọ iya l'ọ kwa Jisọsu, onye Názaretu l'eswe.

³⁸ Yọ rangarahu: “Jisọsu Nwatibe Dévidi; phuru iya ru imiko!”

³⁹ Ndu nọ l'ọzo ifu abaaru iya mba; sù iya t'ọ daa nwanishi. Yọ ka l'iya-a ọrashi ike: “Nwatibe Dévidi; phuru iya ru imiko!”

⁴⁰ Jisọsu abya evudo; zia t'e dutaru iya ẹya. Yọ rutalephu ntse; Jisọsu aji iya: ⁴¹ “?Bọ ngunu bẹ dọ ngu tẹ ya meeru ngu?”

Yọ sù iya: “Nnajiufu; ọ bọ tẹ ya phura ọzo-o.”

⁴² Jisọsu asu iya: “Wata ọphu ọzo ọbu; l'ekwekwe, i kweru ke Nchileke mewaru ngu t'i du mma.”

⁴³ Teke onophu; yo watawaphu ọphu ọzo; bya etsoru Jisọsu phe aja Nchileke ajaja. Iphe bu onye phuru iya nu; yo jaa Nchileke ajaja.

19

Jisọsu yele Zakíyọsu

¹ Jisọsu abya abata Jériko; swelaha ya esweswe. ² Yo nweru nwoke, aza Zakíyọsu, bu iya bu onye ishi ndu akiriko. Yo nwekwanuru iphe nshinu. ³ Zakíyọsu-wa shihawa achọ ege ya e-me maru onye bu Jisọsu. Obenu le mkpa, aakpa l'eke ono te kwedu t'ọ kpata ọzo; okfu l'ọ ha mkpurukpu. ⁴ Tọ du iya bu; yo vuru ọzo gbachia je enyihu eli oshi sikamo; je anodu te ya phu Jisọsu; okfu le Jisọsu e-shi eke ono swee. ⁵ Jisọsu abyarutalephu eke ono; bya apalia enya; phua ya; bya eku iya: “Zakíyọsu; nyizita egwegwa; l'ọo ọlo ngu be ya nọfutaje ntanu.”

⁶ Yo nyifutakebewaphu; gude ehu-otso-ena dubata Jisọsu l'ufu iya. ⁷ Ehu eghulaha iphe, bu ndu phuru iya nu eghughu; ephe ekfulaha; su: “Nenu; nwoke-wa abahu jeshia t'a kwaru iya ebyee le ke nwoke-wa, megburu onwiya l'ejo iphe-a.”

⁸ Zakíyọsu egbeshi bya asu Nnajiufu: “Nnajiufu; iphe, bu iphe ya nweru enweru be ya e-ke ọzo ebo; nu ndu ukpa ọzo lanu. O -buru l'ọ nweru onye ya rijeru nriru; ya akfu-ghachi iya

onye ọbu iphe ha l'ọ bụ iphe ya riru iya ugbo ẹno.”

⁹ Jisọsu asụ iya: “Ntanụ ọwaa b'a dzọfutaru ndu ufu-wa; keshinu nwoke-wa l'onwiya bụkwaphu nwatibe Ébirihamu. ¹⁰ Lẹ yẹbe Abụbu-Ndiphe kwa ndu phuhuru ephuhu bẹ ya chọru bya; k'ọphu ya a-dzọta ẹphe.”

*Ẹtu, eegude ndu e yeru
iphe l'ẹka anma
(Mát 25:14-30)*

¹¹ Ẹphe anụnyalephu iphe ono, ookfushi ono; yọ wataru ẹphe ọnmaru ẹtu; okfu l'ọ nọ-wa Jerúsalemu ntse; ọdo bụ l'ẹphe shi tubesu lẹ Nchileke abyakebewa okoshi lẹ ya bụ eze. ¹² Ya ndono; yọ sụ ẹphe: “L'ọ nweru nwoke, shi l'eri ndu eze. Nwoke ono ejee ọha ọbu, teru ẹnya; t'e chia ya eze; tẹmanu yọ lata. ¹³ Yọ bya ekua ndu ejeru iya ozi ụmadzu iri; keeru ẹphe pọngu iri; sụ ẹphe: ‘Unu gude iya gbaa nghọ jeye tẹ ya lata.’ ¹⁴ Ọle nwoke ono dụ ndu alị iya ashị. Ẹphe eyefu ndu ozi t'ẹphe tso nwoke ono azụ azụ je asụ l'ẹ t'ọ dudu ẹphe mma t'ọ bụru nwoke ono a-buru ẹphe eze.

¹⁵ “E chibegelephu nwoke ono eze ono; yọ lata bya ezia t'e kuaru iya ndu ono, ejeru iya ozi, ọ nutsuaru okpoga ono; tẹ ya maru iphe ẹphe ritatsuaru lẹ nghọ ẹphe ọbu. ¹⁶ Onye k'ọdungu abya evudo iya l'ifu; sụ iya: ‘Nna; pọngu olu ngu ono tukobekwaru onwiya pọngu iri ọdo.’ ¹⁷ Yọ sụ iya: ‘I meru ọhuma; ị bụ nwoke. Keshinu i yeru ẹhu l'iphe ha nwanshị bẹ ya yewaru ngu mkpukpu iri l'ẹka t'ị bụru onye ishi ẹphe.’

18 Onye k'èbo abya asụ iya: 'Nna; pọngu olu ngu ono tukobekwaru onwiya pọngu ise ọdo.'

19 Onye eze ono asụ iya: 'Ọ kwaphu mkpụkpu ise bẹ ịi-buru ishi ẹphe.'

20 "Onye ọdo abya asụ iya: 'Nna; ọwaa pọngu olu ngu. Ya wolekwaru iya phụ kechia lẹ nwa mpete ẹkwa; 21 okfu lẹ ya atsụ ngu egvu l'ị dụnukaru ẹhuka. Iiwotaje iphe ẹ ti dobedu; l'akpatajẹ iphe ẹ ti mebedu.' 22 Onye eze ono asụ iya: 'Ị phụa nggube iphe ono, ẹjọ ọkpoma egbu egbugbu ono! Okfu-ọnu ngu bẹ ya e-gude nma ngu ikpe. Ọ -buru l'ị maru lẹ ya dụ ẹhuka; l'ewotaje iphe ya ẹ-te dobedu; l'akpatajẹ iphe ya ẹ-te mebedu; 23 ?bụ ngunu meru iphe ẹ ti yeduru iya okpoga iya l'ụlo-okpoga; k'ọphu bụ: ẹge-a, ya larụ-wa mẹ ya eje ewota iya nụ yele ọ-muru-nwa, tso iya nụ.'

24 "Yọ bya asụ ndu vudo l'ẹke ono: 'Unu nata iya okpoga ono; woru nụ onye ọphu nweru pọngu iri phụ.' 25 Ẹphe asụ iya: 'Ii-nhi; ?buchia yebedua, nweru pọngu iri?' 26 Yọ sụ ẹphe: 'Te ya karu unu: onye nweru nụ bẹ Nchileke a-nụfua ọphu ka nshinu; onye ẹ-te nwedu nụ bẹ ee-gbe natafua nụ nwiya ọphu o nweru enweru ọbu. 27 A bya lẹ ndu okfu iya-a, bụ ndu ẹ-te kwedu l'ọo ya a-bụ eze ẹphe-wa; unu chita ẹphe bya edobe l'ifu iya gbushikota ẹphe.' "

Jisọsu abahụ Jerúsalemu

(Mát 21:1-11; Mak 11:1-11; Jọn 12:12-19)

28 Jisọsu ekfugelephu iphe ono, ookfu ono; jeshia Jerúsalemu, ooje. 29 Yọ byarutalephu ugvu, eekuje Olivu, nọ lẹ mgboro Betuféji mẹ

Bétani; zia ndu etsoje ụzo iya ụmadzu ẹbo; sụ ẹphe: ³⁰ “Unu jee ị mkpụkpu ono, nọ unu l'ụzo ifu ono. Unu -rulephu ọnu-ụzo, e shi abahụ mkpụkpu ono; bẹ unu a-phua nwa nkakfụ-igara, e liberu elibe, madzụ te tsubua ẹnyishi. Unu tọshia ya; kpụta bya ẹke-a. ³¹ Teke bụ l'o nweru onye jiru unu: ‘?Iphe kparu iphe unu atọta iya?’ unu sụ iya ị mkpa iya duru Nnajiufu.”

³² Ya ndono; ndu ono, e ziru ozi ono atụgbua bya erua; yọ bụleruphu ẹge ono, o kfuru iya ẹphe ono b'ọ dū. ³³ Ẹphe atọshidelephu nkakfụ-igara ono; ndu nwe iya nụ asụ ẹphe: “?O meru agha bẹ unu atọshi nkakfụ-igara ono?”

³⁴ Ẹphe asụ ẹphe: “Lẹ mkpa iya duru Nnajiufu.” ³⁵ Ẹphe abya akputaru iya Jisọsu; woru uwe ugwehu ẹphe wukobe iya; bya eyeru Jisọsu ẹka; yọ dugaru l'eli iya. ³⁶ Yọ gbachidelephu atụgbu; ẹphe eyetatsua uwe ugwehu ẹphe; tọoru iya l'esu-uzo.

³⁷ Yo rudelephu Jerúsalemu ntse; nọdulephu ị mgbazita Ugvu Olivu; iphe bụ ikpetuma ndu ono, etsoje iya nụ ono etelaha ẹswa; echi mkpu aja Nchileke ajaja ọe eze iphe ono, o meru; ẹphe aphukota ono. ³⁸ Ẹphe asụ: “Onye Nchileke ọru ọnu-oma nụ bẹ eze ono bụ; mbụ onye ono, Nnajiufu ziru t'ọ bya ono. Tẹ nchị dū ndoo l'imigwe; t'ugvu tsoru Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ!”

³⁹ Ndu Fárisii, yị l'ikpetuma ndu ono aharu sụ Jisọsu: “O-zi-iphe! ?T'ị gbọ-chidu ndu etsoje ụzo ngu nchị?”

⁴⁰ Yọ sù ẹ̀phe: “Tẹ ya karu unu: ndu-a -nọdu ndoo; bẹ mkpuma, nọ l'ali a-wu-lihukwa wata ochi mkpu ono l'onwiya.”

Jisọsu ara ẹkwa Jerúsalemu

⁴¹ Jisọsu erudelephu Jerúsalemu; palia ẹnya; lee ya; ralahaa ẹkwa; sù: ⁴² “Nggube Jerúsalemu; ndẹge ị makpọkwanuaru iphe e-me tẹ nchị dọ ngu ndo; obenu lẹ nta-a b'e domiwaru iya t'ẹnya ngu ba phụ iya. ⁴³ L'ujiku lanu bẹ ndu ọhogu ngu a-furu ngu; gvua ọgè nọ-phe ngu mgburumgburu; nọ-chia ngu ọzo nri; shi ẹkemeke ọbule ripyabe ngu; ⁴⁴ gbupyata nggu l'unwu ngu kpakparakpa. Ẹ to nwekwa m'ọ bụ mkpuma lanu, ẹphe a-ha t'ọ kpọ-kfuru l'eli ibe iya; okfu l'ẹ tị madu teke a byaru ngu adzofuta.”

Jisọsu achishi ndu nghọ l'eze-ulo Nchileke

(Mát 21:12-17; Mak 11:15-19; Jọn 2:13-22)

⁴⁵ Jisọsu abya abahu l'eze-ulo Nchileke; wata ọchishi ndu ere iphe. ⁴⁶ Yọ sù ẹ̀phe: “E deru l'ẹkwo lẹ Nchileke sọru: ‘Ulo iya a-buru ulo, a-nọduje ekfu anu iya;’ unu egbe bya eworu iya mewanu ulo, ndu iphura edomije onwẹphe.”

⁴⁷ Yọ wata ọno l'eze-ulo Nchileke ono; ezi iphe mbọku-mbọku. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu; mẹwaru ndu nweru ẹnya l'ọha ono achọlahaa ẹge ẹphe e-me gbua ya. ⁴⁸ Ẹphe ta ma ẹge ẹphe e-me iya; l'ẹke onyemonye ọbule dọ-pheru iya mgburumgburu; ngabẹ nchị l'iphe ookfu.

20

*Aaji Jisosu ke ike,
o gude eme iphe oome*

(Mát 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Yo be ujiku lanu le Jisosu no l'ezi ndu ono iphe l'eze-ulo Nchileke; l'ara ozi-oma ono arara; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; ndu ezije ekemu; me ndu bu ogurenaya awukfutashia ya; ² bya asu iya: "Karu ephe: ?bu egbe ike ngunu b'i gude emeebe iphe owaa, iime-wa? ?Bu onye ziru ngu t'i bya iya ememe?"

³ Jisosu asu ephe: "Le yebedua a-jikwaphu unu aji. Unu kaeduru iya: ⁴ ?Bu onye ziru Jonu t'o bya emee bapuzimu: bu Nchileke t'o bu madzu?"

⁵ Ephe alaa ya edzukashi l'onwephe; woo: "Ephe -su l'o shi l'eka Nchileke be o-sukwa ephe: '?Ngunu mekwanuru iphe ephe te kwe-tadu iphe o kfu?' ⁶ Ephe -sukwanu l'oo madzu ziru iya be ndu oha a-tugbushikwa ephe le mkpuma; ke l'o doru oha enya le Jonu bu onye nkfuchiru Nchileke." ⁷ Ya ndono; ephe asu iya l'ephe ta makwa onye ziru iya nu.

⁸ Jisosu asu ephe: "O kwaphu ege ono be ya te ekfuduru unu onye ya deru ikè l'eka eme iphemiphe obule ono."

Etu ke ndu e buru ozi

(Mát 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Yo wata onmaru ndu ono etu-wa; su ephe: "Le nwoke lanu koru mgbo vayinu; bya ebuta ndu ozi ye iya; yo buru iya oje ime mba odo e-ke o-o-no odu. ¹⁰ Yo be teke aawoje akpuru vayinu;

yo zi nwozi iya t'o jekfu ndu ozi ono t'ephe wọo ya òkè iya nk'iya. Ephe egude onye ono; tsua ya iphe; gbabẹ iya ẹka ọtu; nwufu iya; yọ lashia. ¹¹ Yọ bya ezi onye ọdo; ephe etsukwaa ya phụ iphe; mee ya iphe-iphere; gbabẹ iya ẹka ọtu; nwufukwa iya phụ; yọ lashia. ¹² Yo zikwaphu onye k'eto; ephe etsukwaa ya phụ iphe; chifu iya. ¹³ Nwoke ono, nwe mgbo vayinu ono asu: 'L'ọ dụwa mma; lẹ ya mawaru iphe ya e-me nta. Ya e-ye nwatibe iya, ya yeru obu; l'ephe akabẹ kwabẹ nwatibe iya ono ugwu.' ¹⁴ Ndu ozi ono aphulephu nwatibe iya ono; zua mgbede; sụ ibe ephe: 'Ọwaa bụ onye aị-a e-mekochaa buru nk'iya teke nna iya nwuhuru. Unu bya t'ephe gbua ya; k'ophu mgbo vayinu ono a-buru nk'ephe.' ¹⁵ Ephe achifu iya lẹ mgbo vayinu ono; je eworu iya gbua.

"Mbu; ọọ dụ unu l'ọ bụ ngunu bẹ nwoke, nwe mgbo vayinu ono e-me ephe? ¹⁶ Ọo-bya egbushikota ndu ozi ono; woru mgbo vayinu iya ye ndu ọdo l'ẹka."

Ọha ono anutsulephu iphe ono; tuko sụ: "Tẹ njọ gbakwa egbudu!"

¹⁷ Yọ bya atabẹ ephe ẹnya; jị ephe: "Buhunu ngunu bẹ bụ iphe obu, e deru l'ekwo okfu Nchileke; sụ:

'Lẹ mkpuma ono,
ndu akpụ ọlo jikaru ono
bụ iya mekocharu bya aburu
itso, gude ọlo ono.'

¹⁸ Onye vukotaru mkpuma ono daa e-tsukwa yogiriyogiri. Onye ọ tųpyabekwanuru bẹ oo-gwekwa egwegwe."

*Aji k'otu akiriko**(Mát 22:15-22; Mak 12:13-17)*

¹⁹ Ndu ezije ekemu; me ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja eselaha t'ephe gude iya teke ono; ke l'ephe mawaru l'ọ bu ephe b'o gude nmaa etu ono; egvu oha ono te kwe ephe. ²⁰ Ephe awata iya oge ngge; bya ezi ndu ngge t'ephe meje l'ephe bu oswi madzu; tube nvo l'iphe o kfuru mbu Jisosu; k'ophu ephe a-kpuru iya ye l'eka onye nwe ike, bu iya bu govano, shi Rómu. ²¹ Ephe aji Jisosu; su iya: "O-zi-iphe! Ephe maru le iikfuje okfu nhamunha; l'ezi iphe nhamunha; ophu 'o dudu onye iileje enya l'ifu; gbahaa uto Nchileke b'i gude ire-lanu ezi. ²² ?To budu omebyi ekemu Nchileke me ephe -tujee akiriko nu Síza, bu eze ndu Rómu?"

²³ Yo mawaruphu ugho, no ephe l'obu; su ephe: ²⁴ "Unu koshiedu iya nu shiru olu lanu." Wo ephe: "?Bu ishi onye me epha onye b'e deru l'okpoga-a ege-a?"

Ephe asu iya: "L'ọ bu ke Síza."

²⁵ Yo su ephe: "Oo ya bu; unu woru iphe ophu bu ke Síza; nu Síza; woru ke Nchileke; nu Nchileke."

²⁶ Ephe ta duhe ike nodu l'edzudzu oha ono shi l'okfu-onu iya gude iya. Ege o gude kfu okfu ono adu ephe biribiri. Ephe te kfuhe okfu odo.

*Aji k'oshi l'onwu teta**(Mát 22:23-33; Mak 12:18-27)*

²⁷ Yo nweru ndu Sádusii, byakfutaru Jisosu; mbu ndu ophu asuje l'e te eshiedu l'onwu teta nodu ndu. ²⁸ Ephe abyakfutashia Jisosu; bya asu iya: "O-zi-iphe! Mósisu dekwaru l'ekwo

ekemu; sù: Teke bú lẹ madzù nwùhuru; tọ m̀ta nwa; tẹ nwunne onye ono lùpyabe nyee ya; m̀taru iya nwa. ²⁹ Sù iya l'o nweru unwunne ẹsaa, nonu; kẹ ọgurennya alunya nwanji; haa ya nwùhu l'ẹ-ba m̀takwa nwa. ³⁰ Onye kẹ ẹbo alùpyabe nwanji ono; lùnyakwaa ya phù; nwùhu; l'ẹ-ba m̀takwa nwa. ³¹ Onye k'ẹto ẹge ono kwaphu; jeye; ẹphe ẹsaa alùgbakota nwanji lanù ono; nwùshihukota; ẹphe ta m̀takwa nwa-a. ³² E megee; nggùbe nwanji; nggu anwùhufu-a. ³³ O -rua teke ee-shi l'ònwu teta nòdu ndzù; ?bù nyee onye ole bẹ nwanji ono a-bù ẹge ono ẹphe shi lùkotahawa iya ono ẹphe ẹsaa?"

³⁴ Jisòsù asù ẹphe: "L'ùnwu ọgbo nta-a alushi nwanji; unwanji alushi nji. ³⁵ Ọle ndu a gùru lẹ ndu gbaru k'oshi l'ònwu teta nòdu ndzù bya eburu lẹ mgboko ọphu a-byanù ta alùkwa nwanji; ọphu nwanji 'alùkwa nji. ³⁶ Ẹphe ta anwùhuhedu anwùhu ọdo; kẹ l'ẹphe l'ùnwu ojozi-imigwe búwa nanù. Keshinu ẹphe búwa ndu shi l'ònwu teta nòdu ndzù bẹ ẹphe búakwa unwu Nchileke. ³⁷ Ọ -bùru kẹ okuli ndu nwùhuru anwùhu; ẹkwo Mòsìsù koshiru iya l'ẹke o kfuru k'ìru, ọku enwu raphuraphu. Ẹke ono bẹ Mòsìsù kuru Nchileke: 'Nchileke kẹ Ẹbirihamu; Nchileke kẹ Áyizaku; mẹ Nchileke kẹ Jékòpu.' ³⁸ Ọo ya bú lẹ Nchileke ta búdu Nchileke ndu nwùhuru anwùhu. Ọ bú Nchileke ndu nọ ndzù. Ishi iya bú l'oniyemonye ọbule búkwa onye nọ ndzù l'ẹnya Nchileke."

³⁹ Ndu ono, ezije ekemu ono aharu sù iya: "O-zì-ìphe! I kfuru ọhuma." ⁴⁰ Iphe meru iphe ẹphe

kfuru iya ẹge ono bu l'ẹphe ta atuhedu ama oji iya aji odo.

*?Kuráyisutu bu nwatibe onye?
(Mát 22:41-46; Mak 12:35-37)*

⁴¹ Jisosu abya asu ndu Fárisii ono: “?Nanu ẹge e meru b'a suru le Kuráyisutu obu bu Nwatibe Dévidi; ⁴² l'ẹke Dévidi l'onwiya kfukwaru l'ekwo Egvu Nchileke; su:

“ ‘Le Nchileke suru Nnajiufu yebe Dévidi:
Nodu iya l'eka-utara;

⁴³ jeye teke ya e-me ndu ohogu ngu
t'ẹphe buru iphe
ii-dzopyabe l'okpa.’

⁴⁴ To du iya bu le Dévidi kuru iya ‘Nnajiufu.’ ?
Nanuhunu ẹge e meru b'o bu nwatibe iya?”

*Okwa ẹhu ndu ezije ekemu
(Mát 23:1-36; Mak 12:38-40)*

⁴⁵ Jisosu anodu l'edzudzu oha ono su ndu etsoje uzo iya: ⁴⁶ “Unu kwabekwaru onwunu enya l'ẹke ndu ezije ekemu no; mbu ndu bu iphe aduje ẹphe mma bu t'ẹphe kechishia onwẹphe l'uwe-nlokpuru ẹphe; t'eekeleje ẹphe l'o bu oke amadu l'ẹke a du l'igwe; te oshi ophu katsukpo mma l'ulo-ndzuko ndu Ju buru ẹphe a-noduje iya; me t'o buru ẹphe a-noduje l'ẹke aa-katsukpooru ẹphe okwaberu ugvu l'ẹke e jeru eswe-iphe.
⁴⁷ Ẹphe eripyaje unwanyi, maa tufuru; gude ẹregede ekfu ogologo okfu anu Nchileke. O bu ẹphe be aa-ka onmashi ikpe ike.”

21

*Iphe nwanyi, maa tufuru
turu obu iya anu Nchileke
(Mak 12:41-44)*

¹ Jisosu abya apalia enya; phu ndu nweru iphe eke ephe echegbaa okpoga ephe l'okpoko, eechejeru Nchileke okpoga l'eze-ulo Nchileke. ² Yo phua nwanyi ukpa, nji iya ta nohedu; eke nwanyi ono bya echee afu labu. ³ Jisosu asu ephe: "Kamenu; te ya karu unu: le nwanyi ukpa-wa, nji iya ta nohedu-wa be nuwaru iphe ka ke ndu ophunanu l'ephe ha. ⁴ Ishi iya aburu le ndu ophu l'ephe ha hatatsuaru eku ephe, tsushitsuaru etsushi ahata bya echee. Obenu le nwanyi-a akpa ukpa nshinu; obu l'o wokotaru iphe o gude buru bya echee."

*Aa-kukposhi eze-ulo Nchileke
(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)*

⁵ Yo nweru ndu kfuphenyaleruphu k'eze-ulo Nchileke ono: ege e gude egiri mkpuma, du egvu kpumata iya; me iphe a nugbaaru Nchileke, no iya nu; Jisosu asu ephe: ⁶ "Teke o bu iphe owaa, unu ele enya-a; o nwekwaru mboku, eemekochaa kukposhikota iphe ono akukposhi; mbu; e to dukwa mo bu mkpuma lanu, aa-ha t'o kpo-kfuru l'eli ibe iya."

*Okwa iphe-ehuka, a-bya nu
(Mat 24:3-14; Mak 13:3-13)*

⁷ Ephe aja Jisosu; su iya: "O-zi-iphe! ?Bukpo teke ole be iphe ono e-me? ?Bu ngunu bu iphe ee-gude maru teke iphe ono abyawa ememe?"

⁸ Yọ sù ẹ̀phe: “L'ọ̀ bụ̀p̄hu t'unu kwabẹ̀ ẹ̀nya; t'ẹ̀ b'o nwe onye e-duswe unu ụ̀zo; l'o nweru igweligwe ndu a-zaru ẹ̀pha iya bya. Onye ọ̀phu nọ̀nu; yọ̀ sù l'ọ̀o ya bụ̀ iya; sùkwaphu l'ọ̀ogbaakwa teke ọ̀bu. Unu be etsokwa ẹ̀phe. ⁹ Teke unu nùderu akọ̀ ọ̀gu; mẹ̀ lẹ̀ mkpaka aswọ̀-lihu l'ibiyiia ọ̀waa m'ọ̀ bụ̀ l'ibiyiia ọ̀phu; unu ba atsùkwa egvu; kẹ̀ l'iphe ono l'ọ̀ ha mefutajekwa; ọ̀bu lẹ̀ teke ikperazụ̀ ono ta abyalẹ̀kwaphu lẹ̀ burigedengu ẹ̀ge ono.”

¹⁰ Yọ̀ sù ẹ̀phe: “Lẹ̀ mba e-gbeshi tso mba ibe iya ọ̀gu; alì-eze etso alì-eze ibe iya ọ̀gu. ¹¹ Alì ọ̀nma jijiji a-nọ̀du anma ẹ̀ge dụ̀ egvu. Ejo ẹ̀gu; mẹ̀ oke ome-l'ẹ̀hu a-nọ̀du eme l'ẹ̀ke, dùtsua iche iche. Ahụ̀ma; mẹ̀waru eze iphe-ọ̀hubama ọ̀do a-nọ̀du emegbaa l'akpamigwe. ¹² Obenu l'agha; tẹ̀manu t'iphe ono mee bẹ̀ ẹ̀phe e-vuoduru ụ̀zo kpa a unu ẹ̀hu; kpukoo unu jee l'ùlo-ndzuko ndu Ju t'e kpée unu ikpe; tị̀a unu mkpọ̀ro. Aa-kpukoo unu je edobe l'ifu ndu eze; mẹ̀ l'ifu ndu gọ̀vano l'okfu ẹ̀ka iya. ¹³ Ọ̀ bụ̀ teke ono bẹ̀ gbaru tẹ̀ unu koshi l'edzudzu ọ̀ha l'unu bụ̀ ndu nk'iya. ¹⁴ Unu be ejekwa ọ̀ri-odu iphe unu e-kfu gude kpefu onwunu. ¹⁵ Ya e-me t'unu maru okfu; maru iphe; k'ọ̀phu ndu unu l'ẹ̀phe ese okfu ta amadụ̀ ẹ̀ge ẹ̀phe e-ye ọ̀nu l'iphe unu kfulu; ọ̀phu ẹ̀phe 'atukputadu unu l'ẹ̀go. ¹⁶ Ndu mụ̀ru unu; mbụ̀ je akpa l'unwunne unu; ndu abụ̀bu unu; mẹ̀ ndu ọ̀nyà unu phẹ̀ e-deru unu ye t'e gbua. O nweru unu ndu ọ̀phu aa-haru gbua egbugbu. ¹⁷ Onyemonye ọ̀bule e-gude kẹ̀ l'unu bụ̀ ndu kẹ̀ yẹ̀be Jisọ̀su kpọ̀o unu ashì. ¹⁸ Obenu l'agha: ẹ̀gbushi, nọ̀ unu l'ishi ta aladu l'iyi; k'ọ̀phu

ọburu unubedua. ¹⁹ Unu tajekwaa nshi; l'ọ kwa ọ-ta-nshi atatajẹ ọgbodo ndzụ.”

Ejo akpamara

(Mát 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ Jisọsu asụ ẹphe: “Teke unu phuleruphu ndu soja; ẹphe anọ-pee Jerúsalemu mgburumburu; unu amaru l'emebyi iya dọwa ntse. ²¹ Ọo ya bụ tẹ ndu, nọ lẹ Judiya rebelekwapu ọso lashia l'ugvu. Tẹ ndu ọphu nọ l'ime mkpukpu wufukwa; ọphu ndu ọphu nọ l'egu 'ejehekwa ọlata l'ime mkpukpu ọdo; ²² kẹ l'ono kwa teke Nchileke a-hù ndiphe àhùhù; t'e shi ẹge ono t'iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke rekota. ²³ Nshọbukwaa unwanyi ọphu dọ ime; mẹ ndu ọphu he ẹgirima, angụ ẹra teke ono. Ishi iya aburu l'ejo iphe-ẹhuka, ẹ-ta dudu kẹ ekfukfu a-bya l'eliphe; Nchileke egude oke ẹhughu; kpee ndu Ízurelu ikpe. ²⁴ Aa-haru ẹphe gbua lẹ mma; haru ẹphe kpua lẹ ndzụ laa iphe bụ mbakeshi. Ndu ọhodo a-dzọ Jerúsalemu pyakapyaka jeye teke oge kẹ ndu ọhodo e-dzụ.”

Abyabya Abubu-Ndiphe

(Mát 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ “Iphe-ọhubama a-nọdu eme l'enyanwu; mẹ l'onwa; mẹ lẹ mkpọ-kpodo. L'eliphe bẹ ọda ọchoku-mini eze ẹnyimu a-nọdu ede ekiri; k'ọphu bụ lẹ meji a-gbabushihu ndiphe mgburumburu; l'ẹke ẹphe atsụ egvu. ²⁶ Madzụ a-nọdu avehu avehu; ẹke ọotsu egvu teke aa-nọdu ele ẹnya iphe abya ememe lẹ mgboko; kẹ l'iphemiphe ọbule, nọkota l'igwe a-nmahu jijiji;

lọ-sweshihu. ²⁷ Teke ono bẹ ẹphe a-phụ Abụbu-Ndiphe l'ẹke ọ nọ l'urukpu; acha vii; gude ike iya, ha nshinu abya. ²⁸ Teke iphemiphe ọbule ono watawaru ememe; unu kwolihu; palia ẹnya l'ooruwa teke aa-gbata unu."

Iphe oshi figu ezi

(Mát 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Jisọsu abya anmakwaaruphu ẹphe ẹtu-wa; sù ẹphe: "Unu lewaru ẹnya l'oshi figu; mẹ oshi ndu ọphu l'ọ ha. ³⁰ Ọobuje; ọ -watawa oru iru; unu elewa iya-a l'onwunu; l'udzu-mini tųwaru l'ụkfu. ³¹ Ẹge ono bẹ iphe ọwaa dų. Teke iphe-a kpamukpamu watawaru ememe; unu amaru lẹ teke Nchileke e-koshi lẹ ya bų eze dųwa ntse.

³² "Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ogbo-wa, nọ nta-a ta agvuebekwa jeye teke iphe ono l'ọ ha e-mekota. ³³ Igwe a-gvų; alị agvų; ọbu l'okfu, ya kfuru l'ọ ha te nwedu l'o rebuhuru ire."

Iphe gbaru unu; bų oche nche

³⁴ "Unu kwabekwaru onwunu ẹnya. Unu be ekwekwa tẹ ike gvų unu; okfu l'unu eri ọva ọva; l'angunuka mẹ; l'achọ-phe ẹku kẹ mgboko. Ọdumeka bẹ mbọku ono a-tųkwa unu l'ụkfu; ³⁵ kẹ l'iphe bų ndu mgboko mgburumgburu bẹ ọo-nmakwa l'ọ bų ọnya. ³⁶ Unu cheje nche tekenteke; l'ekfu anų Nchileke ẹge unu a-dų ike vudoshia ike teke iphemiphe ọbule ono e-mede. Teke o meeberu t'unu bya evudo Abụbu-Ndiphe l'ifu."

³⁷ Ya ndono; Jisọsu abya anọdu l'eze-ulo Nchileke mbọku-mbọku l'ezi iphe. O -belephu l'enyashi; yo je aradų l'ugvu, eekuje Olivu.

³⁸ Nchi -bòhulephu; a wùru wù-kfuta iya l'eze-
 ụlo Nchileke t'èphe nù iphe ookfu.

22

Idzu ishi Jisosu

(Mát 26:1-5; Mak 14:1-2; Jòn 11:45-53)

¹ Yo be l'oge Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko, eekuje Aji Esweta dụwa ntse; ² ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu achọkashilaha ẹge ẹphe e-shi gbua Jisosu. Obenu l'ẹphe atsu ọha egvu.

Júdasu achita ẹ ya

e-deru Jisosu ye

(Mát 26:14-16; Mak 14:10-11)

³ Sétanu abya ẹpheba Júdasu l'obu. Júdasu ono bẹ ẹpha etushi iya bụ Isukáriyọtu, bụkwa-a onye lanụ l'umadzu iri l'ẹbo ono. ⁴ Yọ tųgbua jekfushia ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ishi ọgbogu, echeje eze-ụlo Nchileke nche; je ekfuru ẹphe ẹge ya e-shi deru Jisosu ye ẹphe l'ẹka. ⁵ Ẹhu atsolahaa ẹphe ẹna; ẹphe ekweta iya okpoga. ⁶ Júdasu ekweta ẹge ono; watawaphu ole ẹnya teke gbaru nù, ya e-deru Jisosu ye ndu ono l'ẹka t'ọha ba ama.

Nri-enyashi Nnajiufu

(Mát 26:17-30; Mak 14:12-26; Jòn 13:21-30; 1 Kór 11:23-25)

⁷ Ya ndono; mbọku Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko ono erua, bụ iya bụ mbọku, eegbuje nwaturu, e gude anyata mbọku Aji Esweta ono. ⁸ Jisosu abya ezi Pyita; mẹ Jonu; sù ẹphe: “Unu je

akwakoberu ayi nri-enyashi Aji Esweta obu t'ayi bya eria.”

⁹ Epe asu iya: “?Bu awe b'o du ngu t'ephe je anodu kwakobe iya?”

¹⁰ Yo su epe: “Teke unu bahuleruphu le Jerusalemu be nwoke, vu ite mini a-byakfuta unu. Unu tsoru iya bahu l'ufu, oo-bahu. ¹¹ Unu su onye nwe ufu ono l'oo O-zi-iphe suru t'o koshi unu eke ye ndu etsoje uzo iya a-nodu gbaa Aji Esweta obu. ¹² Oo-duta unu bahu l'ime ulo k'eli eli. Ime ulo obu hakpoosa; e dowaa iya oshi ege oo-du. Unu kwakoberu iya epe l'eke ono.”

¹³ Epe atugbua bya erua; yo buuleruphu ege o kfulu b'o du. Epe anodu l'eke ono; kwakobelahaa ke Aji Esweta ono.

¹⁴ Yo gbalephu teke eerije nri ono; Jisusu ye ndu ishi-oziri l'ebo ono abya anodu l'eri nri ono. ¹⁵ Jisusu asu epe: “L'ogushikpokwaa ya ike t'unu l'iya rifuodu nri Aji Esweta-wa; temanu ya ejede iphe-ehuka. ¹⁶ Mbụ; te ya karu unu: Ya te erihekwa iya odo jeye teke ee-ri okpobe iya l'eke Nchileke bu eze.”

¹⁷ Yo bya ewolihu okoro; bya ekele Nchileke ekele; su epe: “Unu naru ngugbaru iya l'unu ha. ¹⁸ Le ya ekfulu unu le shita nta-a jeyewaru be ya ta angubahekwa mee, shi l'akpuru vayinu jeye teke Nchileke e-koshi l'o bu eze.”

¹⁹ Yo bya ewota buredi; bya ekelekwaphu Nchileke ekele; bya eworu iya wakasharu epe; su: “Owaa bu ugwehu iya, a nuru l'okfu ehu unu; unu meje iya gude nyataje iya.” ²⁰ Ege ono kwaphu l'ephe rigeeru nri; yo bya anu epe

okoro ono; sù ẹ̀phe: “Okoro-wa ekoshi ọ̀gba-ndzù ọ̀phungu ono, shi l'ẹ̀ka Nchileke ono. O gude mee nk'iya, ya lọkaru l'okfu ẹ̀hu unu; mee t'ọ̀gba-ndzù, shi iya l'ẹ̀ka vuru ire.”

²¹ “Obenu l'agha; unu makwaru amaru l'onye e-deru iya ye bẹ̀ yẹ̀ l'iya eyekokwaa ẹ̀ka lẹ̀ nri. ²² Lẹ̀ Abubu-Ndiphe alalẹ̀kwaa l'ẹ̀ge ọ̀ gbaru iya l'alala. Obenu; nshọ̀ onye ono, ee-shi l'ẹ̀ka iya deru iya ye l'ẹ̀ka ndu achọ̀ ishi iya ono.”

²³ Ẹ̀phe awata ọ̀jifashi ibe ẹ̀phe onye ọ̀bu l'ẹ̀phe ha; sù: “?Bù onye e-mekpoo iphe dù ẹ̀ge ono?”

Ntutego onye ka nù

²⁴ Ndu etsoje ọ̀zọ̀ iya awata ọ̀dzo ẹ̀nya onye ka nù. ²⁵ Jisọ̀su asù ẹ̀phe: “Ndu bù eze ndu eze lẹ̀ mgboko-a anọ̀duje akpapyashì ndu ẹ̀phe achì akpapyashì. Ndu bù ndu ishi, achì l'ike; b'e egbe anọ̀duje eku 'o-me-l'uko.’ ²⁶ Obenu lẹ̀ nk'unu ta dọ̀kwa ẹ̀ge ono. Ẹ̀ge ọ̀-dù-chia bù: t'onye bù ishi l'unu ha dọ̀je l'ọ̀ bù iya katsua ọ̀bu nwata; t'onye ishi dọ̀je l'ọ̀ bù nwozi. ²⁷ ?Bù onye ka nshinu l'onye dọ̀garu eri nri; ma l'onye akwaru iya nri ono? ?Tọ̀ bùdu onye ọ̀phu dọ̀garu eri nri ka nshinu? Obenu lẹ̀ yẹ̀bedua bù nwozi bẹ̀ ya bù l'ẹ̀ke unu nọ̀. ²⁸ L'iphe-adata iya l'ọ̀ha bẹ̀ unu l'iya nọ̀kotakpooru. ²⁹ Ọ̀o ya bù l'ọ̀ bù ẹ̀ge Nna iya meru iya eze; bẹ̀ ya e-me unu; ³⁰ t'unu ria; ngua l'ẹ̀ke ya bù eze; dọ̀gagbaaru l'aba-eze; kpее ikfu iri l'ẹ̀bo ndu Ízurèlu ikpe.”

*Jisọ̀su ekfu lẹ̀ Pyita a-gbado iya
(Mát 26:31-35; Mak 14:27-31; Jọ̀n 13:36-38)*

³¹ A nonyaa; Jisosu ekua Pyita: “Sáyimonu; Sáyimonu; Sétanu sùkwaru t'a haa ya tẹ ya datakọta unu l'unu ha; k'ọphu ya á-phúchá unu l'ọ bụ onye aphúcha ẹswa ereshi. ³² Obenu lẹ ya kfuwaru nù Nchileke tẹ ekwekwe ngu ba afonga afonga. Ọo ya bụ teke i laphutaleruphu azụ lakfuta iya; nggu eje emee unwunna ngu t'ẹphe vudoshia ike.”

³³ Pyita asụ iya: “Nnajiufu; ya kwakọbeekwaru onwiya k'otso ngu jee mkpọro; m'ọ bụ laa maa.”

³⁴ Jisosu asụ iya: “Tẹ ya karu ngu; Pyita: oke-ọku nchi-abọhu -bya ara ọra; b'ị tụakwaru ẹgo ụgbo ẹto; l'ẹ tị madu onye ya bụ.”

Okpoga; ẹda; mẹ mma

³⁵ Ya ndono; Jisosu asụ ẹphe: “Teke ono, ya ziru unu t'unu je; sù t'ẹ b'ọ dukwa iphe unu e-gude eje ono: t'unu be egudekwa iphe eeyeje okpoga; m'ọ bụ ẹda; m'ọ bụ akpọkpa; ? o nwekpooru iphe ụko iya duru unu?”

Ẹphe asụ iya l'ẹ to nwekwa.

³⁶ Yọ sù ẹphe: “Obenu lẹ nta-a bụ: t'onye nweru nwẹda, eeyeje okpoga wota iya; nyakwaruphu ẹkpa iya; t'onye ẹ-te nwedu ogumbeke; ree ukpo iya; zuta iya. ³⁷ Lẹ ya eme tẹ ya karu unu l'iphe-a, e deru l'ẹkwo okfu Nchilekewa e-rekota ẹge e deru iya l'ẹhu iya; mbụ ẹke ono, ọ sụru: 'L'a gụkoberu iya lẹ ndu eme ẹjo iphe.' L'iphemiphe ọbule, e deru k'ẹhu iya e-rekota ẹge e deru iya.”

³⁸ Ẹphe asụ iya: “Nnajiufu; lekwa mma labụ, ẹphe gude.”

Yọ sù: “L'ọ dụwa mma.”

Jisọsu ekfu anụ Nchileke; ị Ịgụvụ Olivu
(*Mát 26:36-46; Mak 14:32-42*)

³⁹ Jisọsu alufuta; tugbua jeshia ị Ịgụvụ Olivu ẹge oojekehawa. Ndu etsoje ụzo iya etsoru iya. ⁴⁰ Yo rua ẹke ono bya asụ ẹphe: “Unu kfukwaru nù Nchileke t'ẹ b'e nwuru unu ye l'iphe a-data unu.”

⁴¹ Yọ haa ẹphe; kpịrịbe jee iphe ha l'ọ bụ ọha-ẹka-mkpuma; byishiwaphu ikpere l'ẹke ono; kfuru nù Nchileke; sù iya: ⁴² “Nna; ọ -buru l'ọ bụ uche-obu ngu; pafunu iya okoro iphe-ehuka-wa l'ẹhu. Ọlobu; t'ẹ b'ọ bukwa iphe nọ iya l'uche e-me; ọ kwa ọphu bụ uche ngu e-me.”

⁴³ Ojozi-imigwe eshi l'imigwe bya esee ya l'ifu; bya awata iya ọdu ike t'ọ nweru iya ọkpoma.

⁴⁴ Obu awalaha ya awawa; l'awashị iya ẹya ike. Yọ kafuaru okfu anụ Nchileke. Ẹphuru, shi iya l'ẹhu adutsulephu l'ọ bụ mee; adashị patapata l'ali.

⁴⁵ Yo kfuebeleruphu nù Nchileke; gbeshi; bya ejekfushia ndu etsoje ụzo iya; rua; ẹphe ekutsuwa mgbenya aphụ. ⁴⁶ Yọ sù ẹphe: “?Bụ ngunu kparu iphe unu eku mgbenya? Unu gbeshi kfuru nù Nchileke t'ẹ b'e nwuru unu ye l'iphe a-data unu.”

Aakputa Jisọsu

(*Mát 26:47-56; Mak 14:43-50; Jọn 18:3-11*)

⁴⁷ Jisọsu akpukwaduru-a okfu l'ọnu; mkporo-ọha-a ezebata; ẹphe ị nwoke ono, ẹpha iya bụ Júdasu ono, bụ onye lanụ l'umadzu iri l'ẹbo ono. Yọ buru iya du mkporo-ọha ono. Yọ bya akpịrita

Jisọsu ntse ntse tẹ ya tsuta iya ọnu gude kele iya. ⁴⁸ Jisọsu asuwa iya phu: “Júdasu; ?bụ otsuta ọnu k'ekele b'i gude ederu Abubu-Ndiphe eye t'e gbua.”

⁴⁹ Yo be teke ndu nonyabe iya nụ phuleruphu iphe abya iya ememe; ephe asu: “Nnajiufu; ? t'ephe gbuwaru mma?” ⁵⁰ Onye lanu l'ime ephe amifuta mma iya; gbua ya ohu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; kwata iya nchi eka-utara.

⁵¹ Obenu le Jisọsu suru: “Be emehakwa odo.” Jisọsu abya ebyia ya eka le nchi ono; yo du iya ege o duhawa iya.

⁵² Jisọsu asu ndu ishi ono, achijeru Nchileke eja ono; me ndu ishi ogbogu, echeje eze-ulo Nchileke nche; me ndu bu ogurennya, byaru iya egude: “?Unu chigbaa mma; me mgboro abya iya egude. ?Ya bu onye ana nfu. ⁵³ Unu l'iya shi anokpoo mboku-mboku l'eze-ulo Nchileke; unu te ebyibua ya eka ke egude. Obenu le nta-a b'o gbaru unu l'ememe iya. Nta-a be ike Obutuswe, bu ike ekpuru-ochi achawa.”

Ego Pyita

(Mat 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Jon 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Ephe akpachia Jisọsu; kpuru iya jeshia ufu-eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja. Pyita etso ephe ote-enya ote-enya l'uzo azu. ⁵⁵ Ephe aphunwulephu oku l'ogbodufu ono; bya ado-pee ya mgburumgburu l'anya; Pyita abya anonyabe ephe. ⁵⁶ A nonyalephu; nwata mgboko, ejeje ozi-ulo l'eke ono aphua Pyita l'eke

Pyita nọ l'iphoro oku ono; yọ túbẹ Pyita ẹnya; sụ: “Nwoke-wa bẹ yẹle Jisọsu-wa shifukwaa ayi.”

⁵⁷ Pyita agọo; sụ iya: “Nwanyi ibe iya; ya ta makwa onye ọ bụ.”

⁵⁸ A nọtalephu nwanshi; onye ọdo aphụkwaa ya phụ; bya asụ: “Mẹ nggubedua yikwa lẹ ndu etsoje iya nụ.”

Pyita asụ iya: “Nwoke ibe iya; ya ta ayikwa-o!”

⁵⁹ A nọkpowaru-oo jeye onye ọdo abya ékébéképélèphù: “L'ọ kwa okpobe okfu bẹ ya ekfu; lẹ nwoke-wa bẹ yẹle Jisọsu shikwa ayi; keshinu ọ bụ onye Gálili.”

⁶⁰ Pyita asụ: “Nwoke ibe iya; ya ta makwa iphe iikfu.”

Yo gudekwadua ẹge ono ekfu; oke-ọku arawaphu ọra. ⁶¹ Nnajiufu abya aghaa ẹnya; lee Pyita. Pyita anyatawaphu okfu ono, Nnajiufu kfuru iya ono; bụ iya bụ iphe ono, o kfuru; sụ iya lẹ tẹmanu oke-ọku araa ọra ntanụ ọwaa b'ọ tuakwaru ẹgo ugbo ẹto lẹ ya ta madu iya.

⁶² Pyita egbeshi; lufushia etezi je anọdu rashia ẹkwa ike.

Eetsu Jisọsu iphe; l'aja iya ewena

(Mát 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ Ndu ono, nọ l'eche Jisọsu nche ono ajalahaa ya ewena; l'echi iya iphe. ⁶⁴ Ẹphe eworu iya ẹnya kechia; l'aji iya: “T'ọ kọeduru ẹphe onye chiru iya iphe!” ⁶⁵ Ẹphe ekfushibebewaru igweligwe okfu ọdo, ẹphe gude kọo ya ọnu.

Jisọsu nọ l'ifu ndu ogbo ikpe

(Mát 26:59-66; Mak 14:55-64; Jọn 18:19-24)

⁶⁶ Nchi abya aboḥu; ndu bu ọgurennya ndu Ju abya edzukota; me ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu ezije ekemu; eḗhe akpuru iya jekfushia ndu ọgbo, ekpeje ikpe. ⁶⁷ Eḗhe asu: “Kanuru eḗhe; ?bu nggu bu Onye Ndzota obu, Nchileke kweru ukwa iya obu?”

Jisosu asu eḗhe: “Ya -karu unu; mgbe unu te ekwetadu. ⁶⁸ Ya -jia unu aji be unu te eyeduru iya eya onu. ⁶⁹ Obenu le shita ntanu be yebe Abubu-Ndiphe a-dugaru l'eka-utara Okaribe-Kakota-Ike, bu Nchileke.”

⁷⁰ Eḗhe atuko; su: “?Bu iya bu l'oo nggu bu Nwatibe Nchileke obu to?”

Yo su eḗhe: “O kwa unu suru l'oo ya bu iya.”

⁷¹ Eḗhe asu: “?Bu egbe ekebe ngunu be eḗhe elehunu enya iya odo? Eḗhe nuwaru iya l'onu iya l'onweḗhe.”

23

Jisosu no l'ifu Páyileti

(Mát 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Jon 18:28-38)

¹ Ya ndono; mkporo-oha ono awu-lihu; kputa Jisosu kpujeshiaru Páyileti. ² Eḗhe erulephu eke ono; bya awata okfushi iphe eḗhe suru l'o meru; su: “L'eḗhe phuru nwoke-wa l'eke oodusheshi ndibe eḗhe. O jikaru t'eḗhe ba atushi akiriko nu Siza; sukwapu l'oo ya bu eze eḗhe ono, Nchileke suru l'oo-bya ono.”

³ Ya ndono; Páyileti aji Jisosu; su iya: “?Bu nggu bu Eze ndu Ju?”

Jisosu asu iya: “O kwa nggu b'o shi onu.”

⁴ Páyileti asu ndu ishi, achijeru Nchileke eja; mę mkpọro ọha ono: “L'ẹ t'ọ dukwa iphe, ya phuru, nwoke-wa metaru.”

⁵ Ẹphe akaru okfushi ike; su: “L'ọ tukuru Judíya zigbaru iphe egbuka mkpukpu egbuka. Ọ wataru iya ezizi ẹ Gálili; ziru iya ẹge ono gbururu byeye l'ẹke-a.”

Jisọsu nọ l'ifu Héřodu

⁶ Páyileti anulephu iphe ndu Ju ono kfuru; bya aji: “?Ọ bu onye Gálili?” ⁷ Yọ maleruphu ẹ Jisọsu bẹ shi ibyiya ọphu Héřodu achi; su t'e duru iya jekfu Héřodu. Héřodu anodukwanu ẹ Jerúsalemu teke ono. ⁸ Héřodu aphulephu Jisọsu; ẹhu atsọo ya ẹna; okfu l'o shihawa teke teru etete; chọta tẹ ya phu iya; ẹ ya nuwaru akọ iya; chokwanua ẹge ya e-me haru phu iphe du biribiri, oomeje. ⁹ Yọ buru iphe kparu iphe ọ jiru iya aji ogologo ndono. Ọbe Jisọsu ta dudu ọnu, o yeru iya. ¹⁰ Ndu ishi, achijeru Nchileke eja; mę ndu ezije ekemu abya evudo evudo kfushilaha iphe ẹphe suru l'o meru; l'ara iya arara. ¹¹ Héřodu; mę ndu soja iya atuko wata oja Jisọsu ewena. A nonyaa; Héřodu ezi ẹphe; ẹphe eje achita uwe, ama ntumatu, bu uwe ndu oke amadu woru yee ya; bya akpu-phuru iya Páyileti azu. ¹² Keshinu mbọku ono; Páyileti yele Héřodu adube shilaha ọgbodo ọnyà; ke l'ẹphe shikwanu noduru onwephe l'ejo oshi teke iphe ono ẹ-ta adada.

Eekpe Jisọsu nkfugbu

(Mát 27:15-26; Mak 15:6-15; Jọn 18:39—19:16)

13 Páyileti abya ekukobe ndu ishi, achijeru Nchileke ẹja; ndu gude ọha; mẹ ọha l'ophu; sù ẹphe: 14 “Unu shi dutaru iya nwoke-wa sù l'oodusweshi ndu ndu-unu edusweshi. Ya ajìebe-wa iya ajì l'ifu unu; tọ dọ iphe ono l'ọ ha, unu sùru l'o meru ono, gbe nweru ọphu ikpe iya nmaru iya. 15 Ẹge ono kwaphu bẹ ẹ-to nwedu iphe Héřodu phuru, meru iphe ọ sùru t'a kpuphutaru iya ẹphe azu. Unu phukwa l'ẹ t'ọ dukwa iphe nwoke-wa metaru kẹ t'a kfugbua ya. 16 Ya a-sù t'e chia ya ẹchachi; paru iya haa.”

17 L'iphe bu Ajì Esweta, sweru esweswe b'a sùru tẹ Páyileti tufujeru ẹphe onye lanu lẹ ndu mkpọro t'ọ laa.

18 Mkpọro ọha ono atua uzu; sù: “Kpaphua nwoke ọwaa; hachiaru ẹphe Barábasu t'ọ laa.”

19 Barábasu ono bu nwoke, a turu mkpọro l'o gburu ọchi; mẹ k'agbaghashi, ọ gbaghashiru mkpukpu; te eyeheru ọvumentì ọnu.

20 Páyileti abyakwa bya ekfuru yeru ẹphe ọdo; l'ẹke oomekwanu tẹ ya haa Jisọsu. 21 Ẹphe atuko tua ọzo ọdo; sù: “Kpọpyabe iya l'oshi-osweru! Kpọpyabe iya l'oshi-osweru!”

22 Páyileti asukwaphu ọdo k'ugbo ẹto ya: “? Ishi iya aburu lẹ ngunu? ?Bu egbe ẹjo iphe ngunu b'o mekteeru? M'ẹ t'ọ dukwa ẹjo iphe ya phuru, o meru. Ikpe ta nmakwa iya; k'ọphu ee-kpe iya nkfugbu. Iphe e-me nu bu lẹ ee-chi iya iphe; paru iya haa.”

23 Ẹphe azulee gwogwogwo l'ekfushi iya ike t'a kpọpyabe iya l'oshi-osweru. Ẹphe aranyaa; rata.

24 Páyileti abya ebua ikpe; sù tẹ nk'ẹphe mee;

²⁵ bya aparu nwoke-wa, e shi t̄a mkp̄oro ọchi k̄e utsu, daru n̄u-wa haaru ẹphe; bukwanu iya b̄u onye ẹphe shi s̄u t̄'a haaru ẹphe. Ȳo s̄u t̄'a kp̄opyabe Jis̄osu l'oshi-osweru, b̄u iya b̄u iphe d̄u ẹphe mma.

Aakp̄opyabe Jis̄osu

l'oshi-osweru

(Mát 27:32-44; Mak 15:21-32; J̄on 19:17-27)

²⁶ Ya ndono; ẹphe akp̄uru Jis̄osu t̄ugbua. Ẹphe erua l'esu-uzo; bya egude onye Sayirini, shi iphe ala, ẹpha iya b̄u S̄ayimonu. Ẹphe eyechia ya; bo iya oshi-osweru, Jis̄osu vu s̄u t̄'o vuru iya tso Jis̄osu l'azu.

²⁷ Mkp̄oro ọha ono l'eze gbigbigbi etso iya l'azu; m̄ekpowaru unwanyi, ara ẹkwa; atso aph̄u Jis̄osu. ²⁸ A n̄onyaa; Jis̄osu abya aghaa ẹnya; lee ẹphe; s̄u ẹphe: “Unwanyi Jerúsalemu; unu ba arashi ẹkwa iya. Unu raa ẹkwa onwunu; m̄e ẹkwa unwu unu. ²⁹ Ishi iya aburu l'uboku abyaph̄u teke ẹphe a-s̄u: ‘Onu-oma b̄u k'unwanyi, ẹ-ta ts̄ubua ime; mb̄u nwanyi, nwa ẹ-ta nḡubua ẹra.’ ³⁰ Teke ono b̄e ọo-d̄u ẹphe t'ugvu zee zekputa ẹphe; kp̄opyabe ẹphe. ³¹ T'e lewaru ẹge e meru oshi onyingu; akamaka oshi ọkponku.”

³² O nwekwaruphu umadzu ẹbo ọdo, meru ẹjo iphe aakp̄ukwaphu eje akfugbu: ẹphe l̄e Jis̄osu. ³³ Ẹphe abyarutalephu ẹke ọbu, eekuje “Okpokoro Ishi”; woru Jis̄osu kp̄opyabe l'oshi-osweru l'ẹke ono. Ẹphe akp̄opyabekwaphu umadzu lab̄u ono, meru ẹjo iphe ono: onye lan̄u l'ẹka-utara iya; onye ọphu l'ẹka-ibyita iya.

³⁴ Jisọsu asu: “Nna; guaru ephe nvu; l'ephe ta madu iphe ephe eme.”

Ephe atua enwa gude kee uwe iya. ³⁵ Mkporo-oha ono evudo chiru enya yeru iya. Ndu ono, gude oha ono l'aja iya ewena; asuje: “Mgbẹ ọodzofutaje ndu ọdo; t'ọ dzofutanu onwiya m'ọ -buru iya bu Kuráýisutu ọbu, shi l'ẹka Nchileke, bu iya bu onye ọbu, ọ fọtaru ọbu.”

³⁶ Ndu soja l'ajakwa iya phu ewena. Ephe abyakfuta iya bya anu iya mee, shihuru uka t'ọ ngua;* ³⁷ su iya: “Ọ -buru nggu bu Eze ndu Ju; dzonua onwongu!”

³⁸ O nwekwaruphu iphe e deru; kfube l'oshi-osweru ono, suru: “Ọwaa bu Eze ndu Ju.” E deru iya l'okfu Giríku; dee ya l'okfu Látinu; dekwaa ya phu l'okfu Híburu.

³⁹ Onye lanu le ndu ono, a kpopyabekotaru ephe l'iya ono ajakwa iya phu ewena; su iya: “?Tọ budu nggu bu Kuráýisutu ọbu? Dzonua onwongu; dzọ ephe.”

⁴⁰ Onye ọphu agbo-chia ya nchi; su iya: “Chaa! ?Tii tsudu Nchileke egvu l'a nmaru nggu le nwoke-wa egbe ikpe lanu? ⁴¹ Ikpe nk'ephe aburu ikpe, du maa: l'ephe eri-wa uru iphe ephe meru. Obenu le nwoke-wa ta dudu iphe o meru eji.” ⁴² Yo su Jisọsu teke ono: “Nyatakwa iya nu; Jisọsu; teke ii-buru eze bya.”

⁴³ Jisọsu asu iya: “Kamenu; te ya karu ngu: ntanu ọwaa be nggu l'iya a-no l'ogbodufu Nchileke.”

* **23:36** 23:36 Egwu 69:21; Mát 27:48; Mak 15:36; Jon 19:28-29.

Anwuhu Jisosu

(Mát 27:45-56; Mak 15:33-41; Jõn 19:28-30)

⁴⁴ Ẽnyanwu egvuleruphu l'echi ishi; nchi aburu pyiritikingu; jihu. Ẽkemeke obule agbakõta tsubalangu jeye l'oke-eswe urenyashi.

⁴⁵ Ẽnyanwu ejikputa; ekwa, eegechitaje õnu-õzo ime ulo obu, bu iya bu enya eze-ulo Nchileke agbalõphu tarara: lajahõ ẽbo. ⁴⁶ Jisõsu echia mkpu; sũ: "Nna; ya yeru ngu ume iya l'eka." Yo kfuebelephu ege ono; tubua ume.

⁴⁷ Onye ishi ndu sõja aphõlephu iphe meru nu; jalahaa Nchileke ajaja; sũ: "Haa! Nwoke-wa kwaphõ onye doberu eka ndoo l'oswiya."

⁴⁸ Ndu ono, dzuru l'eke ono t'ephe phõ iphe ada nu aphõlephu iphe meru nu; kũtsuaru eka† l'olu awu ala; eke aphõ jiru ephe okpoma.

⁴⁹ Iphe bu ndu maru Jisõsu õhuma; je akpaa l'unwanyi, shi Gálili tsoru iya evudokota otenya; l'ele iphe ono l'õ ha.

Eeli Jisõsu

(Mát 27:57-61; Mak 15:42-47; Jõn 19:38-42)

⁵⁰ O nweru nwoke obu, epha iya bu Jõsefu. O bu onye Ju, shi Arimatíya. Nwoke ono tso le ndu õgbo ikpe; buru okpobe madzu; bukwaruphu onye doberu eka ndoo. ⁵¹ Obu l'e to nweddu teke o kwejeru l'idzu, ono, ndu õgbo ikpe chiru ono; me iphe ephe meru Jisõsu. O gbe shi elehawa enya teke obu, Nchileke e-koshi l'õo ya bu eze obu. ⁵² Nwoke ono ejekfushia Páyileti; je arõo ya t'o kwe te ya pata odzu Jisõsu je elia. ⁵³ E meebe;

† **23:48** 23:48 Gufua iphe e deru l'alì alì Luk 18:13.

yo je apatsuta odzu ono; gude ẹkwa ọcha kwaa ya; pata iya je enyobe l'ili, a turu ẹ mkpuma. Ili ono b'ẹ t'e libua odzu. ⁵⁴ Mbọku ono bu mbọku, echile iya a-buru mbọku ọtu-ume, bu iya bu mbọku, ẹ te ejejedu ozi ẹ phuu; mbọku ọtu-ume ono egbe adubewa adube.

⁵⁵ Unwanyi ono, ẹphe ẹ Jisọsu shi ẹ Gálili yiru ono etsokwaruphu Jósefu. Ẹphe erua bya elee ẹnya l'ili ono; hube iya ama; phukwaaphu ẹge e nyoberu odzu Jisọsu ono. ⁵⁶ Ẹphe alaa; bya akwakọta iphe eshi mkpọ; mẹ manụ-mbeleke, ẹphe e-te odzu ono.

Yo rua mbọku ọtu-ume; ẹphe atua ume l'ẹge ekemu ẹphe kfuru iya.

24

Jisọsu shi l'onwu eteta

(Mát 28:1-10; Mak 16:1-8; Jọn 20:1-10)

¹ Yo be ẹ nchi-abọhu mbọku mbu l'idzu, bu iya bu mbọku Sonde; unwanyi ono egude manụ-mbeleke ono, ẹphe kwakọbehawaru ẹge ọodu ono gude jeshia l'ili ono. ² Ẹphe erua; e swifuwanu eze mkpuma ono, e gude swichita ọnu ili ono. ³ Ẹphe abya abahu l'ime iya; ẹphe ta phuhe odzu Jisọsu. ⁴ Ẹphe evudo l'ẹke ono ari iphe ono. Yo ji ẹphe ẹnya. A bya ele ẹnya; unwoke labu, yeru uwe, acha vii evudonyabewa ẹphe. ⁵ Ẹphe atsujee egvu ẹge-a; wotsuaru ifu kpube l'ali. Unwoke ono asu ẹphe: “?Bu ngunu meru iphe unu achọ onye nọ ndzu l'ẹke ndu maa nọ? ⁶ Ẹ tọ nọhekwa l'ẹke-a. O tetaakwaru nọdu ndzu ọdo. Unu nyatakwa iphe o kfuru unu teke

o shi ndu lẹ Gálili: ⁷ ‘Lẹ yẹbe Abubu-Ndiphe bẹ ee-deru ye l'ẹka ndu eme iphe dọ ẹji; a kpopyabe iya l'oshi-osweru; o be lẹ mbọku k'eto ya; ya eteta ndu ndzụ ọdo.’ ”

⁸ Ẹnya agbaruwapu ẹphe l'okfu Jisọsu ono. ⁹ Ẹphe eshi l'ili ono lata; bya eje akọoru iya umadzu iri lẹ nanu phu; mẹwaru ndu ophu l'ẹphe ha. ¹⁰ Unwanyi ono bu Méri kẹ Mágudala; mẹ Jowána; mẹ Méri, nne Jémusu; mẹwaru unwanyi ọdo, ẹphe l'ẹphe yi. Ẹphe akọoru ndu ishi-ozì iphe ono. ¹¹ Iphe ono adulee ẹphe wujiwuji lẹ nchi: ẹphe te kwe l'ọ bu oswi-okfu. ¹² Pyita ekwolihu; gbaru jeshia l'ili ono. Yo rua; bya efurita; nyoo ime ili ono. Yọ buleruphu ẹkwa-odzu ono b'ọ phuru kpurumu. Yọ ghakọbe lashia l'ufu. Yo ji iya ẹnya mbu iphe ono, meru nu ono.

*Akọ, aakọ eje Eméyọsu
(Mak 16:12-13)*

¹³ Mbọku ono kwaphu bẹ ndu etsoje ọzo iya umadzu ẹbo yi l'eje mkpukpu, eekuje Eméyọsu. Tsube lẹ Jerúsalemu jeye l'ẹke ono dọ manyiru ẹsaa. ¹⁴ Ẹphe akọkpelephu akọ iphemiphe ọbule ono, mekotaru nu ono. ¹⁵ Ẹphe egudekwadua akọ ono akọ; arikwa iya phu l'obu ẹphe; Jisọsu l'onwiya ejekfuta ẹphe; ẹphe l'iya ayiru. ¹⁶ E kwechia ẹphe ẹnya: ẹphe ta hubehe iya ama. ¹⁷ Yọ sù ẹphe: “?Bù egbe akọ ngunu bẹ unu akọ tsoru ogborogbo-ọzo ẹge-a?”

Ẹphe abya evudo; l'ẹke aphu jiru ẹphe obu. ¹⁸ Onye lanu l'umadzu ẹbo ono, ẹpha iya bu Kuliyopasu aji iya: “?Bùlephu nggu bu onye,

byaru abyabya lẹ Jerúsalemu, ẹ-ta madu iphe ono, meeberu l'ẹke ono l'ohiyaa?"

¹⁹ Yọ jì ẹphe: “?Bụ ngunu ndono?”

Ẹphe asụ iya: “Mbụ kẹ Jisọsu, bụ onye Názaretu; mbụ onye nkfuchiru Nchileke; mbụ onye karu ẹnya ọgbodo akaka l'iphe bụ iphe eeme ememe; mẹ l'okfu-ọnu l'ifu Nchileke; mẹ l'ifu ọha. ²⁰ Ọo ya bẹ ndu ishi, achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ishi ayi kpọtaru iya nù; e kpee ya nkfugbu; woru iya kpọpyabe l'oshi-osweru.

²¹ Mbụ onye-a, ẹphe shi ele ẹnya l'ọo ya a-gbafuta Ízurelu-a. A kpachikpokwanu ono l'ọ ha; ntanu gbe ekweekwa iya abali ẹto, iphe ono meru. ²² Ọphu ka nù bụ l'o nweru unwanyi ọkpa ayi, bya ekfukpooru iphe teru ayi ukfu. Unwanyi ono bẹ nmaru ẹwa jee l'ili ono. ²³ Ẹphe eshi rua; ọphu 'ọ dūhedu onye phukwaduru odzu iya; ẹphe alata bya asụ l'ẹphe phukwaru ọdo-o: l'ẹphe phukwaru àphù; l'ẹphe phukwaru unwu ojozi-imigwe, sūru ẹphe lẹ Jisọsu nọkwa ndzu-o! ²⁴ Ndu ayi ẹphe anọ aharu jee l'ili ono. Ẹphe eshi rua; yọ buruphu ẹge unwanyi ono kfuru b'ọ dū; ọbu lẹ yẹbedua bẹ ẹphe ta phudu.”

²⁵ Jisọsu asụ ẹphe: “Oo-wa! Eswe nk'unu apaa; unubẹ ndu angale angale okweta iphe ono, ndu nkfuchiru Nchileke kfuru ono! ²⁶ ? Tọ gbadu Kuráyisutu ọbu l'oje iphe-ẹhuka ono; bahù l'ẹke e-koshi ugvu, Nchileke kwabẹru iya too?” ²⁷ Jisọsu abya eshikpowaru l'iphe bụ ẹkwo Mosisu; mẹ ẹkwo ndu nkfuchiru Nchileke kọwashiaru ẹphe iphe ono, e deru iya ono nanu nanu.

28 Ẹp̄he erutadelephu mkp̄ukpu ono, ẹp̄he eje ono; yo melahaa l'oome tẹ ya sweta t̄ugbufua.
 29 Ẹp̄he esedo iya; s̄u iya: “Bya t'ẹp̄he rad̄u; lẹ nchi-ẹjihuwa; ụboku agv̄uwaa.” Yo kwe tsoru ẹp̄he t'ẹp̄he l'iya rad̄u. 30 Ya ndono; ẹp̄he abyadelephu ori nri; yo wota buredi ono; kele Nchileke ekele; bya awashia ya; woru iya n̄u ẹp̄he. 31 Ẹnya asah̄u ẹp̄he teke ono; ẹp̄he ah̄ubewaphu onye ọ b̄u ama! Yo mihi tuu; ẹp̄he aph̄u-beru iya. 32 Ẹp̄he awata okfuru ibe ẹp̄he: “?Ọ kwa l'o shi aph̄u ẹp̄he ụphu l'ọkpoma teke o shi ekfu an̄u ẹp̄he l'ụzo; t̄uko iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke ekfujashiru ẹp̄he ekfujashi.”

33 Ẹp̄he ekwolihuwaphu teke onophu; gba-phushia az̄u lẹ Jerúsalemu. Ẹp̄he eshi rua; ụmadzu iri lẹ nan̄u ono an̄okobewa l'ẹkalanu; m̄ẹ ndu ẹp̄he l'ẹp̄he n̄o, b̄u iya b̄u 34 ndu s̄uru lẹ Nnajiufu tetaakwaru n̄odu ndz̄u l'oswiya; lẹ Sáyimonu ph̄ukwaru iya.

35 T̄o d̄u iya b̄u; ẹp̄hebedua abya ak̄o iphe ono, meru l'ụzo ono; k̄o ẹge ẹp̄he shi h̄ube iya ama lẹ teke ono, ọ wash̄iru buredi ono.

Jis̄osu ekoshi ndu etsoje iya n̄u onwiya
(Mát 28:16-20; Mak 16:14-18; J̄on 20:19-23; Ndu 1:6-8)

36 Ẹp̄he egudekwadua ẹge ono ekfu; Jis̄osu evudo-wa ẹp̄he l'ifu; s̄u ẹp̄he: “T'ẹh̄u d̄ukwa unu agu.”

37 Ẹp̄he elua; meji at̄ofu ẹp̄he. Ẹp̄he etubesu l'ọo maa b̄ẹ ẹp̄he ph̄uru. 38 Ȳo s̄u ẹp̄he: “?B̄u nḡunu b̄ẹ unu ats̄uru egvu. ?B̄u nḡunu meru iphe obu agba unu ẹbo? 39 Unu ph̄ukwa ẹka

iya; mę ọkpa iya: tẹ unu maru l'ọ bụ yẹbedua gędegede. Unu gude iya ẹka; unu aphụwaru: lẹ maa te enwejedu anụ-ẹhu; mę ọkpu ẹge-a, unu ele lẹ ya nweru-a.”

⁴⁰ Yo kfugee ẹge ono; bya ekoshi ẹphe ẹka iya; mę ọkpa iya. ⁴¹ Ẹhu-ẹna; mę biribiri, ọ dọ ẹphe emee; ẹphe ta akfube ọswa kweta ọkpobe ekweta. Yọ jiwaphu ẹphe: “?O nweru iphe eeri eriri, unu gude l'ẹke-a?” ⁴² Ẹphe abya anụ iya ẹma-egheghe. ⁴³ Yọ nata iya nọdu ẹphe l'ifu l'ẹke ono taa ya.

⁴⁴ Yọ sọ ẹphe: “L'iphe-a bụkotakwa iphe, ya shi kfuru unu teke unu l'iya nọ: l'iphemiphe ọbule, e deru dekuta iya l'ẹkwo ekemu Mosisu; mę lẹ kẹ ndu nkfuchiru Nchileke; mę l'ẹkwo Egvu Nchileke bẹ rekotaje nụ ẹge e deru iya.”

⁴⁵ Yọ bya amụsaa ẹphe egomunggo tẹ iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke doo ẹphe ẹnya. ⁴⁶ Yọ sọ ẹphe: “L'e deru sọ lẹ Kuráyisutu jefutaje iphe-ẹhuka; nwụhu; o -be mbọku k'eto ya; yo shi l'onwu teta nọdu ndzụ; ⁴⁷ sọ l'ee-gude ẹpha iya kfuwa lẹ Nchileke a-guru madzụ nvu l'iphe dọ ẹji teke onye ọbu taru onwiya ọta iphe dọ ẹji, onye ọbu meru. Ee-shi lẹ Jerúsalemu gude ẹpha iya ono kfudzuru iphe bụ mbakeshi lẹ mgboko mgburumburu. ⁴⁸ O bụ unu e-kfuru ndu ọdo k'iphemiphe ọbule-a, unu gude ẹnya unu phụko-wa. ⁴⁹ Unu lekwa: lẹ ya e-zilatakwaru unu iphe ono, Nna iya kweru unu ụkwa iya ono. Unu nọdukwa lẹ mkpukpu-wa jeye teke Nchileke e-gude ike, shi l'imigwe nùá unu ànùnù; unu anata ike, shi l'imigwe.”

Jisọsu ala l'imigwe
(*Mak 16:19-20; Ndu 1:9-11*)

⁵⁰ Ya ndono; Jisọsu abya eduru ẹphe jeye ẹ Bétani; bya apalia ẹka iya eli; gọlahaaru ẹphe ọnu. ⁵¹ Yo gudekwadua ọnu ono agọru ẹphe; haa ẹphe lashia. Nchileke ewolia ya woba l'imigwe. ⁵² Ẹphe abaaru iya ẹja; bya alaphushia azu ẹ Jerúsalemu. Ẹhu atso ẹphe ntumatu. ⁵³ Ẹphe erua; bya anọlahaa l'eze-ọlo Nchileke mkpọrumkpuru ekele Nchileke ekele.

Bayiburu Ikwo
Ikwo: Bayiburu Ikwo Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ikwo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

3867ef4e-3384-5ab4-a937-63476bb8a7bb